



โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)

39/4 ซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทน์เกษม เขตจตุจักร กทม. 10900

E-mail Address: anujimemp@gmail.com โทร 0-29390847-8

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวลสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในรอบเดือนกรกฎาคม 2551 หรือรายงาน "Update" ฉบับที่ 24 (รายงานฉบับสุดท้ายของโครงการ) จัดทำโดย **โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)** โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะผู้ดำเนินงาน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร และขอความกรุณาเผยแพร่เอกสารฉบับนี้ ต่อไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องของท่านด้วย จักขอบคุณยิ่ง

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

20 สิงหาคม 2551

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
สารบัญ	3
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง	5
ความอ่อนแอของสหรัฐ: ภูมิทัศน์การเมืองที่เปลี่ยนไปในตะวันออกกลาง.....	5
1. บทนำ: หลังสงครามเย็นและนโยบายสหรัฐต่อตะวันออกกลาง	5
2. โครงการมหาตะวันออกกลาง: ความล้มเหลวตั้งแต่เริ่มต้น.....	7
3. การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ: ผู้แสดงอื่นนอกจากสหรัฐ	9
4. บทสรุป.....	13
บรรณานุกรม	15
ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง.....	17
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง	17
1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป.....	17
2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง	18
3. ประเด็นสถานการณ์การเมืองประเทศอิหร่าน	21
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน.....	31
1. สถานการณ์ทั่วไป.....	31
2. ความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมัน.....	32
3. ความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปค	33
4. ความเคลื่อนไหวอื่นๆที่น่าสนใจ มีดังนี้ คือ	33
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ	35
1. สถานการณ์เงินเฟ้อในตะวันออกกลาง.....	35
2. สถานการณ์เศรษฐกิจในตะวันออกกลาง.....	36
3. สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศต่างๆ.....	37
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม.....	39
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการแพทย์สาธารณสุข.....	39
2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา.....	42
ภาคผนวก 1.....	45
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)	45
ภาคผนวก 2.....	46
แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา.....	46

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง

กรกฎาคม 2551

ความอ่อนแอของสหรัฐ: ภูมิทัศน์การเมืองที่เปลี่ยนไปในตะวันออกกลาง

1. บทนำ: หลังสงครามเย็นและนโยบายสหรัฐต่อตะวันออกกลาง

เมื่อกำแพงเบอร์ลินถูกฝูงชนทำลายในเดือนพฤศจิกายน 1989 และตามติดมาด้วยการล่มสลายของสหภาพโซเวียตในปี 1991 เห็นพ้องกันว่านี่คือการสิ้นสุดสงครามเย็น เปิดทางให้สหรัฐเป็นอภิมหาอำนาจแต่เพียงประเทศเดียว ทศวรรษ 1990 จัดได้ว่าเป็นทศวรรษแห่งสหรัฐ ในช่วงเวลาดังกล่าว พบว่าผู้บริหารของสหรัฐมีกรอบคิดทางยุทธศาสตร์อยู่ 2 แนวทางสำคัญ คือ

แนวทางแรกซึ่งเป็นกระแสรอง ในที่นี้ขอใช้ทัศนะของเบรซึนสกี (Zbigniew Brzezinski) นักรัฐศาสตร์และนักการเมืองชาวสหรัฐเชื้อสายโปแลนด์เป็นตัวแทนแนวความคิดนี้ เบรซึนสกีเคยเป็นที่ปรึกษาฝ่ายความมั่นคงของประธานาธิบดีคาร์เตอร์ เป็นผู้วางกลยุทธ์ให้สหภาพโซเวียตติดหล่มสงครามในอัฟกานิสถาน จนเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สหภาพโซเวียตล่มสลาย แนวคิดของเบรซึนสกีอาจสรุปได้ดังนี้

1) การเมืองโลกในระยะยาวมีแนวโน้มที่ไม่เอื้อต่อการให้ประเทศหนึ่งประเทศใดขึ้นมาเป็นอภิมหาอำนาจแต่ผู้เดียว ดังนั้น การที่สหรัฐได้ขึ้นมาเป็นอภิมหาอำนาจแต่ผู้เดียวจึงเป็นเหตุการณ์พิเศษในประวัติศาสตร์ และน่าจะเป็นประเทศสุดท้ายด้วย

2) เขตภูมิศาสตร์การเมืองโลกได้แก่ยุโรป-เอเชีย (Eurasia) เป็นผืนทวีปใหญ่และเป็นศูนย์กลางอำนาจโลกมาโดยตลอดในระยะ 500 ปีที่ผ่านมา ถ้าหากใครได้ครอบงำยุโรป-เอเชีย ก็เท่ากับได้ครอบงำตะวันออกกลางและรวมทั้งทวีปแอฟริกาด้วย เขาเปรียบภูมิภาคนี้เป็นเหมือนกระดานหมากรุกใหญ่ (Grand Chessboard)

3) ผู้เล่นสำคัญในกระดานหมากรุกใหญ่ในปัจจุบัน ได้แก่ ยุโรปตะวันตกที่เป็นประชาธิปไตยและเป็นพันธมิตรกับสหรัฐ รัสเซียซึ่งก่อนหน้านี้เป็นอภิมหาอำนาจแข่งกับสหรัฐ และแม้อ่อนแอลงมากแต่ไม่ควรมองข้าม และจีนหรือเอเชียตะวันออก

4) นโยบายต่างประเทศของสหรัฐที่สำคัญก็คือการระวังไม่ให้ประเทศใดหรือกลุ่มประเทศใดในเขตยุโรป-เอเชียขึ้นมาครอบครองยุโรป-เอเชียได้ ซึ่งจะขัดขวางหรือบดบังอิทธิพลของสหรัฐอย่างมาก

5) อิทธิพลสหรัฐมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ดูได้จากเศรษฐกิจสหรัฐมีสัดส่วนในจีดีพีโลกลดลงโดยลำดับ นอกจากนี้ สังคมสหรัฐยังมีแนวโน้มเป็นแบบหลากหลายวัฒนธรรมยิ่งขึ้น ไม่ได้ถูกครอบงำเด็ดขาดด้วยวัฒนธรรมคนผิวขาวที่เป็นโปรเทสแตนท์เหมือนเดิม ยากที่จะกำหนดนโยบายต่างประเทศให้สามารถรวมจิตใจคนภายในชาติให้เห็นพ้องต้องกันได้

6) สิ่งสหรัฐควรปฏิบัติได้แก่การจัดการกับผู้แสดงหลักในเขตยุโรป-เอเชียอย่างเหมาะสม ยึดหลักการปฏิบัติหลายฝ่าย นั่นคือต้องแสวงหาพันธมิตร ไม่ปฏิบัติการโดยลำพัง อาจสรุปได้ว่าให้ใช้กำลังอ่อน (Soft Power) หรือถ้าอ่อนสงครามก็ต้องมีพันธมิตรมาก¹

แนวทางที่สองเป็นกระแสหลัก เรียกกันว่าแนวทางขวาใหม่หรือขวาจัด (Neo-conservatism) ในที่นี้จะขอใช้แนวคิดของพอล โวลโฟวิทซ์ (Paul Wolfowitz เกิด 1943) เป็นตัวแทน เขามาจากครอบครัวนักวิชาการชาวโปแลนด์เชื้อสายยิวที่อพยพมายังสหรัฐ ตัวเขาเกิดที่นิวยอร์ก เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พูดได้ 5 ภาษารวมทั้งภาษาอาหรับ ได้เข้าสู่วงการเมืองตั้งแต่ทศวรรษ 1970 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมสมัยประธานาธิบดีบุช (ค.ศ. 2001-2005)

แนวคิดของ โวลโฟวิทซ์ อาจสรุปตามเอกสารที่เขาเขียนขึ้น ซึ่งต่อมาเรียกว่า ลัทธิโวลโฟวิทซ์² ได้ดังนี้ คือ (1) การรักษาสถานะอภิมหาประเทศเดียวในโลก ต้องป้องกันไม่ให้รัสเซียและประเทศอื่นขึ้นมาท้าทายระเบียบโลกนี้ (2) การเป็นผู้นำของสหรัฐ (U.S. Primacy) สหรัฐต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำในการรักษาระเบียบโลก (3) ลัทธิปฏิบัติการฝ่ายเดียว (Unilateralism) ทั้งนี้เนื่องจากระเบียบโลกนี้สนับสนุนโดยสหรัฐเป็นหลัก (4) การโจมตีหรือแทรกแซงล่วงหน้า (Pre-emptive Intervention) เมื่อผลประโยชน์ของสหรัฐและพันธมิตรถูกกระทบอย่างแรง (5) ภัยคุกคามจากรัสเซีย ลัทธิโวลโฟวิทซ์ให้ความสำคัญสูงต่อการฟื้นตัวของรัสเซีย และเข้ามาขัดขวางระเบียบโลกของสหรัฐ ต้องหาทางนำรัฐที่หลุดจากสหภาพโซเวียต เช่นยูเครน เบลารุส เข้ามาในวงของตะวันตก (6) น้ำมัน ถือว่าดินแดนตะวันออกกลางและเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ เป็นเขตอิทธิพลของสหรัฐและตะวันตก ในการเข้าถึงแหล่งน้ำมัน

จากลัทธินี้ เห็นได้ว่าการที่สหรัฐจะเข้าไปแทรกแซงในตะวันออกกลางมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการก่อสงครามยึดครองอิรัก ดูจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 เปิดโอกาสใหญ่ให้กลุ่มขวาใหม่พลิกเป็นกระแสหลักเด็ดขาด มีการปฏิบัติลัทธิโวลโฟวิทซ์อย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้ภูมิทัศน์การเมืองในตะวันออกกลางเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

อนึ่ง มีนักวิชาการที่ก้าวหน้าบางคนเสนอว่า ฝ่ายนำสหรัฐได้ดำเนินนโยบายลัทธิเคนส์แบบการทหาร (Military Keynesianism) ได้แก่ การใช้จ่ายเงินปริมาณมหาศาลไปในการทหาร เพื่อกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นับแต่ยุคประธานาธิบดีคาร์เตอร์ (1977-1981) และเด่นชัดในสมัยประธานาธิบดีเรแกนที่เป็นต่อ ดังนั้น ไม่ว่าใครจะขึ้นมาเป็นประธานาธิบดี หากดำเนินนโยบายนี้ต่อไปแล้ว สหรัฐก็จะกระโจนเข้าสู่สงครามครั้งแล้วครั้งเล่าต่อไป

¹ คู่มือหนังสือ The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives ของเขา ตีพิมพ์ปี 1998

² Wolfowitz Doctrine เดือนกุมภาพันธ์ 1992

2. โครงการมหาตะวันออกกลาง: ความล้มเหลวตั้งแต่เริ่มต้น

หลังจากบุกยึดครองอิรักในต้นปี 2003 แล้ว ในต้นปี 2004 สหรัฐได้เปิดเกมรุกทางการเมืองเพื่อขยายผลต่อ ตามที่ประธานาธิบดีบุชเรียกว่า “ยุทธศาสตร์รูดหน้าเพื่อเสรีภาพ” และหนึ่งในนั้นก็คือการริเริ่มมหาตะวันออกกลาง (Greater Middle East Initiative – GMEI) โดยในปลายเดือนเมษายน 2004 ได้จัดทำเป็นข้อเสนอเพื่อเตรียมเสนอต่อการประชุม จี-8³ ในเดือนมิถุนายน แต่ข้อเสนอนี้ได้รั่วมาตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ใหญ่ของโลกอาหรับชื่ออัล-ฮายัตเสียก่อนในเดือนกุมภาพันธ์ 2008 ซึ่งก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในหมู่ชนชั้นนำของอาหรับ มีการกดดันให้แก้ไขเนื้อหา และเมื่อผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมสุดยอด จี-8 ในเดือนมิถุนายน 2008 ก็ได้มีการแก้ไขเนื้อหาและเรียกชื่อใหม่ว่า การริเริ่มตะวันออกกลางขยายวง (Broader Middle East Initiative – BMEI) แม้มีการแก้ไข แต่ก็มีความจุดประสงค์หลักตรงกันอยู่คือ การทำให้มหาตะวันออกกลางหรือตะวันออกกลางขยายวงที่กินดินแดนตั้งแต่โมร็อกโกไปจนถึงปากีสถาน มีการพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่ ก) ส่งเสริมประชาธิปไตยและการปกครองที่ดี ข) สร้างสังคมความรู้ และ ค) ขยายโอกาสทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม เป็นที่สังเกตว่า สื่อมวลชนทั่วไปมักสนใจแต่ฉบับร่างแรกที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์อัล-ฮายัต และแทบไม่กล่าวถึงฉบับที่แก้ไขภายหลัง ที่สำคัญอาจเนื่องจากว่าโครงการนี้ไม่ได้ก้าวเดินไปถึงไหน กล่าวได้ว่าล้มเหลวแต่เริ่มต้น

ทางการสหรัฐเสนอการริเริ่มข้างต้น โดยได้รับแรงบันดาลใจจากข้อสมมติฐานที่อ้างอิงถึงเหตุการณ์กรณีที่น่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่

1) การทำข้อตกลงเฮลซิงกิ (Helsinki Accords) ปี 1975 ที่ลงนามโดย 35 ชาติ ได้แก่ สหรัฐ สหภาพโซเวียตเดิม และประเทศในยุโรปเกือบทั้งหมด ซึ่งถือเรื่องสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องสำคัญ ข้อตกลงนี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้ตะวันตกสามารถส่งเสริมกลุ่มค้านในค่ายสหภาพโซเวียตเรียกร้องให้มีเสรีภาพมากขึ้น จนกระทั่งทำให้สหภาพโซเวียตต้องล่มสลาย และยุโรปกลับมารวมกัน เข้าหลักการสำคัญใน GMEI ก็คือ การส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เสรีภาพ ประชาธิปไตย การปกครองของกฎหมาย โอกาสทางเศรษฐกิจ และความเป็นธรรมทางสังคม ก็จะเป็นการทำลายช่องว่างทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งสหรัฐเห็นว่าเป็นบ่อเกิดของความเคร่งศาสนาหัวรุนแรง ลัทธิก่อการร้าย อันเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์สหรัฐอย่างยิ่ง

2) สหรัฐเล็งเห็นว่าความนิยมที่มีต่อตนในภูมิภาคตะวันออกกลางลดลงมาก ดังนั้นแทนที่จะเสนอการริเริ่มนี้ด้วยตัวเอง ซึ่งอาจทำให้ถูกปฏิเสธไปเสียก่อน จึงใช้วิธีเสนอผ่านกลุ่ม จี-8

³ จี 8 ได้แก่ ประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ มีสหรัฐ อังกฤษ เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี แคนาดา และญี่ปุ่น และรวมรัสเซียที่ได้รับเชิญเข้าร่วมจากกลุ่ม จี 7 อีกประเทศหนึ่ง

3) รายงานการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ในโลกอาหรับปี 2002 ที่ดำเนินการโดยแผนงานการพัฒนาองค์การสหประชาชาติ (UNDP) และมีนักวิชาการชาวอาหรับที่โดดเด่นเข้าร่วมศึกษาและเขียนรายงานนี้ ระบุว่าโลกอาหรับมีความขาดแคลนหรือขาดดุลอยู่ 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ เสรีภาพ ความรู้ และสิทธิสตรี รายงานนี้สะท้อนว่ามีความเรียกร้องต้องการอย่างสูงในการปฏิรูปโลกอาหรับ กระทั่งยอมรับแม้เป็นแรงกระตุ้นจากภายนอก และจากความขาดแคลนหรือขาดดุล 3 ประการนี้ จึงได้นำไปสู่การปรับเป็นข้อเสนอ 3 ด้านใหญ่ในโครงการมหัศจรรย์ออกกลางดั่งที่กล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอสมมติฐานดังกล่าวนี้ นั้น ปรากฏว่าไม่ตรงกับความเป็นจริงหลายประการ อันนำมาสู่ความล้มเหลวตั้งแต่ต้น ได้แก่

1) ในการนำข้อตกลงเฮลซิงกิปี 1975 มาปฏิบัตินั้น ทำได้เพียงครึ่งเดียว กล่าวคือในข้อตกลงเฮลซิงกิ มีเนื้อหาอีกด้านหนึ่ง ได้แก่ การยอมรับพรมแดนประเทศต่างๆในยุโรป และให้มีกลไกการแก้ปัญหาอย่างสันติ ซึ่งเป็นการยอมรับเขตอิทธิพลของสหภาพโซเวียต แต่ข้อเสนอในการริเริ่มนี้เน้นแต่ในเรื่องจุดอ่อนในโลกอาหรับที่จะต้องพัฒนา โดยไม่พูดถึงเรื่องดินแดนชาวอาหรับที่ถูกอิสราเอลยึดครอง หรือประเทศอิรักที่สหรัฐยึดครอง ดังนั้นจึงยากที่โลกอาหรับจะยอมรับได้

2) การเสนอผ่านประเทศยุโรปก็เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ (ก) ประเทศในยุโรปเห็นว่าปัญหาของอาหรับไม่ได้อยู่ที่เรื่องเสรีภาพประชาธิปไตยอย่างเดียว แต่ยังอยู่ที่ปัญหาความขัดแย้งอิสราเอล-อาหรับด้วย (ข) ประเทศในยุโรปเห็นว่าการพัฒนาโลกอาหรับความเริ่มจากด้านเศรษฐกิจสังคมก่อนเป็นพื้นฐาน จึงจะขยายไปสู่เรื่องการเมืองอันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน กระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศเหล่านี้ (ค) ประเทศยุโรปมีการริเริ่มของตนอยู่แล้ว เช่น การเจรจายุโรป-เมดิเตอร์เรเนียน (European-Mediterranean Dialogue) ที่เริ่มตั้งแต่ปี 1995 โดยเน้นประเทศอาหรับที่อยู่รอบๆ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และอยู่ใกล้ตัวมากกว่าประเทศมุสลิมที่อยู่ห่างไกลออกไป เช่นอัฟกานิสถานและปากีสถาน

3) ความแตกต่างทางแนวคิดการปฏิรูปภายในสังคมอาหรับ แม้มีความเรียกร้องต้องการจะพัฒนาหรือปฏิรูปในโลกอาหรับ แต่ก็มีความแตกต่างในทางแนวคิดระหว่างนักวิชาการปัญญาชนอาหรับกับผู้ปกครองอาหรับ โดยนักวิชาการอาหรับจะเปิดกว้างยอมรับพลังปฏิรูปมากกว่า ขณะที่ผู้ปกครองต้องการการเปลี่ยนแปลงที่ไม่กระทบอำนาจอธิปไตยของตนจนเกินไป และยากที่จะยอมรับพลังการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ซึ่งในปัจจุบันก็ปรากฏว่ารัฐบาลอาหรับต่างพากันสร้างโครงการพัฒนาของตนเองขึ้นมา ซึ่งก็มีผลในระดับที่มองเห็นได้ใน 3 ประการดังกล่าว

4) ปัญหาการสนับสนุนด้านทรัพยากร เมื่อเป็นแรงปฏิรูปจากภายนอก ก็ต้องอาศัยเงินทุนจากภายนอกด้วย การริเริ่มนี้เขียนขึ้นอย่างหลวมๆ ไม่มีโครงการและกำหนดการชัดเจน โดยเฉพาะการต้องออกเงินสนับสนุนจากกลุ่มจี-8 ดังนั้น เมื่อมีแรงต้านจากหลายฝ่ายมากเข้า การริเริ่มของสหรัฐก็พับฐานไป

ความล้มเหลวของโครงการนี้ ถือเป็นสัญญาณความล้มเหลวของนโยบายสหรัฐอเมริกาทางการเมืองและการทูตอื่นๆ ที่มีต่อตะวันออกกลาง เนื่องจากการขาดความเชื่อถือนอกเหนือและไม่เป็นที่เห็นพ้องกับฝ่ายอื่นๆ เช่น การเสนอแผนสันติภาพตะวันออกกลางของ ปธน. บุช เป็นระยะ ตั้งแต่มิถุนายน 2002 จนถึงปี 2007 และ 2008 เพื่อแก้ปัญหาอิสราเอล-ปาเลสไตน์ ก็มักไม่ไปถึงไหน แผนการปิดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและการทูตที่กระทำต่ออิหร่าน และดำเนินงานอย่างเอาจริงเอาจังมาตั้งแต่ปี 2005 จนถึงขั้นชู้ว่าจะโจมตีด้วยกำลังทหารโดยตรง ก็ได้ผลอย่างจำกัด เนื่องจากมีแรงต้านทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ประธานาธิบดีอะห์มาดีเนjad แห่งอิหร่านยังคงมีฐานะทางการเมืองที่มั่นคงอยู่

3. การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ: ผู้แสดงอื่นนอกจากสหรัฐ

3.1 สัญญาณการสิ้นสุดของฐานะมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลกของสหรัฐ

ในปี 2008 มีบทความทางวิชาการและหนังสือที่เขียนโดยผู้มีชื่อเสียงหลายคน ที่ชี้ให้เห็นว่าความเป็นอภิมหาอำนาจโลกแต่ผู้เดียวของสหรัฐกำลังสิ้นสุดลง ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างเล่มที่มีผู้กล่าวถึงมาก คือ

หนังสือชื่อ **โลกหลังยุคอเมริกา (The Post-American World)** เขียนโดยซาคาเรีย (Fareed Zakaria เกิด 1964) ผู้เขียนหนังสือนี้เป็นบรรณาธิการนิตยสารนิวสวีค เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายอินเดียถืออิสลาม เชี่ยวชาญด้านงานหนังสือพิมพ์ กล่าวได้ว่าเป็นนักคิดสำหรับชนชั้นนำของสหรัฐ เนื้อหาในหนังสือนี้มีอยู่ 3 ประการใหญ่ได้แก่ (1) อิทธิพลของสหรัฐจะลดลงทั่วโลก แต่ก็ยังคงรักษาความเป็นมหาอำนาจอันดับหนึ่งไว้ได้ (2) เขาเชื่อว่าสถานการณ์โลกที่เด่นชัดนับแต่นี้ไปก็คือ การรุ่งเรืองขึ้นของประเทศอื่นนอกจากสหรัฐ (The Rise of the Rest) ซึ่งเป็นวลีที่กล่าวขวัญถึงกันมากขึ้น (3) แต่ซาคาเรียเห็นว่าสิ่งที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่สุด ได้แก่ ความชะงักงันและความแตกแยกทางการเมืองรุนแรงภายในสหรัฐเอง ทำให้ไม่สามารถดำเนินนโยบายที่ก่อประโยชน์สูงสุดแก่สหรัฐเอง

บทบาทที่ลดลงของสหรัฐในตะวันออกกลาง แสดงออกที่

1) รัฐบาลที่เป็นมิตรกับสหรัฐ กล่าวได้ว่าเกือบทั้งหมด ไม่ได้เดินตามแนวนโยบายสหรัฐเต็มที่เหมือนเดิม เช่น การโดดเดี่ยวอิหร่าน นอกจากนี้ ยังแสดงตัวเองมากขึ้น เช่น เสนอแผนสันติภาพของอาหรับ หรือหันไปคบค้ากับประเทศมหาอำนาจอื่นที่สหรัฐต้องการกีดกันออกไปมากขึ้น เช่น รัสเซีย ฝรั่งเศส และจีน เป็นต้น ขณะที่รัฐบาลเหล่านี้จำนวนหนึ่งประสบปัญหาหนัก เช่น ปากีสถาน เป็นต้น

2) การกดดันรัฐบาลที่ไม่เป็นมิตร ได้แก่ อิหร่านและซีเรีย ไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติการลับ เช่น การทิ้งระเบิดบางเป้าหมาย ไม่บังเกิดผลมาก ดังจะเห็นว่า อิหร่านกับซีเรียไม่ยอมแตกกัน หรือฐานะการนำของผู้นำประเทศทั้งสองยังคงมั่นคงอยู่

3) การก่อสงคราม ได้แก่ สงครามอิรัก สงครามอัฟกานิสถาน รวมทั้งสงครามบุกเลบานอนของอิสราเอล ไม่ได้ผล ซ้ำสหรัฐและพันธมิตรต้องติดหล่มในสงครามเหล่านี้

4) สหรัฐและพันธมิตรตกเป็นฝ่ายรับทางการเมืองในกรณีตะวันออกกลาง

3.2 แกนอิหร่าน-ซีเรีย เพิ่มความสำคัญมากขึ้น

แกนอิหร่าน-ซีเรีย ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นแกนในระดับประเทศเพียงแกนเดียวในตะวันออกกลางที่ไม่ได้เป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ ในรอบหลายปีนี้ได้ถูกสหรัฐฯ-อิสราเอลกดดันอย่างหนัก เช่น การแข่งขันทางเศรษฐกิจ ปฏิบัติการทางการทูตและการเมือง การปฏิบัติการลับและอื่นๆ จนถึงขณะนี้ พบว่าแกนอิหร่าน-ซีเรียยังคงเหนียวแน่นต่อกัน ทั้งมีแนวโน้มเพิ่มความสำคัญขึ้น จนกระทั่งกล่าวกันว่าแผนสันติภาพในตะวันออกกลางที่ไม่รวมเอาประเทศทั้ง 2 เข้าร่วม มีแนวโน้มที่จะประสบความล้มเหลว

ความสำคัญของอิหร่าน เกิดจากหลายปัจจัย ที่สำคัญเช่น การมีที่ตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ มีน้ำมันมาก ต่อกับทะเลแคสเปียนที่เป็นแหล่งสำรองน้ำมันขนาดใหญ่ ควบคุมช่องแคบฮอร์มุซ ซึ่งเป็นเส้นทางผ่านสำคัญของเรือบรรทุกน้ำมันจากภูมิภาคตะวันออกกลางไปยังทวีปอื่นๆ นอกจากนี้ ประเมินว่ามีแร่ยูเรเนียม ระหว่าง 2-3 หมื่นตัน (globalsecurity.org) มีความเข้มแข็งทางประชาชาติสูง มีพื้นที่ใหญ่อันดับ 18 ของโลก ประชากรกว่า 70 ล้านคน เป็นมหาอำนาจในภูมิภาค เป็นสมาชิกก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ องค์การประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non-Aligned Movement – NAM) องค์การการประชุมอิสลาม (Organisation of the Islamic Conference – OIC) และโอเปก เป็นต้น

เป็นที่สังเกตว่าแม้สหรัฐฯ-อิสราเอลจะปิดล้อมและข่มขู่คุกคามอิหร่านอย่างหนัก แต่ดูเหมือนอิหร่านทวีความสำคัญขึ้น ซึ่งที่สำคัญส่วนหนึ่งจากการดำเนินนโยบายของสหรัฐฯเอง นั่นคือการที่สหรัฐฯบุกเข้าไปในอิรักและอัฟกานิสถาน เป็นการทำลายคู่ริสำคัญของอิหร่าน ได้แก่ ประธานาธิบดีซัดดัมแห่งอิรักและกลุ่มตอลิบานแห่งอัฟกานิสถาน และนโยบายปิดล้อมรัสเซีย โดยรุกเข้าไปในยุโรปตะวันออกและรัฐที่เคยร่วมสหภาพโซเวียต โดยให้เข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปบ้าง สมาชิกนาโต้บ้าง หรือสนับสนุนการปฏิวัติทุนนิยมบ้าง เช่นในยูเครนและจอร์เจีย ทำയสุดได้ให้ท้ายผู้นำจอร์เจีย จนกระทั่งลามไปสู่สงครามสั้นๆ ระหว่างรัสเซีย-จอร์เจีย เหล่านี้ทำให้รัสเซียหันไปเข้าข้างอิหร่านอย่างเปิดเผยมากขึ้น โดยประกาศว่าจะไม่สนับสนุนการแข่งขันอิหร่านฉบับใหม่อีก ทั้งยังสนับสนุนการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ของอิหร่าน⁴

นอกจากนี้ ยังพบอิทธิพลที่เพิ่มขึ้นของชีอะห์ในประเทศอาหรับที่ส่วนใหญ่ถืออิกายซุนหนี่ เช่นในประเทศอียิปต์ มีชาวอียิปต์หันไปถือชีอะห์มากขึ้น แสดงตัวชัดเจนตามสื่อมวลชนต่างๆ เนื่องด้วยลักษณะการจัดตั้ง และการดำเนินนโยบายของอิหร่าน (memri 121008) ทั้งนี้ยังไม่พูดถึงอิทธิพลอิหร่านที่แพร่ไปในหมู่ชาวอาหรับที่ถืออิกายชีอะห์ก่อนหน้านี้แล้ว เช่นในบาห์เรน ซาอุดี นอกจากนี้ ยังมีอิทธิพลสูงต่อกลุ่มฮามาสและกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ที่เป็นกลุ่มต่อต้านสำคัญของอิสราเอล และดูเหมือนว่าโลกอาหรับได้เริ่มยอมรับว่าจะต้องอยู่ร่วมกับอิหร่านอันเป็นประเทศเพื่อนบ้านใหญ่ที่น่าเกรงขาม

⁴ ดูบทความชื่อ The Era of Sanctions Has Ended ในหนังสือพิมพ์ haaretz.com 181008

ความสำคัญของซีเรีย ซีเรียเป็นประเทศใหญ่ในเขตเลอแวนต์ มีอิทธิพลสูงในประเทศเลบานอน เคยเป็นศูนย์กลางความเจริญมาแต่โบราณ และเป็นแกนหนึ่งในขบวนการชาตินิยมอาหรับ ทุกวันนี้ยังคงรักษาความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้ ขณะที่อียิปต์ที่เป็นแกนสำคัญแปรเป็นพันธมิตรสหรัฐ ซีเรียนับเป็นศัตรูสำคัญของอิสราเอล และยังไม่ได้ทำสัญญาสงบศึกต่อกัน ในเดือนกันยายน 2007 มีข่าวว่ากองบินอิสราเอลได้ลอบไปทิ้งระเบิดที่ตึกซึ่งอาจกำลังพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ในปี 2008 ซีเรียได้เสริมกำลังทหารของตนเป็นการใหญ่ ด้านหนึ่งได้เงินและอาวุธจากอิหร่าน ขณะที่อีกด้านหนึ่งติดต่อกับรัสเซียเพื่อซื้ออาวุธแบบซินเชอ ในปัจจุบันมีบางรายงานที่ควรตรวจสอบอีกครั้งกล่าวว่าซีเรียมีกองทหารและรถถังมากกว่าอิสราเอล และมีเครื่องบินรบไล่เรี่ยกับอิสราเอล

ขณะเดียวกัน พบการเคลื่อนไหวของฝ่ายอิสราเอลและตะวันตกในการเจรจากับซีเรีย โดยเฉพาะความพยายามจากฝรั่งเศสที่พยายามแทรกอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาคนี้

3.3 บทบาทของประเทศอาหรับ

ชาวอาหรับเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดในตะวันออกกลางโดยนับรวมประเทศที่อยู่บริเวณตอนเหนือของแอฟริกา เป็นกลุ่มประเทศที่มีสำรองน้ำมันและแก๊สธรรมชาติมากที่สุดในโลก เป็นแดนเกิดและแกนของโลกมุสลิม ประเทศอาหรับเกือบทั้งหมดเป็นพันธมิตรกับสหรัฐ ยกเว้นประเทศซีเรีย

กลุ่มประเทศอาหรับมีทั้งหมด 22 ประเทศ รวมตัวจัดตั้งเป็นสันนิบาตอาหรับ (Arab League) ได้แก่ อียิปต์ อิรัก จอร์แดน เลบานอน ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย เยเมน ลิเบีย ซูดาน โมร็อกโก ตูนิเซีย คูเวต แอลจีเรีย ยูเออี บาห์เรน กาตาร์ โอมาน มอริเตเนีย โซมาเลีย ปาเลสไตน์ จิบูตี และโคโมโรส (เรียงลำดับตามการเข้าร่วมกลุ่ม หกประเทศแรกเป็นสมาชิกก่อตั้งสันนิบาตอาหรับ) นอกจากนี้ ประเทศอาหรับที่อยู่บริเวณอ่าวเปอร์เซีย ยังมีการรวมตัวที่สำคัญได้แก่ การจัดตั้งเป็นกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ หรือ Gulf Cooperation Council – GCC ประกอบด้วย 6 ประเทศได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โอมาน คูเวต กาตาร์ และบาห์เรน

การเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกลุ่มประเทศอาหรับ ได้แก่

1) กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (GCC) โดยเฉพาะซาอุดีฯ ได้แสดงบทบาทเด่นทางเศรษฐกิจ-การเมือง และกำลังกลายเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองและศูนย์กลางการเงินของภูมิภาค

2) จัปตนาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ-สังคมในโลกอาหรับ ที่มีการพัฒนาไปมากเพื่อแก้ความขาดแคลนหรือการขาดดุลใหญ่ 3 ประการ แต่สภาพต่อภายนอกยังไม่ชัดเจน ส่วนหนึ่งเนื่องจากการพัฒนาระบบประชาธิปไตยยังเดินหน้าไปค่อนข้างช้า อีกส่วนหนึ่งเนื่องจากรังสีจากยิวยังคงมีกระแสด้านลบอยู่มากในสื่อตะวันตก

3) ที่น่าสนใจ ได้แก่ การเคลื่อนไหวของซีเรียในช่วงปลายปี 2008 โดยต้นเดือนตุลาคม 2008 ซีเรียประกาศเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับเลบานอนโดยเปิดสถานทูตในนครเบรุตโดยไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอน เป็นครั้งแรกนับแต่ประเทศอาหรับทั้งสองได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสในทศวรรษ 1940 ซีเรียไม่

ยอมรับอธิปไตยของเลบานอนมาแต่ต้น โดยเห็นว่าตะวันตกเขื่อนดินแดนของตนมาตั้งประเทศเลบานอน ในปี 1976 ได้ส่งกองทหารเข้าไปแก้ปัญหาสงครามกลางเมือง และตั้งกองทัพประจำอยู่ในเลบานอน ตั้งแต่ปี 1980 เพิ่งถอนออกเมื่อปี 2005 นี้เอง การประกาศนี้ได้รับความเห็นพ้องจากเลบานอน โดยที่ ฝรั่งเศสเป็นตัวกลางในการเจรจา การเปิดสัมพันธ์ทางการทูตนี้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของทั้ง 2 ประเทศที่ถูกคุกคามจากอิสราเอลมาโดยตลอด ซีเรียยังเปิดสถานทูตของตนในแบกแดดอีกครั้ง หลังจาก ที่ถอนออกเมื่ออดีตประธานาธิบดีซัดดัมขึ้นสู่อำนาจในปี 1979 การเคลื่อนไหวของซีเรียอาจถือเป็น สัญญาณของการสานความสัมพันธ์ในหมู่ประเทศอาหรับมากขึ้น

3.4 กรณีอัฟกานิสถานและปากีสถาน

ปากีสถาน มีประชากร 126 ล้านคน มีอาวุธนิวเคลียร์ ปัจจุบันอัตราเงินเฟ้อสูงราวร้อยละ 25 มี ปฏิบัติการก่อการร้ายอย่างต่อเนื่องของกลุ่มตอลิบานและอื่นๆ รัฐบาลกำลังล้มเหลว ไม่สามารถบริหาร ให้บริการที่จำเป็นและความสงบได้ เมื่อเดือนกันยายนมีการวางระเบิดใหญ่ที่โรงแรมมาริฮอตในนครหลวงของปากีสถาน ส่วนใน**อัฟกานิสถาน** กองทหารสังกัดองค์การนาโต อยู่ในภาวะที่ควบคุม สถานการณ์ไม่อยู่ มีปฏิบัติการทางทหารแย่มากหลายครั้ง ต้องการเงินและกำลังพลมากขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่ กลุ่มนาโต้เผชิญวิกฤติเศรษฐกิจหนักหน่วง มีการเสนอแนวคิดในหมู่นักวิจารณ์ว่า ถ้าหากมีผู้ปกครอง เป็นเผด็จการเกิดขึ้นในอัฟกานิสถาน แต่ไม่ดำเนินตะวันตกมากเกินไปก็น่าที่สหรัฐและพันธมิตรจะพอรับได้ ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องยืนยันเรื่องประชาธิปไตยเหมือนเดิม

3.6 บทบาทของชาติยุโรปอื่น

ก) **บทบาทของรัสเซีย** เข้าไปสนับสนุนประเทศที่เป็นอริกับสหรัฐ ได้แก่ อิหร่านและซีเรีย ใน ซีเรียรัสเซียจะกลับเข้าไปใช้ท่าเรือเดมคือทาร์ทัส (Tartous) รัสเซียยังเผชิญหน้ากับสหรัฐและพันธมิตรใน กรณีการติดตั้งระบบป้องกันขีปนาวุธในโปแลนด์และสาธารณรัฐเช็ก และสงครามสั้นๆระหว่างจอร์เจีย- รัสเซียในช่วงต้นเดือนสิงหาคม 2008

ข) **ประธานาธิบดีฝรั่งเศสเปิดการรุกทางการทูต** โดยไปเยือนประเทศซีเรียในช่วงต้นเดือน กันยายน 2008 และมีการประชุมสุดยอด 4 ฝ่ายระหว่างฝรั่งเศส-กาตาร์-ซีเรีย-ตุรกี ประกาศจะเปิด สถานทูตระหว่าง 2 ประเทศ ขณะที่สหรัฐยื่นเงื่อนไขสูงต่อซีเรีย ก่อนที่จะเจรจา ฝรั่งเศสนั้นมีอิทธิพลสูง ในเขตกลุ่มประเทศอาหรับในตอนเหนือของแอฟริกาหรือแมกเรบ (Maghreb) และต้องการขยาย อิทธิพลของตนเข้ามาในเขตเลแวนต์ (Levant) โดยเฉพาะคือ ซีเรีย และเลบานอน รวมทั้งปาเลสไตน์ ซึ่งล้วนมีความขัดแย้งกับอิสราเอลอย่างสูง ประธานาธิบดีซาร์โกซีได้พยายามเป็นตัวกลางให้กลุ่มและ ฝ่ายต่างๆในเลบานอนเจรจากัน และเปิดการติดต่อกับระบอบซีเรียซึ่งเน้นหนักในเรื่องทางเศรษฐกิจ การค้า ก่อนหน้านั้นในปี 2007 ฝรั่งเศสได้เจรจากับลิเบีย เพื่อให้ปล่อยนางพยาบาลชาวบัลแกเรีย จำนวน 5 คน โดยทำสัญญาการค้า มีการขายจรวดทำลายรถถังมูลค่า 230 ล้านดอลลาร์รวมอยู่ด้วย ที่ สำคัญฝรั่งเศสพยายามแทรกตัวเข้าไปในเรื่องการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ ที่ตนเองมีความชำนาญ เช่น

ไปตกลงสร้างโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ยูเออี ซึ่งวิจารณ์กันว่าความตกลงนี้อาจใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจากับอิหร่านอีก ทั้งมีข่าวว่าจะทำข้อตกลงทางพลังงานนิวเคลียร์กับซาอุดีและกาตาร์อีกด้วย นอกเหนือจากนี้ฝรั่งเศสยังได้เคลื่อนไหวก่อนเพื่อทำข้อตกลงกับกาตาร์ในเรื่องโรงงานไฟฟ้าพลังแก๊สและพลังงานทางเลือก การส่งดาวเทียมให้แก่ยูเออี ในปี 2010 และการตกลงกับซาอุดีมูลค่า 60 พันล้านดอลลาร์ในเรื่องการตรวจตราชายแดน การสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำประปา ไฟฟ้า ทางรถไฟ และการบิน

การที่ฝรั่งเศสพยายามแทรกตัวเข้าไปมีบทบาททางเศรษฐกิจในตะวันออกกลางมากขึ้น ย่อมหมายถึงอิทธิพลทางการเมืองก็จะสูงขึ้นด้วย วิจารณ์กันว่ายุคแห่ง “เขตอังกฤษ” (Anglosphere) ในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับกำลังสิ้นสุดลง ผู้คนในดินแดนนี้เริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น และมีข่าวว่าฝรั่งเศสเตรียมตั้งฐานทัพถาวรในอาบูดาบีและกาตาร์ ใกล้กับฐานทัพสหรัฐ⁵

4. บทสรุป

สันติภาพตะวันออกกลาง - ตัวชี้วัดค่านิยมโลกชุดใหม่

เปรียบเทียบนโยบายของสหรัฐต่อตะวันออกกลาง จากเอกสารทางการ ข้อเขียนและการสำรวจประชามติ ได้พบว่ามีความขัดแย้งที่น่าสนใจ กล่าวคือ ฝ่ายบริหารหรือกลุ่มผู้ปกครองสหรัฐโดยทั่วไป มีทัศนะว่าตะวันออกกลางเป็นเขตอิทธิพลของตน ดังนั้น ย่อมก็คิดกันไม่ให้มหาอำนาจอื่นเข้ามามีบทบาท ขณะเดียวกันก็พยายามจัดระเบียบตะวันออกกลางให้อยู่ในรูปแบบที่เกิดประโยชน์แก่ตนมากที่สุด เช่น การเปิดตลาดเสรีหรือการเป็นประชาธิปไตย การเข้าข้างสหรัฐ แต่มีความแตกต่างกันทางยุทธวิธีอยู่บ้าง เช่น การถกเถียงกันเรื่องยุทธศาสตร์ทางทหารว่า จะเน้นการรบแบบสงครามใหญ่ต่อไป ได้แก่ การยึดพื้นที่และทำลายกำลังข้าศึกในเวลารวดเร็ว หรือเปลี่ยนเป็นเน้นการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ที่เป็นการรบย่อยและยืดเยื้อ หรือการจะใช้ปฏิบัติการฝ่ายเดียวหรือหลายฝ่าย ซึ่งในระยะนี้ แนวคิดเรื่องการปฏิบัติการหลายฝ่ายมีน้ำหนักมากขึ้น ได้แก่ การร่วมกับมหาอำนาจอื่นจัดระเบียบโลก

แต่ในสายตาของชาวโลก พบว่าเป็นอีกเรื่องหนึ่ง จากข้อมูลที่นักเขียนสหรัฐผู้หนึ่งได้สัมภาษณ์ผู้นำเกือบ 100 คนจากทั่วโลก (ทั้งหมดไม่ใช่ชาวอเมริกัน) ได้แก่ นักการทูต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำทางธุรกิจ นายทหาร นักหนังสือพิมพ์ ฯลฯ โดยตั้งคำถามว่าจะแนะนำประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐในเรื่องนโยบายต่างประเทศอย่างไร

ปรากฏคำตอบที่ชัดเจน ได้แก่ (ก) อย่าโจมตีอิหร่าน (ข) ปรับปรุงความสัมพันธ์กับรัสเซีย (ค) ลดอาวุธนิวเคลียร์ (ง) ถู้อินและอินเดีย เป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ (จ) ปฏิรูปองค์การสหประชาชาติโดยเพิ่มจำนวนประเทศของสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคง

⁵ ดูบทความชื่อ ‘An End to the ‘Anglosphere’?’ ในเดอะ การ์เดียน 180908

คำตอบอื่นๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังกล่าว ได้แก่ (ก) ปฏิบัติต่อการก่อการร้ายอย่างเหมาะสม โดยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับโลกอิสลาม (ข) ถอนกำลังจากอิรัก (ค) เปิดการเจรจากับประเทศหรือกลุ่มประเทศที่สหรัฐเห็นเป็นศัตรู เช่น ประเทศอิหร่าน กลุ่มตอลิบาน บินลาเดน (ง) คัดค้านการตั้งถิ่นฐานชาวยิวในดินแดนปาเลสไตน์ ผลักดันแผนสันติภาพอาหรับ-อิสราเอลอย่างจริงจัง (จ) สนับสนุนเรื่องสิทธิมนุษยชนที่แท้จริง เช่น ไม่สนับสนุนรัฐบาลที่เป็นเผด็จการ และเลิกคุกที่อ่าวกวานตานาโม

นโยบายของสหรัฐต่อตะวันออกกลางจึงเป็นภาพย่อยของนโยบายสหรัฐต่อโลก และสหรัฐจะยอมอยู่ในเวทีโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกผู้หนึ่ง ซึ่งแม้มีอำนาจมาก แต่ก็ไม่มีอิทธิพล ไม่มีข้อยกเว้นมากเกินไป

ในท่ามกลางสงครามและความขัดแย้ง และวิกฤติโลกในด้านอื่นๆ อีกหลายด้าน ได้ปรากฏการเคลื่อนไหวเรียกกรอง กระทั่งอาจจัดได้ว่าเป็นค่านิยมโลก (World Values) ของปัจจุบัน ค่านิยมดังกล่าวได้แก่ สันติภาพ ประชาธิปไตย ความเป็นธรรมหรือความยุติธรรม และความยั่งยืน

ถ้าหากว่าภูมิทัศน์ทางการเมืองในตะวันออกกลางได้เปลี่ยนไป โดยก้าวสู่สันติภาพ ประชาธิปไตย ความเป็นธรรมและความยั่งยืนได้ ก็อาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเหล่านี้สามารถทำให้ปรากฏเป็นจริงได้ และโลกแห่งสันติภาพก็มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

บรรณานุกรม

- "A bigger world" **Economist** <http://www.economist.com/specialreports/displayStory.cfm?story_id=12080751> Retrieved 18 October 2008.
- AITAN, Ahmad Majed AL. Washington's Greater Middle East Initiative: **A Regional Perspective** <http://www.ndc.nato.int/download/publications/al_aitan.pdf> Retrieved 9 Nov 2008.
- "America Loses Its Dominant Economic Role" **Spiegel Online** <<http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,581502,00.html>> Retrieved 2 Oct 2008.
- Andre Gunder Frank "U.S. Economic Overstretch and Military/ Political Imperial Blowback?" <<http://www.rrojasdatabank.info/agfrank/overstretch.html>> Retrieved 6 Jun 2008.
- Aysha, Din. "America's soft power dysfunctions: When Arab problems are allowed to wash up on American shores" **New Politics** Vol 11 No 4 <<http://www.wpunj.edu/~newpol/issue44 /Aysha44.htm>> Retrieved 1 May 2008.
- Bacevich, Andrew J. "Speaking Truth to a Superpower" **washingtonpost** <<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/08/28/AR2008082802263.html>> Retrieved 12 Sep 2008.
- Barber, Benjamin R. "Shrunken Sovereign: Consumerism, Globalization, and American Emptiness" **World Affairs** <<http://www.worldaffairsjournal.org/2008%20-%20Spring/full-Barber.html>> Retrieved 7 July 2008.
- Baroud, Ramber. "Global Realignment: How Bush Inspired a New World Order" <<http://www.zcommunications.org/znet/viewArticlePrint/18742>> Retrieved 7 Sep 2008.
- Benson, Pam. "Study: U.S. security system still broken" **CNN Politics** (July 28, 2008) <<http://www.cnn.com/2008/POLITICS/07/28/national.security.reform/index.html>> Retrieved 2 Aug 2008.
- Cobban, Helena. "The Gates doctrine: US As Globo-cop" **Just world news** (Aug 2, 2008) <<http://justworldnews.org/archives/003029.html>> Retrieved 6 August 2008.
- Collon, Michel. "What will the US foreign policy be tomorrow?" **Information Clearing House** <<http://www.informationclearinghouse.info/article20994.htm>> Retrieved 14 July 2008.
- Gvosdev, Nikolas K. Harding, Harry. Leverett, Flynt. Speedie, David C. Stewart, Devin T. The Rise of the Rest: How the Ascent of Russia and China Affects Global Business and Security (July 1, 2008) <<http://www.cceia.org/resources/transcripts/0052.html>> Retrieved 31 July 2008.
- "Is it over for America in the Middle East?" **Middle East Strategy at Harvard** (Jun 3, 2008) <http://blogs.law.harvard.edu/mesh/2008/07/is_it_over_for_america_in_the_middle_east/> Retrieved 5 July 2008.
- Kakutani, Michiko. "A Dialogue and a Discourse on America's Global Role" **The New York Time** (Sep 23, 2008) <<http://www.nytimes.com/2008/09/23/books/23kaku.html>> Retrieved 24 Sep 2008.
- Klein, Matthias S. "An end to the 'Anglosphere'?" **Guardian News and Media Limited 2008** (September 18, 2008) <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2008/sep/18/syria_middleeast> Retrieved 18 October 2008.
- Leonhardt, David. "A power that may not stay so super" " **International Herald Tribune** (Oct 12, 2008) <<http://www.ihf.com/bin/printfriendly.php?id=16869723>> Retrieved 13 October 2008.
- Melman, Yossi. "The era of sanctions has ended" <<http://www.haaretz.com/hasen/spages /1023809.html>> Retrieved 6 Oct 2008.
- Miles, Jim. "Marching Toward Hell" **Information Clearing House** <<http://www.informationclearinghouse.info/article20238.htm>> Retrieved 9 July 2008.

- Moghaddam, Arshin Adib. "Israel is a main source of radicalism in the Arab world" *The daily star* (April 14, 2008) <http://www.dailystar.com.lb/article.asp?edition_id=10&categ_id=5&article_id=90953> Retrieved 16 April 2008.
- O'Reilly, Marc J. "Unexceptional: America's Empire in the Persian Gulf" **Middle East Strategy at Harvard** (Jun 23, 2008) <http://blogs.law.harvard.edu/mesh/2008/06/unexceptional_americas_empire_in_the_persian_gulf_1941_2008/> Retrieved 5 July 2008.
- Reynolds, Paul "New Russian world order: the five principles" **BBC NEWS** <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7591610.stm>> Retrieved 2 Sep 2008.
- Salem, Pual. "The Middle East Evolution of a Broken Regional" <http://www.carnegieendowment.org/files/cmec9_salem_broken_order_final.pdf> Retrieved 11 November 2008.
- Setser, Brad W. "CFR Report warns of Risks to U.S. of Dependence on Foreign Governments to Finance Deficit" (Sep 9, 2008) <http://www.cfr.org/publication/17123/cfr_report_warns_of_risks_to_us_of_dependence_on_foreign_governments_to_finance_deficit.html> Retrieved 12 Sep 2008.
- Simms, Brendan. "The Twilight of Supremacy" <http://online.wsj.com/public/article_print/SB121003723112169497.htm> Retrieved 11 May 2008.
- Stiglitz, Jonseph. "Reversal of Fortune" <<http://www.vanityfair.com/politics/features/2008/11/stiglitz200811>> Retrieved 6 October 2008.
- "The broader middle east initiative: Requirements for The new U.S. Proposal for a Greater Middle East Initiative: An Evaluation" <http://www.brookings.edu/papers/2004/0510middleeast_wittes.aspx> Retrieved 18 October 2008.
- "The world's top 20 public Intellectuals" **Foreign Policy** (August 2008) <http://www.foreignpolicy.com/story/cms.php?story_id=4349> Retrieved 6 July 2008.
- Thompson, Mark "America's Broken-Down Army" **TIME** (Apr 05, 2008) <<http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,1606888,00.html>> Retrieved 9 Apr 2008.
- Walia, Shelley. New imperial order **FRONTLINE** <<http://www.hinduonnet.com/fline/fl2504/stories/20080229504207500.htm>> Retrieved 12 Dec 2008.
- Warrick, Joby. "Reduced Dominance Is Predicted for U.S." **Washingtonpost** (Sep 10, 2008) <<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/09/09/AR2008090903302.html>> Retrieved 11 Sep 2008.
- Weiss, Stanley A. "How to electrify the word" **International Herald Tribune** (July 21, 2008) <<http://www.iht.com/articles/2008/07/21/opinion/edweiss.php>> Retrieved 23 July 2008.

ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง

กรกฎาคม 2551

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมือง ในภูมิภาคตะวันออกกลางในช่วงเดือนกรกฎาคม 2008 มีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

แนวนโยบายของนานาชาติต่อตะวันออกกลาง โดยเฉพาะสหรัฐมีแนวโน้มยังสนับสนุนงบประมาณสงครามในตะวันออกกลาง อีกทั้งการเดินทางของผู้ทำชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐทั้ง นายบารัค โอบามา จากพรรคเดโมแครต และนายจอห์น แม็คเคน จากพรรครีพับลิกัน โดยพรรคเดโมแครตกำลังอยู่ในระหว่างเดินหน้าหาเสียงด้วยการทวิรัฐภูมิภาคยุโรปและตะวันออกกลางพร้อมกับชูนโยบายถอนทหารออกจากอิรักแต่หันไปเสริมทัพในอัฟกานิสถาน ขณะที่รีพับลิกันไม่เห็นด้วยต่อ นโยบายของนายโอบามา และคัดค้านนโยบายถอนทหารสหรัฐ ออกจากอิรักดังกล่าว ต่างฝ่ายเสนอนโยบายเพื่อหาแรงสนับสนุนจุดยืนด้านนโยบายต่างประเทศ ก่อนการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐช่วงปลายปีจะมาถึง ก่อนหน้านี้

สถานการณ์ประเทศเลบานอน เลบานอนตกลงจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติและคาดว่าจะเสี่ยงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎรเลบานอน ซึ่งชาติตะวันตกให้การสนับสนุนน่าจะมีที่นั่งในตำแหน่งสำคัญในคณะรัฐบาล ส่วน **สถานการณ์ประเทศอิสราเอล** มีเหตุการณ์ที่สำคัญคือนายเยฮูด โอลเมิร์ต ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของอิสราเอลท่ามกลางการเกิดเรื่องอื้อฉาวจากกรณีทุจริต ซึ่งมีผลในเดือนกันยายนนี้ ขณะที่**สถานการณ์ระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์** ยังมีเหตุการณ์ความรุนแรงตอบโต้กันระหว่างสองฝ่ายอยู่ แต่การเคลื่อนไหวสันติภาพระหว่างสองประเทศก็ยังมีโอกาสที่จะสามารถบรรลุข้อตกลงกันได้ในระยะเวลานี้ ด้าน**อิสราเอลและเลบานอน** มีปรากฏการณ์ที่สำคัญคือรัฐบาลอิสราเอลลงมติรับรองข้อแลกเปลี่ยนให้มีการแลกเปลี่ยนตัวนักโทษของกลุ่มเฮซบอลเลาะห์ของเลบานอน กับทหารอิสราเอล 2 นาย ได้สำเร็จ

สถานการณ์ประเทศอิรัก เป็นเดือนที่ยอดทหารเสียชีวิตลดต่ำสุด นับแต่การบุกยึดอิรักปี 2003 และเหตุการณ์ความรุนแรงลดลงค่อนข้างมาก แม้จะยังมีการก่อระเบิดพลีชีพปรากฏอยู่บ้าง

สถานการณ์ประเทศอิหร่าน ยังมีกรณีปัญหานิวเคลียร์ที่ทุกฝ่ายรอคำตอบว่าอิหร่านจะเลือกเดินทางใด พร้อมทั้งการเตรียมการรับมือกับการใช้มาตรการจากนานาประเทศ โดยเฉพาะอิสราเอลและสหรัฐที่พยายามนำเสนอการใช้มาตรการทางทหาร

สถานการณ์ประเทศอัฟกานิสถาน เหตุการณ์ความรุนแรงอัฟกานิสถานทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยแนวชายแดนปากีสถานถูกมองเป็นช่องโหว่ให้เกิดการสร้างควมรุนแรงอยู่เนืองๆ

2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง

ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2008 พบว่ากระแสความรุนแรงในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ยังคงมีอยู่มากโดยเฉพาะในประเทศอัฟกานิสถาน ขณะที่สถานการณ์ในประเทศอิรัก ความรุนแรงลดลงแม้ว่ามีระเบิดคาร์บอมบ์เกิดหลายครั้ง ส่วนสถานการณ์การเมืองของเลบานอนปัญหาการเมืองภายในเริ่มคลี่คลายมีความเป็นไปได้ที่การจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติได้สำเร็จ แต่ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลปาเลสไตน์ และระหว่างอิสราเอลกับเลบานอนยังคงมีอยู่บ้าง อิหร่านก็กำลังระดมการตัดสินใจในประเด็นนิวเคลียร์ อิสราเอล มีการประกาศจะลาออกจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี มีผลในเดือนกันยายนนี้ อาจส่งผลกระทบต่อความพยายามในการสร้างสันติภาพตะวันออกกลาง นอกจากนี้ นโยบายของประเทศตะวันตกที่มีต่อประเทศตะวันออกกลาง ยังน่าจับตามอง

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศปาเลสไตน์และอิสราเอล

อิสราเอลปิดกั้นทางเข้าสู่ฉนวนกาซาเพื่อตอบโต้การโจมตีด้วยจรวดของกลุ่มหัวรุนแรงปาเลสไตน์ เมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2008 อิสราเอลปิดเส้นทางขนส่งสินค้าเข้าไปในฉนวนกาซาในวันนี้โดยกล่าวว่า กลุ่มหัวรุนแรงในฉนวนกาซาได้ยิงจรวดโจมตีภาคใต้ของอิสราเอล ซึ่งนับว่าเป็นการละเมิดข้อตกลงหยุดยิงของอิสราเอลกับปาเลสไตน์ อย่างไรก็ตาม บรรดาผู้นำของกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซาได้ปฏิเสธการยิงจรวดโจมตีอิสราเอลเมื่อเย็นวานนี้ และกล่าวหาว่าอิสราเอลไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหยุดยิง ขณะที่กองทัพอิสราเอลแถลงว่า เรดาร์ของอิสราเอลได้ตรวจพบจรวดที่ถูกยิงมาจากฉนวนกาซาและตกอยู่ในบริเวณใกล้กับฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่เมือง มีฟาอิมของอิสราเอล (กรมประชาสัมพันธ์ 01072008) **การโจมตีในเขตเวสต์แบงก์** เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 2008 นายกเทศมนตรีเยรูซาเลม อูรี ลูโพลีเยนสกี แสดงความคิดเห็นถึงเหตุโจมตีที่เป็นฝีมือของพลเมืองเยรูซาเลมตะวันออกที่อยู่ในกำแพงฝั่งอิสราเอล โดยกลุ่มติดอาวุธฮามาสของปาเลสไตน์ ซึ่งยึดครองฉนวนกาซา เรียกการโจมตีนี้ว่า “ผลลัพธ์ธรรมชาติของการที่อิสราเอลยังคงรุกรานและก่อกองกรรมต่อผู้คนในเวสต์แบงก์และผู้ยึดครองเยรูซาเลม” อิสราเอลและปาเลสไตน์ หวนคืนสู่โต๊ะเจรจาสันติภาพอีกครั้งในเดือนพฤศจิกายนปีก่อน หลังจากห่างหายมานานกว่า 7 ปี อย่างไรก็ตาม มีความคืบหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (CNN 22072008)

อย่างไรก็ตามการเจรจาสันติภาพอิสราเอล-ปาเลสไตน์คืบด้วยดี การเจรจาสันติภาพอิสราเอล-ปาเลสไตน์ ที่ฝรั่งเศส มีความคืบหน้าด้วยดี มีโอกาสที่จะสามารถบรรลุข้อตกลงสันติภาพในระยะเวลานี้ใกล้เคียงบรรดาผู้นำอิสราเอลและปาเลสไตน์ ต่างแสดงท่าทีที่ดีต่อการเจรจาสันติภาพตะวันออกกลาง ที่มีขึ้นที่ฝรั่งเศส พร้อมกับมองว่า มีโอกาสที่จะสามารถบรรลุข้อตกลงสันติภาพในระยะเวลานี้ใกล้เคียง โดยนายเอสูด โอลเมิร์ต นายกรัฐมนตรีอิสราเอลกล่าวว่า ไม่มีการเจรจาครั้งไหน ที่ใกล้จะบรรลุเป้าหมายมากเท่ากับการเจรจาครั้งนี้ ขณะที่ประธานาธิบดีมาห์มูด อับบาส ของปาเลสไตน์ กล่าวว่า ทั้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ ต่างก็ต้องการสันติภาพ และมุ่งมั่นกับการเจรจาสันติภาพ ทั้งนี้ อิสราเอลและปาเลสไตน์ เปิดเจรจาดังกล่าว ก่อนที่การประชุมสุดยอดสหภาพยุโรปและชาติในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียนต่างๆ จะเริ่มขึ้น โดยมีฝรั่งเศสเป็นเจ้าภาพ ซึ่งคาดว่าประเด็นในที่ประชุมจะประกอบด้วยความไม่สงบในภูมิภาค, ปัญหาหมอลพิษ และการอพยพเข้าเมือง (INN14072008)

สถานการณ์การเมืองในเลบานอน

เลบานอนใกล้ที่จะบรรลุข้อตกลงในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเอกภาพแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 ก.ค. 2008 นายอาห์เหม็ด แพตแพต รัฐมนตรีกระทรวงเยาวชนและการกีฬาของเลบานอน แจ้งต่อผู้สื่อข่าวในวันนี้ว่า จะมีการประกาศ

จัดตั้งรัฐบาลเพื่อเอกภาพแห่งชาติของเลบานอนขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นเวลา 6 สัปดาห์ หลังจากที่ได้มีข้อตกลงระหว่างพรรคการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันของเลบานอน นายแพทย์แพตซึ่งได้พบปะกับประธานาธิบดีมิเชล สุไลมาน เมื่อเช้าวันนี้กล่าวว่า ประธานาธิบดีสุไลมาน มองการณ์ในแง่ดีของการประกาศจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเอกภาพแห่งชาติที่จะมีขึ้นในเวลาอีกไม่นานนี้ ทั้งนี้เนื่องจากพรรคการเมืองต่างๆ ได้ตระหนักว่า สถานการณ์การเมืองในเลบานอนไม่อาจจะประสพภาวะชะงักงันต่อไปอีกได้ นายแพทย์แพตกล่าวถึงเรื่องนี้โดยไม่ให้รายละเอียดของการเจรจาหรือกล่าวว่าภาวะชะงักงันที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขอย่างไร (กรมประชาสัมพันธ์ 05072008)

เลบานอนตกลงจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ บรรดาผู้นำทางการเมืองเลบานอน เห็นชอบที่จะจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ หลังจากใช้เวลาในการเจรจามานานถึง 6 เดือน โดยเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎรเลบานอน ซึ่งชาติตะวันตกให้การสนับสนุน คาดว่าน่าจะมีที่นั่งในตำแหน่งสำคัญในคณะรัฐบาล มากกว่าครึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ขณะเดียวกัน อดีตแกนนำกลุ่มฝ่ายค้าน ที่ซีเรียและอิหร่านหนุนหลังอยู่ ก็จะมีที่นั่งในสภาที่มากพอ ในการใช้สิทธิยับยั้งหรือวีโต้ ในประเด็นการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ เช่นกัน ด้านประธานาธิบดีมิเชล สุไลมาน ที่เพิ่งได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นดำรงตำแหน่ง และยังเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่ามีความเป็นกลางทางการเมือง จะทำการแต่งตั้งตำแหน่งรัฐมนตรีในกระทรวงสำคัญๆ อย่างเช่นรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมและมหาดไทย (INN12072008)

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างเลบานอนและอิสราเอล

อิสราเอลตกลงแลกตัวนักโทษเชลยปลดปล่อยกับศพทหาร สถานีวิฑูย์ท้องถิ่นรายงานโดยอ้างเจ้าหน้าที่กระทรวงกลาโหม ระบุว่า การแลกเปลี่ยนตัวนักโทษของกลุ่มเชลยปลดปล่อยที่กับศพนายทหารอิสราเอล ที่ถูกกลุ่มติดอาวุธในเลบานอนสังหาร จะสำเร็จลุล่วงภายใน 2 สัปดาห์นี้ หลังรัฐบาลยิวลงมติรับรอง โดยรัฐบาลอิสราเอลลงมติรับรองข้อแลกเปลี่ยนดังกล่าวด้วยคะแนนเสียง 22-3 เสียง จะทำให้ชาฮีร์ กันตาร์ สมาชิกคนสำคัญของกลุ่มเชลยปลดปล่อยได้รับอิสระ ภายหลังจากถูกคุมขังในเรือนจำมาตั้งแต่ปี 1979 จากเหตุบุกกรุกเข้ามาในอิสราเอล และสังหารชาวอิสราเอล 3 คน ยิ่งไปกว่านั้น เจ้าหน้าที่ยังระบุว่า ในการแลกเปลี่ยน อิสราเอลต้องให้ข้อมูลที่มีเกี่ยวกับเหตุอิหร่าน 4 คน ซึ่งหายตัวไปในเลบานอนเมื่อปี 1982 ด้วย (เอเอฟพี 30062008)

ต่อมาเชลยปลดปล่อยส่งศพทหารยิวคืนถิ่นตามข้อตกลงแลกเปลี่ยนนักโทษ กลุ่มเชลยปลดปล่อย ได้ส่งโลงศพ 2 โลง ซึ่งเชื่อกันว่าจะบรรจุศพของทหารยิว 2 นายคือโกลด์วาสเซอร์ และ เรเกฟ ที่ถูกจับไปเมื่อ 2 ปีก่อนคือเมื่อกรกฎาคมปี 2006 ที่ก่อให้เกิดสงคราม 34 วันในเลบานอนที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการขั้นแรกของการแลกเปลี่ยนตัวนักโทษ ที่กำลังได้รับการเฉลิมฉลองในเลบานอน ทว่า อยู่บนความโศกเศร้าของอิสราเอล ศพทั้งหมดได้ถูกส่งให้กับคณะกรรมการสภาการศึกษา เพื่อตรวจดีเอ็นเอยืนยันตัวตน ขณะที่ ไอซีอาร์ซี เสริมว่า ศพของนักสู้ทั้ง 8 คน ก็ถูกส่งให้กับกลุ่มเชลยปลดปล่อย เป็นการแลกเปลี่ยนแล้วเช่นกัน ทั้งนี้ อิสราเอลยังจะต้องส่งตัวนักโทษชาวเลบานอน 5 คนที่อยู่ในการควบคุมของอิสราเอล โดยยักรวมถึงนักฆ่าชาวเลบานอน ที่ถูกควบคุมตัวในเรือนจำในอิสราเอลนานที่สุด เช่นเดียวกับนักสู้ของปาเลสไตน์ และเลบานอนอีก 199 คน ตามข้อตกลงแลกเปลี่ยนนักโทษนี้ด้วย (เอเอฟพี 16072008)

อิสราเอลแลกนักโทษกับกลุ่มเชลยปลดปล่อยสำเร็จ อิสราเอลยืนยันว่าได้ตกลงที่จะแลกเปลี่ยนตัวนักโทษของกลุ่มเชลยปลดปล่อยของเลบานอน กับทหารอิสราเอล 2 นาย ตามข้อตกลงที่เจรจกันไว้ แม้ว่าทหารอิสราเอลทั้งสองนายดังกล่าวได้เสียชีวิตไปแล้วก็ตาม โดยตาม ข้อตกลง อิสราเอลได้ส่งตัวนักโทษเลบานอน 5 คน รวมถึงศพของทหารเลบานอนและนักรบคนอื่นๆ อีก 200 คน ก่อนหน้านี้อิสราเอลรายงานว่า ได้แวะเยี่ยมสมาชิกในครอบครัวของทหารทั้งสองนาย เพื่อต้องการแจ้งเป็นการส่วนตัวเกี่ยวกับทหารทั้งสอง แต่ญาติๆ เหล่านั้นถึงกับร้องไห้

เมื่อเห็นภาพข่าวที่กลุ่มแฮกเกอร์ส่งมัลแวร์โจมตีจำนวน 2 โฉงเพื่อแลกเปลี่ยนกับนักโทษเลบานอน (INN17072008)

สถานการณ์การเมืองในอิสราเอล

อิสราเอลทดสอบระบบป้องกันขีปนาวุธใหม่ได้สำเร็จ อิสราเอลประสบความสำเร็จในการทดสอบระบบไฮรอนโดม ซึ่งเป็นระบบป้องกันใหม่ที่ออกแบบเพื่อสกัดจรวดที่ยิงโจมตีจากพื้นที่ทางใต้ของเลบานอน และฉนวนกาซาที่อยู่ในความควบคุมของขบวนการฮามาส ซึ่งอิสราเอลคาดว่า ระบบนี้จะสามารถใช้ดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบภายในเวลา 1 ปี ทูมชนอิสราเอลที่อยู่ใกล้พรมแดนด้านที่ติดกับฉนวนกาซามักจะถูกกลุ่มติดอาวุธยิงจรวดและยิงระเบิดโจมตีบ่อยครั้ง นับตั้งแต่ชาวปาเลสไตน์ลุกฮือขึ้นต่อต้านอิสราเอลเมื่อปี 2543 อย่างไรก็ตามการโจมตีลดลงเมื่ออิสราเอลและขบวนการฮามาสทำข้อตกลงหยุดยิงเมื่อวันที่ 19 มิถุนายนที่ผ่านมา แต่ก็ยังมีการยิงจรวดและระเบิดจากกลุ่มติดอาวุธอื่นๆเป็นระยะๆ (thainews.prd.go.th 05072008)

สหรัฐเปิดทางอิสราเอลถล่มอิหร่าน ซันเดย์ไทมส์รายงานว่าเจ้าหน้าที่ระดับสูงของเพนตากอนเผยว่าประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐให้ไฟเขียวสำหรับแผนการของอิสราเอลในการถล่มที่ตั้งโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านด้วยเครื่องบินจู่โจมพิสัยไกล นั่นคือสหรัฐอาจอนุมัติให้รัฐบาลอิสราเอลโจมตีทางทหารโรงงานนิวเคลียร์ของอิหร่าน หากว่าการเจรจากับเตหะรานล้มเหลว แต่ระบุว่า ทางสหรัฐ บอกกับอิสราเอลว่าการโจมตีดังกล่าวอาจไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทหารอเมริกันและจะไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้ฐานทัพอากาศสหรัฐในอิรักเป็นกองกำลังสนับสนุน อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่รายนี้กล่าวเสริมว่าถ้าอิสราเอลไม่มีแผนที่มั่นคงในการใช้กำลังทหารโจมตีอิหร่าน ไฟเขียวจะไม่มีการกลายเป็นไฟเขียว (Time 13072008)

นายกรัฐมนตรีนอร์เวย์ตอบโต้เพราะคดีคอร์รัปชัน เมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2008 หนังสือพิมพ์เยดิออกดอฮาโรนอต สื่อที่ชายฝั่งของอิสราเอล รายงานโจมตีนายกรัฐมนตรีนอร์เวย์ โอลเมอร์ต ของอิสราเอล สืบเนื่องจากข้อกล่าวหาทุจริตคอร์รัปชันคดีใหม่ๆ ที่ถูกแฉออกมาเพิ่มเติม โดยที่นักวิจารณ์หลายรายกล่าวว่า ชีวิตทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนอร์เวย์ต้องจบสิ้นแล้ว สื่อรายงานว่า ตำรวจกำลังสงสัยว่าในช่วงเวลาตั้งแต่ที่โอลเมอร์ตดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีนครเยรูซาเลม ไปจนถึงเป็นรัฐมนตรีพาณิชย์และอุตสาหกรรมนั้น มีอย่างน้อย 12 ครั้งทีเดียวที่เขายื่นใบเสร็จเพื่อขอเบิกค่าใช้จ่ายการเดินทางเที่ยวเดียวกันจากหน่วยงานหลายๆ แห่ง ทำให้ได้เงินเข้ากระเป๋าตัวเองไปราว 110,000 ดอลลาร์ นอกจากนั้น เขายังถูกกล่าวหาว่ารับเงินทุจริตจากการออกทัวร์ไปปราศรัยตามที่ต่างๆ แล้วเอามาใช้จ่ายสำหรับการเดินทางส่วนตัวของเขาและครอบครัว ก่อนหน้านั้น โอลเมอร์ตก็กำลังถูกสอบสวนในคดีทุจริตอื่นๆ 4 ข้อหาอยู่แล้ว รวมทั้งการรับเงินอย่างผิดกฎหมายเป็นแสนๆ ดอลลาร์ในรูปเงินสดบรรจุซอง จากเศรษฐีนักการเงินชาวอเมริกันที่ชื่อ มอริส ทาลันสกี ก่อนที่เขาจะขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีนอร์เวย์ในปี 2006 (เอพี 14072008)

ผู้นำอิสราเอลลาออกมีผลเดือนกันยายน นายเยฮูดา โอลเมอร์ต ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนอร์เวย์อิสราเอลท่ามกลางการเกิดเรื่องอื้อฉาวจากกรณีทุจริตคอร์รัปชัน จนส่งผลให้คะแนนนิยมของเขาตกต่ำลง โดยการประกาศลาออกจากตำแหน่งในเดือนกันยายนนี้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความพยายามในการสร้างสันติภาพตะวันออกกลาง นอกจากนี้ นายโอลเมอร์ต ยังระบุว่า เขาจะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ 17 ก.ย. นี้ และจะก้าวลงจากตำแหน่งผู้นำประเทศหลังผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนอร์เวย์ต่อจากเขาจัดตั้งรัฐบาลได้แล้วด้านบรรดานักวิเคราะห์กล่าวว่า การลาออกของนายโอลเมอร์ตจะกระทบต่อกระบวนการสันติภาพอิสราเอลกับปาเลสไตน์ พรรคคาดีมาของนายโอลเมอร์ตอย่างคึกคัก เนื่องจากพรรคคาดีมามีกำหนดจะจัดการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคแบบไพรมารีในวันที่ 17 กันยายนนี้ นอกจากนี้ ยังมีเสียงเรียกร้องให้มีการจัดการเลือกตั้งก่อนกำหนดเพื่อเลือกนายกรัฐมนตรีนอร์เวย์ด้วย (สยามรัฐ31072008)

สถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในอิรัก

แม้ว่ายอดผู้เสียชีวิตและเหตุความรุนแรงในอิรักลดลง แต่ยังมีการก่อเหตุความรุนแรงหลายครั้ง กล่าวคือ **เกิดระเบิดพลีชีพช่วงอิรักเกณฑ์ทหาร** เมื่อวันที่ 15 ก.ค. 2008 ได้มีการก่อระเบิดพลีชีพ โดยคนสองคนจุดชนวนกลางกลุ่มคนที่เข้าเกณฑ์ ณ สถานีพัลซาด เมืองบาฏูบา ทางตะวันออกของจังหวัดดียวลา ทหารอิรักในพื้นที่ซึ่งเป็นป้อมปราการของนักรบอัลกออิดะห์ ขณะที่เจ้าหน้าที่ความมั่นคงจังหวัดดียวลา ระบุว่า ตัวเลขผู้เสียชีวิตมีทั้งสิ้น 28 ราย แต่กองทัพสหรัฐฯ ให้ตัวเลขผู้เสียชีวิตจากเหตุโจมตีต่ำกว่านั้น โดยบอกว่ามีทหารเกณฑ์ใหม่เสียชีวิตเพียง 16 ราย และบาดเจ็บ 30 คน บางส่วน แต่กองทัพอเมริกันยืนยันว่าไม่มีทหารรายใดของพวกเขาได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากเหตุโจมตี เหตุโจมตีในวันนี้ ถือเป็นครั้งร้ายแรงมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากหนที่ 3 ในรอบไม่ถึงเดือนและเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่กองทัพสหรัฐฯ อ้างว่าความรุนแรงโดยรวมในอิรักลดลงต่ำสุดในรอบ 4 ปี (เอเอฟพี15072008) ต่อมาเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2008 ก็มี**นักแสวงบุญอีก 7 คนถูกมือปืนลอบยิง**ทางตอนใต้ของแบกแดด ในระหว่างเดินทางไปยังศาสนสถานระเบิดพลีชีพหญิงกลุ่มแบกแดด เมื่อวันที่จันทร์ที่ 28 ก.ค. 2008 มีระเบิดพลีชีพหญิง 3 คน ฆวยโอกาสช่วงที่นักแสวงบุญชาวชีอะห์นับล้านเข้ามาทำพิธีทางศาสนาในกรุงแบกแดดที่ศาสนสถานคาตอมิยาซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเมือง ก่อเหตุระเบิดคร่าชีวิตผู้คน 28 รายและบาดเจ็บอีก 92 ราย และวันจันทร์ที่ 28 ก.ค. 2008 ในวันเดียวกัน **ก็เกิดระเบิดที่เคอร์คุก เมืองศูนย์กลางน้ำมัน**ทางภาคเหนือของประเทศ ทำให้มีผู้เสียชีวิตผู้คนอย่างน้อย 22 ราย และบาดเจ็บอีก 150 ราย ในระหว่างที่ชาวเคิร์ดซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในภาคเหนือของประเทศ กำลังชุมนุมประท้วงกฎหมายเลือกตั้งระดับจังหวัด โดยก่อนหน้านี้ ประธานาธิบดีจาลาล ตาลาบานีของอิรัก ก็ได้ปฏิเสธกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยบอกว่าเป็นกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ เหตุระเบิดทำให้เป็นวันนองเลือดที่สุดของอิรักในรอบหลายๆ เดือนที่ผ่านมา อีกทั้งตอกย้ำให้เห็นว่าสถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัยในประเทศนี้ยังคงเปราะบางมาก ถึงแม้ทำท่าจะมีความสงบเพิ่มขึ้นมากแต่ในช่วงหลังความรุนแรงลดลงสุดต่ำที่สุดนับตั้งแต่ต้นปี 2004 (เอเจนซี 28072008)

ยอดทหารสหรัฐเสียชีวิตในอิรักลดลงต่ำสุด เพนตากอน เผยตัวเลขทหารสหรัฐเสียชีวิตในอิรัก ในเดือนกรกฎาคมนี้ มีทั้งสิ้น 11 นาย นับเป็นยอดความสูญเสียรายเดือนที่ต่ำที่สุด นับตั้งแต่การบุกอิรัก ซึ่งนำโดยสหรัฐฯ ในปี 2003 สำหรับเดือนที่มียอดผู้เสียชีวิตมากที่สุดคือเดือนพฤศจิกายนในปี 2004 ซึ่งมีทหารอเมริกันเสียชีวิตถึง 137 นาย ตามรายงานของ icasualties.org โดยยอดทหาร ที่เสียชีวิต ที่เคยต่ำที่สุดก่อนหน้านี้คือ 19 นาย ในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา ขณะที่ แนวโน้มความรุนแรงในอิรักเริ่มลดลงตั้งแต่กลางปีที่ผ่านมา แม้ว่าเหตุนองเลือดได้เกิดขึ้นอีกครั้งในเดือนมีนาคม และเมษายนที่ผ่านมา ในการปะทะกันระหว่างกลุ่มติดอาวุธนิกายชีอะห์ และกองกำลังความมั่นคงของนานาชาติ icasualties.org ยังระบุว่า นับตั้งแต่การบุกอิรัก ซึ่งนำโดยสหรัฐฯ เป็นต้นมา มีนายทหารเสียชีวิตแล้ว 4,125 นาย ขณะที่ กองทัพสหรัฐฯ ยืนยันว่า ระดับความรุนแรงโดยรวมทั่วอิรัก ซึ่งมีนายทหารอเมริกันประจำการอยู่ราว 142,500 นายนั้น ตกลงมาถึงจุดต่ำสุดในรอบ 4 ปีแล้ว (เอเอฟพี 31072008)

3. ประเด็นสถานการณ์การเมืองประเทศอิหร่าน

ในช่วงเดือน ก.ค. 2008 อิหร่านยังมีกรณีปัญหานิวเคลียร์ที่ทุกฝ่ายรอคำตอบ พร้อมทั้งการเตรียมการรับมือกับการใช้มาตรการจากนานาชาติ โดยเฉพาะอิสราเอลและสหรัฐฯ ที่พยายามนำเสนอกการใช้มาตรการทางทหาร โดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

อิหร่านเตือนการเคลื่อนไหวก้าวหน้าทางทหารทำให้ราคาน้ำมันสูงขึ้น เว็บไซต์กระทรวงน้ำมันของอิหร่าน รายงานว่า รัฐมนตรีกระทรวงน้ำมันของอิหร่าน นายกอแลมฮอสเซน โนซารี เตือนว่าการโจมตีโดยใช้กำลังทหารใดๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อควบคุมโครงการนิวเคลียร์ของเตหะราน จะยิ่งผลักดันให้ราคาน้ำมันดิบสูงขึ้นอย่างคาดไม่ถึง ขณะที่ กอง

กำลังเรโวลูชันนารีของอิหร่านออกมาเตือนในสัปดาห์ที่ผ่านมาว่า อิหร่านจะปิดกั้นเส้นทางขนส่งน้ำมันสำคัญในอ่าวเปอร์เซีย หากถูกโจมตี ยิ่งไปกว่านั้น กอแลมฮอสเซน เอลฮัม โฆษกรัฐบาลยังออกมาประกาศว่า อิหร่านพร้อมที่จะเจรจากับมหาอำนาจโลก เกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ แต่ยืนยันที่จะไม่ยุติการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมด้วย (เอเจนซี 05072008)

อิหร่านแบนหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจเป็นฉบับที่สอง หนังสือพิมพ์รายวันฮัมซาฮีร์ ซึ่งมีทั้งฉบับเช้า และฉบับบ่าย โดยเจ้าของเป็นเทศบาลกรุงเทพมหานคร และดำเนินงานโดยโมฮัมหมัด บาเกอร์ กอลิบาฟ ตัวเก็งชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของอิหร่าน คู่แข่งทางการเมืองค่ายอนุรักษนิยมของประธานาธิบดี มาห์มูด อะห์มาดิเนjad ซึ่งภายในเวลาแค่ 1 เดือนหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าวเป็นสื่อรายที่ 2 ที่ถูกห้ามรายงานข่าวเศรษฐกิจ ก่อนหน้านั้น หนังสือพิมพ์เตหะราน เอมรูซ ซึ่งออกมาเมื่อ 18 เดือนก่อน ถูกแบนในเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา เนื่องจากบทวิจารณ์การจัดการเศรษฐกิจของอะห์มาดิเนjad ซึ่งนักวิเคราะห์ชี้ว่า ประเด็นเศรษฐกิจจะเป็นสนามรบหลักของการชิงชัยศึกเลือกตั้งประธานาธิบดีในปีหน้า ขณะที่รัฐบาลกำลังต่อสู้กับภาวะเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นในประเทศ โดยราคาข้าวของที่แพงขึ้นเป็นสิ่งที่ชาวอิหร่านส่วนใหญ่ไม่พอใจมาก (เอเจนซี 25072008)

ผู้นำสหรัฐเผยจะเลือกใช้วิธีการทูตกับอิหร่าน ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ผู้นำสหรัฐลดกระแสข่าวร้อนแรงกรณีทีโอเอสเอลอาจเปิดฉากโจมตีอิหร่านก่อนที่เขาจะลงจากตำแหน่งประธานาธิบดี ผู้นำสหรัฐ บอกว่ามีหลากหลายมาตรการที่จะหยิบยกนำมาใช้ในการแก้ไขความขัดแย้งประเด็นนิวเคลียร์อิหร่าน โดยเฉพาะมาตรการทางการทูต ขณะที่มาตรการทางทหารจะไม่ทางเลือกอันดับแรก ๆ อย่างแน่นอน และว่าขณะนี้การเจรจาเพื่อคลี่คลายวิกฤตินิวเคลียร์อิหร่านก็มีความคืบหน้าไปไม่น้อย ด้านนายมานูเชห์ มอตตากี รัฐมนตรีต่างประเทศอิหร่าน ให้สัมภาษณ์ในสถานีโทรทัศน์เอพีทีเอ็น ระบุว่าอิหร่านไม่กลัวการโจมตีจากต่างชาติ เพราะสหรัฐคงไม่กล้าที่จะเปิดแนวรบใหม่ ทั้งที่ยังต้องรับมือกับปัญหาในอิรัก ขณะที่ทีโอเอสเอลก็เผชิญปัญหาการเมืองภายในและข้อขัดแย้งกับปาเลสไตน์ จนไม่มีเวลาที่จะโจมตีอิหร่านแน่นอน (INN 03072008)

ปธน.อิหร่านแยมเปิดเจรจากับสหรัฐในอนาคตอันใกล้ เมื่อวันที่ 15 ก.ค. 2008 สำนักข่าวไออาร์เอ็นเอ รายงานว่า ประธานาธิบดีมาห์มูด อะห์มาดิเนjadเปิดเผยว่าการเจรจาระหว่างอิหร่านและหัวหน้าศัตรูสหรัฐมีความเป็นไปได้ที่อาจมีขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ สหรัฐฯ ยังเป็น 1 ใน 6 ชาติมหาอำนาจ ยื่นเจรจายื่นข้อเสนอใจแลกกับการยุติแปรรูปยูเรเนียมของเตหะราน กระบวนการที่ชาติตะวันตกกังวลว่าอาจนำไปสู่การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ทว่าประธานาธิบดีอิหร่านยืนยันจะไม่มี การเจรจาในระดับรัฐบาลแต่จะเป็นการพูดคุยในระดับอื่นๆ ถ้าสหรัฐต้องการเจรจากับอิหร่านในเงื่อนไขที่ยุติธรรม อะห์มาดิเนjadเคยย้ำหลายครั้งในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาว่าเตหะราน พร้อมเจรจากับวอชิงตัน ภายใต้เงื่อนไขสถานะที่เท่าเทียมกัน (เอเอฟพี15072008)

ปธน.ซีเรียเตือนอิสราเอลห้ามรุกรานอิหร่าน เมื่อวันที่ 14 ก.ค. 2008 ประธานาธิบดีซีเรีย บาชาร์ อัล-อัสซาด กล่าวว่าการโจมตีทหารใส่อิหร่านต่อโปรแกรมนิวเคลียร์ อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งที่เจ็บปวดต่อสหรัฐอิสราเอลและประเทศอื่นๆข่าวลือเกี่ยวกับการโจมตีทางทหารใส่ที่ตั้งนิวเคลียร์ของอิหร่านสะพัดยิ่งขึ้น หลังมีรายงานว่าอิสราเอลจัดการฝึกฝนกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการซ้อมรบสำหรับการโจมตี โดยอิหร่านปฏิเสธข้อกล่าวหาของชาติตะวันตกที่อ้างว่ากำลังพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์อย่างลับๆภายใต้การปกปิดด้วยโปรแกรมปรมาณูพลเรือน แต่ทางเตหะรานยืนยันว่าเป็นโครงการโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เพื่อสันติภาพ (เอเจนซี14072008)

อิหร่านพร้อมรับมืออิสราเอล-สหรัฐ เมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2008 ประธานาธิบดีมาห์มูด อาห์มาดิเนjadของอิหร่านขู่ว่าดำเนินการตอบโต้ประเทศที่เข้าโจมตีประเทศของเขา โดยก่อนหน้านั้น เจ้าหน้าที่อาวุโสของอิหร่านก็เตือนสหรัฐ และอิสราเอลอีกว่า หากเล่นงานอิหร่านด้วยเรื่องโครงการนิวเคลียร์ โดยเตหะรานพร้อมตอบโต้ทำลายอิสราเอล

และฐานทัพสหรัฐฯ อีก 32 แห่งในตะวันออกกลางเช่นกัน ขณะเดียวกัน เตหะรานยังได้แสดงแสนยานุภาพของจริง ด้วยการทดสอบยิงขีปนาวุธรวม 2 วันซ้อนในปลายสัปดาห์ที่แล้ว โดยแจ้งว่าขีปนาวุธบางรุ่นที่ทดสอบมีพิสัยทำการไกลถึง อิสรอาเอล"(เอเอฟพี/เอเจนซี 14072008)

อิหร่านยิงทดลองซาฮับ-3 สถานีโทรทัศน์ อัล อะลัม ภาษาอาหรับรายงานกองทัพปฏิวัติอิหร่านทดลองยิงขีปนาวุธพิสัยไกล ซาฮับ 3 ซึ่งมีสมรรถนะยิงไกลเกือบถึงอิสรอาเอล ซึ่งการยิงทดลองขีปนาวุธ ซาฮับ 3 พร้อมหัวรบหนัก 1 ตัน ในพิสัย 2,000 กิโลเมตร รวมถึงขีปนาวุธอื่นๆ เกิดขึ้นในช่วงที่ความตึงเครียดเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านทวีความ ขณะที่ สถานีโทรทัศน์เพรส-ทีวี ภาคภาษาอังกฤษซึ่งเป็นของรัฐ รายงานว่า มีขีปนาวุธทั้งหมด 9 ลูกในการยิงทดลองครั้งนี้ ซึ่งรวมถึงขีปนาวุธเซลซัล พิสัยยิง 400 กิโลเมตร และฟาเตห์ พิสัยยิงราว 170 กิโลเมตรด้วย นอกจากนี้ เพรส-ทีวียังแสดงภาพการยิงขีปนาวุธซาฮับ-3 ขึ้นไปบนฟ้า ในทะเลทรายของอิหร่าน ซึ่งไม่ได้เปิดเผยว่าเป็นที่ใด ด้าน สหรัฐฯ โดยทำเนียบขาวออกมาประณามการยิงทดลองขีปนาวุธของอิหร่านแล้ว พร้อมขู่ออกใบสั่งอิหร่าน สละโครงการนุกทันที (เอเอฟพี 09072008)

อิหร่านขู่มอบอิสรอาเอลหากถูกสหรัฐโจมตี เมื่อวันที่ 8 ก.ค. 2008 อยาตุลเลาะห์ อาลี คอเมนี ผู้นำสูงสุดของอิหร่าน เตือนว่า อิหร่านจะลงมือถล่มอิสรอาเอลและทหารเรือสหรัฐฯ ในอ่าวเปอร์เซีย สำหรับการตอบโต้แรกหากสหรัฐปฏิบัติการโจมตีโครงการนิวเคลียร์ สำนักข่าวฟาร์สนิวส์รายงานโดยอ้างคำสัมภาษณ์ของชีราซีสหรัฐฯ และอิสรอาเอล พันธมิตรในภูมิภาค ไม่เคยปฏิเสธความเป็นไปได้ในการใช้กำลังทหารโจมตีที่ตั้งโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน ซึ่งชาติตะวันตกกลัวว่าเตหะรานมีเป้าหมายพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ช่วงปลายเดือนมิถุนายน นิวออร์กไทมส์ หนังสือพิมพ์ทรงอิทธิพลที่สุดฉบับหนึ่งของสหรัฐฯ อ้างเจ้าหน้าที่ของสหรัฐฯว่า อิสรอาเอลกำลังฝึกฝนทหารสำหรับปฏิบัติการโจมตีต่ออิหร่าน ถัดมาต้นเดือนกรกฎาคม ชาวโทรทัศน์เอบีซีนิวส์ก็กระพือความกลัวขึ้นอีกครั้งจากการรายงานโดยอ้างแหล่งข่าวระดับสูงในกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ว่า ความเป็นไปได้ที่อิสรอาเอลจะโจมตีสถานที่ตั้งทางนิวเคลียร์อิหร่านกำลังมีเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจทำให้อิหร่านลุกขึ้นมาโต้ตอบทั้งอิสรอาเอลและสหรัฐฯ (เอเอฟพี 08072008)

อิหร่านยืนยันการตอบโต้ผู้สกัดกั้นไม่ให้อิหร่านขึ้นเป็นมหาอำนาจนิวเคลียร์ เมื่อวันเสาร์ที่ 12 ก.ค. 2008 สำนักข่าวฟาร์ส นิวส์ ที่เป็นหน่วยงานกึ่งทางการของอิหร่าน อ้างคำกล่าวของโมจตาบา ซิลโนอูร์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยของผู้แทน อยาตุลเลาะห์ อาลี คอเมนี ผู้นำสูงสุดของอิหร่าน ในกองกำลังพิทักษ์การปฏิวัติอิหร่าน ที่แถลงว่า สหรัฐฯ รู้ว่าหากมีการเคลื่อนไหวแม้เพียงเล็กน้อยเพื่อต่อต้านอิหร่าน อิสรอาเอลและฐานทัพของสหรัฐฯ 32 แห่งในภูมิภาคนี้จะไม่มีการรอดพ้นเงื้อมมือของขีปนาวุธของอิหร่าน และเมื่อเดือนที่แล้ว อิสรอาเอลจัดการซ้อมรบทางอากาศครั้งใหญ่ ซึ่งทำให้มีการคาดการณ์ว่าอิสรอาเอลอาจจะเข้าโจมตีที่ตั้งทางนิวเคลียร์ของอิหร่าน เนื่องจากอิสรอาเอลนั้นเคยประกาศว่าจะสกัดกั้นไม่ให้อิหร่านขึ้นเป็นมหาอำนาจนิวเคลียร์ แม้ว่าเราจะเชื่อกันว่าอิสรอาเอลเองก็มีอาวุธร้ายแรงดังกล่าวอยู่ในมือก็ตามที่ส่วนสหรัฐฯนั้น บอกว่า ต้องการแก้ปัญหาด้วยวิธีทางการทูตไปจนถึงที่สุด แต่ก็ไม่เคยปฏิเสธที่จะใช้กำลังทหาร หากวิธีทางการทูตล้มเหลว ทางด้านประธานาธิบดีบาซาร์ อัล-อัซฮาด ของซีเรีย ซึ่งใกล้ชิดอยู่กับผู้นำของอิหร่าน กล่าวในระหว่างแถลงข่าวร่วมกับประธานาธิบดีนิโกลาส์ ซาร์โกซี ที่กรุงปารีส เมื่อวันเสาร์ว่า เขาต้องการให้มีการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวด้วยวิธีทางการเมือง (เอเอฟพี/เอเจนซี 14072008)

ประชุมยูตินิวเคลียร์ยังรอคำตอบจากอิหร่าน เมื่อวันเสาร์ที่ 19 ก.ค. 2008 การเจรจาหารือที่นครเจนีวา ระหว่างผู้นำสหภาพยุโรปและตัวแทนเจรจาจากอิหร่าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสหรัฐฯ ในประเด็นสำคัญ ซึ่งบรรดามหาอำนาจของโลกเสนอ package ให้ความช่วยเหลือแก่อิหร่าน เพื่อแลกกับการยุติโครงการนิวเคลียร์ของเตหะรานแล้ว ยังมีการเสนอสิ่งๆที่เรียกกันว่า “ระงับแลกเปลี่ยนกับการระงับ” นั่นคือ ฝ่ายตะวันตกจะยอมระงับไม่ผลักดันยูเอ็นออกมิตกลงโทษอิหร่านเพิ่มขึ้นอีก แลกเปลี่ยนกับการที่เตหะรานต้องระงับโครงการเพิ่มความเข้มข้นยูเรเนียมของตน ซึ่ง

ในการเจรจาครั้งนี้ สหรัฐส่งตัวแทนเข้าร่วมด้วยเป็นครั้งแรก ขณะที่สหรัฐออกโรงเตือนอีกครั้งว่าเป็นไปได้ที่จะมีการเผชิญหน้าเกิดขึ้น ทั้งนี้ วิลเลียม เบิร์นส์ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นเบอร์ 3 ของกระทรวงก็ได้เข้าร่วมในการประชุมครั้งนี้ด้วย จึงนับเป็นจุดเปลี่ยนเชิงนโยบายครั้งใหญ่ของสหรัฐฯ แต่สหรัฐฯ ยังยืนยันท่าทีดังที่ประกาศมาตลอดว่าจะยอมเจรจากับอิหร่านอย่างเป็นทางการก็ต่อเมื่ออิหร่านหยุดเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียมเสียก่อน และในที่ประชุมครั้งนี้เบิร์นส์ก็ไม่ได้พูดคุยเป็นการส่วนตัวกับตัวแทนของอิหร่านแต่อย่างใด เพื่อให้อิหร่านระงับโครงการนิวเคลียร์ของตน ยังไม่บรรลุข้อตกลงใดๆ นอกจากรอคำตอบจากอิหร่านภายใน 2 สัปดาห์ (เอเอฟพี 21072008)

ประเด็นสถานการณ์ประเทศอัฟกานิสถาน

ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2008 เหตุการณ์ความรุนแรงในอัฟกานิสถานนับว่าทวีสูงขึ้นพร้อมทั้งการสูญเสียทหารและชีวิตพลเรือนโดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

เกิดระเบิดคาร์บอมบ์สถานทูตอินเดียในกรุงคาบูล เมื่อวันที่ 7 ก.ค.2008 คนร้ายก่อเหตุระเบิดพลีชีพด้วยการจุดชนวนระเบิดรถยนต์โจมตีบริเวณหน้าสถานทูตอินเดียประจำประเทศอัฟกานิสถาน ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกระทรวงมหาดไทยอัฟกานิสถาน ในใจกลางกรุงคาบูล ซึ่งเป็นเมืองหลวง เหตุโจมตีเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ชาวอัฟกานิสถานกำลังเข้าแถวรอยื่นวีซ่าอยู่จำนวนมาก ความรุนแรงของระเบิดคร่าชีวิตผู้บริสุทธิ์กว่า 40 ราย และทำให้ได้บาดเจ็บอีกกว่า 140 คน ในจำนวนผู้เสียชีวิตมีทูตทหารอินเดีย 1 คน นักการทูต 1 คน และเจ้าหน้าที่ทหารอีก 2 นาย รวมอยู่ด้วย หลังเกิดเหตุประธานาธิบดีฮามิด คาร์ไซ ได้ออกมาประณามการก่อเหตุโจมตีและว่า เป็นฝีมือของกลุ่มติดอาวุธที่ต้องการทำลายมิตรภาพอันดีระหว่างอัฟกานิสถานและอินเดีย ขณะเดียวกัน กระทรวงกิจการต่างประเทศประเทศอินเดียแถลงยืนยันว่าเหตุโจมตีดังกล่าวไม่สามารถยับยั้งอินเดียในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่รัฐบาลอินเดียมีต่อชาวอัฟกานิสถานได้ (เอพี/เอเอฟพี 07072008)

เลขาธิการสหประชาชาติประณามเหตุระเบิดในอัฟกานิสถาน นางมิเชล มอนทำส โฆษกของนายบัน คี-มูน เลขาธิการสหประชาชาติหรือยูเอ็น ระบุว่า เลขาธิการยูเอ็น ประณามเหตุระเบิดพลีชีพในกรุงคาบูลที่เล็งเป้าหมายไปยังสถานทูตอินเดียในกรุงคาบูล เมืองหลวงของอัฟกานิสถาน ให้มีผู้เสียชีวิต 41 คน ซึ่งเขาเรียกร้องให้นำตัวผู้กระทำความผิด มาดำเนินคดีตามกฎหมาย ขณะที่เอกอัครราชทูตเวียดนามประจำยูเอ็น ซึ่งทำหน้าที่ประธานคณะมนตรีความมั่นคงยูเอ็นในเดือนนี้ได้อ่านแถลงการณ์ของนายบัน เกี่ยวกับเหตุระเบิดดังกล่าวเช่นกันด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอัฟกานิสถาน ระบุว่า เหตุระเบิดดังกล่าว เกิดขึ้นหลังมีระเบิดได้ชนวัตถุระเบิดเติมคันรถพุ่งชนบริเวณทางเข้าสถานทูตอินเดียในกรุงคาบูล ทำให้มีผู้เสียชีวิต 41 คน และได้รับบาดเจ็บเกือบ 150 คน (INN08072008)

การกวาดล้างกลุ่มติดอาวุธส่งผลพลเรือนอัฟกานิสถานเสียชีวิตจำนวนมาก นับจากความรุนแรงตั้งแต่วันที่ 5 ก.ค 2008 จากเหตุการณ์รุนแรงในช่วง 6 วันที่ผ่านมาโดยเป็นเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดจากการลอบโจมตีของกลุ่มติดอาวุธ และการนำกำลังทหารออกปฏิบัติการกวาดล้างกลุ่มติดอาวุธต่างๆ เจ้าหน้าที่กาชาดสากลเปิดเผยว่า สถานการณ์รุนแรงในอัฟกานิสถานในช่วง 6 วันที่ผ่านมา ทำให้มีพลเรือนอัฟกานิสถานเสียชีวิตและบาดเจ็บอย่างน้อย 250 คน ซึ่งกาชาดสากลเรียกร้องให้ทุกฝ่ายยุติความขัดแย้งเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บของพลเรือนผู้บริสุทธิ์ ทางด้านองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต้ แถลงว่า นับตั้งแต่ต้นปี 2008 มีพลเรือนเสียชีวิต มากกว่า 900 คนแล้ว (INN10072008)

คาร์ไซ สั่งสอบสวนกรณีสหรัฐโจมตีกลุ่มติดอาวุธทำให้ประชาชนเสียชีวิต เมื่อวันที่ 6 ก.ค 2008 ประธานาธิบดีฮามิด คาร์ไซ ของอัฟกานิสถาน สั่งให้มีการสอบสวนกรณีการปะทะกันของกองทัพครั้งที่ 2 ในรอบ 3 วัน โดย เมื่อวันที่ 4 ก.ค 2008 นายทามิม นูริสตานี ผู้ว่าราชการจังหวัดนูริสถานในอัฟกานิสถานออกมากล่าวว่า มีการโจมตี

ของกองกำลังสหรัฐในอัฟกานิสถาน ที่เขตเวย์กาล ของจังหวัดนูริสถาน ซึ่งเป็นจังหวัดที่เต็มไปด้วยภูเขาทาง ตะวันออกเฉียงเหนือของอัฟกานิสถานและอยู่ห่างจากพรมแดนปากีสถานราว 50 กิโลเมตร ทำให้พลเรือน 16 คนใน จำนวนนี้มีผู้หญิง เด็กและแพทย์รวมอยู่ด้วยถูกกองกำลังพันธมิตรทำลายได้การนำของสหรัฐโจมตีทางอากาศจนเสียชีวิต แต่กองกำลังดังกล่าว ยืนยันว่าผู้ที่เสียชีวิตเป็นกลุ่มหัวรุนแรง (INN 07072008)

อย่างไรก็ตามคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายสอบสวนรัฐบาลอัฟกานิสถาน เปิดเผยว่า การโจมตีทางอากาศของสหรัฐใน พื้นที่ตะวันออกของอัฟกานิสถาน เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ทำให้พลเรือนเสียชีวิต 47 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก ทั้งนี้ ประเด็นการได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตของพลเรือนอัฟกานิสถาน นับเป็นประเด็นที่ล่อแหลมสูงซึ่งประธานาธิบดี ฮาร์มิด คาร์ไซ ของอัฟกานิสถาน ระบุว่า เหตุโจมตีใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพลเรือนในประเทศเป็นสิ่งที่ไม่สามารถ ยอมรับได้ (INN 12072008)

สมาชิกรัฐสภาอัฟกานิสถานถูกลอบยิงเสียชีวิต เมื่อวันที่ 5 ก.ค. 2008 นายฮาบีบูลเลาะห์ จาน สมาชิก รัฐสภาอัฟกานิสถานถูกมือปืนลอบยิงเสียชีวิต ขณะกำลังเดินทางกลับบ้านในจังหวัดกันดฮาร์ ทางภาคใต้ของประเทศ โดยนายจันนับเป็นสมาชิกรัฐสภาคนที่ 10 ที่เสียชีวิตหลังการเลือกตั้งรัฐสภาตามแนวทางประชาธิปไตยครั้งแรกเมื่อปี 2548 ด้านนายยูซุฟ ฮาห์มาดี โฆษกกลุ่มตาลีบัน ได้ออกมาปฏิเสธว่าไม่เกี่ยวข้องกับกรลอบสังหารครั้งนี้ (กรม ประชาสัมพันธ์05072008)

กองกำลังสหรัฐถูกสังหารในอัฟกานิสถาน เมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2008 กองกำลังสหรัฐ ได้ส่งกำลังสนับสนุน ไปยังพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลในอัฟกานิสถาน หลังการปะทะกับกลุ่มติดอาวุธที่เกิดขึ้นรุนแรงที่สุดในรอบ 3 ปี ทำให้ทหาร อเมริกันเสียชีวิต 9 นาย ซึ่งสถานการณ์ทางทหารดังกล่าว ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในด้านการรักษาความมั่นคงของกอง กำลังสหรัฐในอัฟกานิสถาน ซึ่งในปัจจุบัน การสู้รบจะยิ่งมีความซับซ้อน และตึงเครียดมากกว่าปีที่ผ่านมา ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ ระบุว่าเหตุรุนแรงครั้งล่าสุด คนร้ายมีการระดมกำลังหลายร้อยคนเพื่อโจมตีกองกำลังสหรัฐ ซึ่งคนร้ายมีอาวุธ ร้ายแรงครบมือ ทั้งปืนกลและการยิงด้วยกระสุนปืน ค. ซึ่งเจ้าหน้าที่ยังสันนิษฐานด้วยว่าคนร้ายยิงอาวุธมาจากสุเหร่า และย่านที่พักอาศัยของประชาชน (INN15072008)

ระเบิดปลิดชีพตนเองใน อัฟกานิสถาน เมื่อวันที่ 13 ก.ค. 2008 ผู้บัญชาการตำรวจ จูมา กัน ไสมัดตของ จังหวัดอุรซกันในอัฟกานิสถานรายงาน ว่า เกิดการโจมตีด้วยระเบิดปลิดชีพตนเองด้วยจักรยานยนต์คันหนึ่งในบริเวณ ใกล้กับหน่วยลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาคใต้ของอัฟกานิสถานในวันนี้ ทำให้มีผู้เสียชีวิต 24 คน ในจำนวนนี้ มีพลเรือนรวมอยู่ด้วย 19 คน การโจมตีดังกล่าวซึ่งเกิดขึ้นที่จังหวัด อุรซกัน ยังทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ 5 คนเสียชีวิตและ คนอื่นๆอีกกว่า 30 คนได้รับบาดเจ็บ มีจุดประสงค์ที่จะโจมตีหน่วยลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในบริเวณทางแยกที่ มีการจราจรคับคั่งของเขตเดห์ราวูด แรงระเบิดยังได้ทำให้ร้านค้าในพื้นที่ดังกล่าว 9 ร้านได้รับความเสียหายหรือถูก ทำลาย (13072008)

ทหารในอัฟกันปะทะกันเอง เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคมนี้ นายโมฮัมหมัด ญูส ราซูลี รองผู้ว่าการจังหวัดฟาราร์ ของอัฟกานิสถาน แถลงยืนยันว่า เกิดเหตุปะทะกันเองกับกองกำลังผสมของทหารที่นำโดยกองทัพของประเทศในกลุ่มสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (นาโต) โดยต่างฝ่ายต่างเข้าใจผิดคิดว่าอีกฝ่ายหนึ่งเป็นกองกำลังก่อการร้าย ของขบวนการตาลีบัน นายราซูลีเปิดเผยว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อเวลา 01.30 น. ขณะที่กองกำลังผสมของ กองทัพแห่งชาติอัฟกานิสถาน (เอเอ็นเอ) และกองกำลังนาโต เคลื่อนกำลังเข้าสู่เขตอันนาร์ ดารา ในจังหวัดฟาราร์ พื้นที่ชายแดนด้านตะวันตกเฉียงใต้ติดต่อกับอิหร่าน เกิดปะทะกันขึ้นกับกองกำลังของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อัฟกานิสถาน (เอเอ็นพี) เพราะต่างฝ่ายต่างเข้าใจเอาว่าอีกฝ่ายหนึ่งเป็นกองกำลังตาลีบัน หลังจากนั้นทางเอเอ็นเอได้ ติดต่อกับทางกองกำลังให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงนานาชาติ (ไอเอสเอฟ) ของนาโตให้ส่งเครื่องบินถล่มที่มั่น

ของฝ่ายตรงข้าม ทำให้เครื่องบินของไอเอสเอเอฟบินถล่มที่มั่นของตำรวจเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตไป 9 คนดังกล่าว พร้อมกับมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากกรณีดังกล่าวแล้วไอเอสเอเอฟออกแถลงการณ์อีกฉบับแสดงความเสียใจและยอมรับว่า หน่วยหนึ่งของไอเอสเอเอฟ ยิงปืนครก 2 ลูก ตกห่างจากเป้าหมายที่ต้องการเกือบ 1 กิโลเมตร เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ทำให้มีพลเรือนเสียชีวิต 4 คน ได้รับบาดเจ็บอีก 4 คน ซึ่งทั้งหมดกำลังอยู่ในความดูแลของทีมแพทย์ไอเอสเอเอฟอีกด้วย (เอเอฟพี 21072008)

วิลเลียมร่วมปราบยาเสพติดในอัฟกัน เมื่อวันที่ 18 ก.ค. 2008 กระทรวงมหาดไทยอังกฤษแถลงว่าเจ้าชายวิลเลียม รัชทายาทลำดับ 2 ของราชวงศ์อังกฤษ ทรงร่วมในปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด โดยพระองค์ทรงประทับเฮลิคอปเตอร์ “ลินซ์” จากเรือลาดตระเวน “เอสเอ็มเอส โอออน ตูค” บินไล่ล่าเรือเร็วต้องสงสัยขนยาเสพติดกลางทะเลห่างจากพรมแดนเวเนซุเอลาและโคลอมเบียไปทางเหนือประมาณ 175 กม. นับเป็นครั้งที่ 2 ที่เจ้าชายวิลเลียมทรงอยู่ในเหตุการณ์ปราบปรามยาเสพติดซึ่งเป็นภารกิจที่พระองค์ทรงกำลังฝึกซ้อมเป็นเวลา 2 เดือน โดยครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 2 ก.ค. เจ้าชายวิลเลียมได้ทรงร่วมกับเพื่อนร่วมงานปฏิบัติการล่าเรือเร็วพร้อมยึดโคเคนน้ำหนัก 900 กก. มูลค่า 40 ล้านดอลลาร์ ทางตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่เกาะบาร์บาดอส ด้านเจ้าชายแฮร์รี พระอนุชาของเจ้าชายวิลเลียม ทรงอยู่ระหว่างการฝึกรบในพื้นที่จริงที่อัฟกานิสถาน. (ไทยรัฐ28072009)

ทหารนาโตปะทะตาลีบัน สำนักข่าว AP รายงานว่า ทหารจากกองกำลังขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization : NATO) เกิดการปะทะกับกลุ่มติดอาวุธในเขตจังหวัดเฮลมอนด์ ทางตอนใต้ของอัฟกานิสถานทำให้ทหารนาโตจำนวน 1 นายเสียชีวิต ขณะที่อีก 2 นายได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ ทางด้านรัฐมนตรีมหาดไทยของอัฟกานิสถานได้ออกมาเปิดเผยว่า มีสมาชิกของกลุ่มตาลีบันเสียชีวิต 3 ราย จากการยิงปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในอีกพื้นที่หนึ่งของจังหวัดเฮลมอนด์เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม จนถึงขณะนี้ทางองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ ยังไม่ได้เปิดเผยว่าทหารของกองกำลัง NATO ที่เสียชีวิตเป็นทหารชาติใดทั้งนี้ พื้นที่ทางตอนใต้ของอัฟกานิสถานถือเป็นแหล่งซ่องสุมกำลังใหญ่ของกลุ่มตาลีบัน โดยในปีนี้มีผู้เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงไปแล้วกว่า 2,700 ราย แม้ว่าผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่จะเป็นทหารต่างชาติและสมาชิกของกลุ่มติดอาวุธ แต่ก็มียาฆาตพลเรือนรวมอยู่ด้วยหลายร้อยรายเช่นกัน (เอพี21072008)

ผู้นำอัลกออิดะห์ออกปรับระเบิดสถานทูตเดนมาร์ก นายมุสตาฟาร์ อาบู อัล ยาซิด รู้จักกันอีกชื่อหนึ่งว่า ซีด ซาอิด ที่เชื่อกันว่าเป็นผู้นำอัลกออิดะห์ ที่ปฏิบัติการในอัฟกานิสถานได้ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ปากีสถาน คาดว่า ดำเนินการในจังหวัดโคสต์ในอัฟกานิสถาน ยืนยันว่ากลุ่มอัลกออิดะห์เป็นผู้ก่อเหตุวางระเบิดสถานทูตเดนมาร์ก ประจำกรุงอิสลามาบัดของปากีสถานในเดือนมิถุนายน ซึ่งกลุ่มมีความภูมิใจที่ดำเนินการดังกล่าวได้อย่างลุล่วงซึ่งทางกลุ่มได้เลือกเวลาในการโจมตี จึงไม่มีชาวมุสลิมผู้บริสุทธิ์ได้รับผลกระทบ (INN22072008)

ตาลีบันปะทะทหารปากีสถานตามแนวชายแดนอัฟกานิสถาน กองทัพปากีสถานระบุว่า ได้สังหารสมาชิกกลุ่มติดอาวุธตาลีบัน 10 คน จากการปะทะกันตามแนวชายแดนใกล้กับอัฟกานิสถาน ขณะที่ทหารปากีสถานได้รับบาดเจ็บ 5 นาย โดยเหตุรุนแรงครั้งนี้เกิดขึ้นหลังมีการเจรจาเพื่อให้มีการปล่อยตัวประกัน 20 คน ที่ถูกกลุ่มติดอาวุธดังกล่าวจับกุมตัวไป ประสบกับความล้มเหลว ทั้งนี้ ปากีสถานกำลังถูกกดดันอย่างหนักจากสหรัฐฯ และกองกำลังสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต ในด้านการปราบปรามกลุ่มติดอาวุธ ที่มีที่มั่นใกล้กับชายแดนที่ติดกับอัฟกานิสถาน ซึ่งในช่วง 1 สัปดาห์ ที่ผ่านมา ก็เกิดเหตุรุนแรงในย่านดังกล่าว จนเจ้าหน้าที่สามารถจับกุมกลุ่มติดอาวุธได้หลายคน ส่วนในวันเสาร์ที่ผ่านมา กลุ่มติดอาวุธถูกสังหารไปอีก 15 คน ในบริเวณเขตชาร์กาารี (INN19072008)

รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯชี้เหตุรุนแรงในอัฟกันเพราะปากีสถานละเลยแนวชายแดน นางคอนโดลิซ่า ไรซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ (US Secretary of State) ได้ออกมาให้สัมภาษณ์ในระหว่างการเดินทางเยือนเมือง

เฟิร์ธ เมืองเอกทางภาคตะวันตกของออสเตรเลียตามคำเชิญของ นายสตีเฟน สมิธ รัฐมนตรีต่างประเทศของ ออสเตรเลีย ก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังเมืองออกแลนด์ ของนิวซีแลนด์ เพื่อหารือกับ นางเฮเลน คลาร์ก นายกรัฐมนตรีหญิงของนิวซีแลนด์ ไรซ์ระบุว่า รัฐบาลปากีสถานจำเป็นต้องทุ่มเทความพยายามในการป้องกันการโจมตี อัฟกานิสถานของกลุ่มตอลิบานที่อยู่ในเขตแดนของตนให้มากกว่านี้ เหตุการณ์รุนแรงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตอลิบานใน อัฟกานิสถานในช่วงนี้ เกี่ยวพันกับการที่รัฐบาลปากีสถานไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่แถบชายแดนด้าน ตะวันตกเฉียงเหนือของตน ซึ่งเป็นแหล่งกบดานและช่องสุ่มที่สำคัญของสมาชิกกลุ่มตอลิบาน (INN25072008)

อย่างไรก็ตามเกิดระเบิดคาร์บอมบ์ในปากีสถาน เมื่อวันที่ 7 ก.ค. 2008 สำนักข่าวต่างประเทศรายงาน ว่า ขณะที่มีการรำลึกวาระครบรอบหนึ่งปีเหตุการณ์ทหารบุกมัสยิดแดงในกรุงอิสลามาบัด ประเทศปากีสถาน ซึ่งจัดขึ้นเมื่อ วันอาทิตย์ที่ 6 ก.ค. 2008 ผ่านมาจบลงด้วยการนองเลือด เมื่อเกิดเหตุระเบิดพลีชีพที่มีเป้าหมายสังหารตำรวจ 4,000 คนที่มากำกับดูแลชาวมุสลิมราว 1.2 หมื่นคน ที่มาชุมนุมกันอยู่ด้านนอกมัสยิดส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 19 คน ในจำนวนนี้เป็นตำรวจถึง 15 คน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บมากกว่า 40 คน ขณะเดียวกัน (เอพี/เอเอฟพี 07072008)

นโยบายนานาชาติ/สหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับตะวันออกกลาง

แนวนโยบายของนานาชาติต่อตะวันออกกลาง โดยเฉพาะสหรัฐมีแนวโน้มยังสนับสนุนงบประมาณสงครามในตะวันออกกลาง อีกทั้งการเดินทางของผู้ทำชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐทั้งนายบารัค โอบามา จากพรรคเดโมแครต และนายจอห์น แม็คเคน จากพรรครีพับลิกัน ต่างก็มุ่งมาตะวันออกกลาง โดยเฉพาะในเดือนกรกฎาคมนี้ นายโอบามา ได้เดินทางเยือน อัฟกานิสถานและอิรัก จอร์แดน อิสราเอล เยอรมนีฝรั่งเศส และอังกฤษ เป็นที่หมายต่อไป เพื่อหาแรงสนับสนุนจุดยืนด้านนโยบายต่างประเทศ ก่อนการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐช่วงปลายปีจะมาถึง ก่อนหน้านี้

ผู้นำสหรัฐสนับสนุนงบประมาณในอิรักและอัฟกัน ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชของสหรัฐ ลงนามในร่างกฎหมาย สนับสนุนงบประมาณ 162 พันล้านดอลลาร์ สำหรับทำสงครามในอิรักและอัฟกานิสถาน ไปจนถึงปี 2009 ซึ่งคร่าวๆ แล้วจะกินเวลา 6 เดือน หลังจากที่ผู้นำสหรัฐคนใหม่ขึ้นทำหน้าที่ต่อจากนายบุช ที่จะหมดวาระลงในเดือน มกราคมปีหน้า ซึ่งหลังลงนามดังกล่าว ที่มีการอภิปรายกันอย่างหนักในทำเนียบขาว ผู้นำสหรัฐ ระบุว่า การลงนามครั้งนี้ เป็นการส่งสัญญาณที่ชัดเจนว่าสหรัฐยังคงทำหน้าที่ต่อไป ก่อนหน้านั้น นายบารัค โอบามา จากพรรคเดโมแครต และ นายจอห์น แม็คเคน จากพรรครีพับลิกัน ตอบโต้กันอย่างหนักในประเด็นสถานการณ์ผู้รบในอิรัก ที่สหรัฐยังคงให้การสนับสนุนด้านการปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งเป็นประเด็นที่นำมาหาเสียงสำหรับการเลือกตั้งชิงตำแหน่งประธานาธิบดีในช่วงปลายปีนี้ (INN01072008)

โอบาเยือนอัฟกัน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม ว่า นายบารัค โอบามา วุฒิสมาชิกรัฐอิลลินอยส์และผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาจากพรรคเดโมแครต ได้เดินทางเยือนอัฟกานิสถานอย่างเงียบๆ นโยบายการต่างประเทศที่โอบามาใช้หาเสียง หากเขาขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐ เขาจะส่งทหาร 2 กองพัน เข้าไปสมทบในอัฟกานิสถานซึ่งในขณะนี้กองกำลังสหรัฐกำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์รุนแรงที่เลวร้ายขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการสู้รบที่เลวร้ายที่สุดในรอบ 3 ปี ที่เกิดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ซึ่งการนำเสนอจำนวนทหารสหรัฐในอัฟกานิสถานเป็นส่วนหนึ่งของแผนการถอนกองกำลังสหรัฐออกจากอิรัก เพื่อให้มุ่งเน้นที่การปราบปรามกลุ่มติดอาวุธ เครือข่ายอัลกออิดะห์ในอัฟกานิสถานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น(CNN,BBC 20072008)

โอบามาเยือนอิรักย้ำจุดยืนถอนทหาร เมื่อวันที่ 21 ก.ค 2008 บารัค โอบามา ผู้ทำชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐจากพรรคเดโมแครต เดินทางถึงอิรักหลังการเยือนอัฟกานิสถานโดยก่อนหน้านี้เขาไปเยือนกรุง

คาบูลและได้ให้คำมั่นลดจำนวนทหารสหรัฐในอิรักและเตรียมเพิ่มทหารอีกอย่างน้อย 2 กองพลเข้าไปในอัฟกานิสถาน ก่อนกลับมาดำรงที่คูเวต 1 คืน นายโอบามาบอกว่า หากได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐจะเร่งถอนทหารออกจากอิรักภายใน 16 เดือน แต่จะยังคงทหารบางส่วนที่จำเป็นไว้ อาทิ หน่วยทหารที่รับหน้าที่ฝึกกองกำลังอิรัก สถานทูตสหรัฐประจำอิรักเผยว่า โอบามาเดินทางมาในฐานะหนึ่งในคณะผู้แทนของสภาองเกรส โดยมีกำหนดพบหารือกับนายกรัฐมนตรีนูรี อัลมาลิกี ของอิรัก และเจ้าหน้าที่อาวุโสคนอื่นๆ รวมถึงทหารสหรัฐที่ประจำการอยู่ในพื้นที่ นอกจากอัฟกานิสถานและอิรักแล้ว โฆษกสถานทูตสหรัฐฯ ประจำแบกแดดเผยว่า บารัค โอบามา ตัวแทนพรรคเดโมแครตอยู่ระหว่างการตรวจที่ตั้งตำแหน่งประธานาธิบดีทำเนียบขาว เดินทางถึงอิรักในทวีร์ค้นหาความจริงในฐานะส่วนหนึ่งของคณะผู้แทนสภาองเกรส พร้อมด้วย ส.ว. แจ็ค รีด และ ชัค ฮาเกล ซึ่งการเดินทางเยือนอิรักครั้งนี้นับเป็นหนที่ 2 ของโอบามา หลังจากเคยเดินทางมายังกรุงแบกแดดในทวีร์ค้นหาความจริงของสภาองเกรสแบบเดียวกันนี้เมื่อเดือนมกราคมปี 2006 (เอเอฟพี 21072008)

โอบามาหาเสียงกับชาวอิสราเอล โอบามา ระบุว่าอิหร่านนี้แหละที่จะเป็นภัยคุกคามต่อประชาคมโลกอย่างร้ายแรง หากประเทศแห่งนี้ถืออาวุธนิวเคลียร์ไว้ในครอบครองพร้อมทั้งเรียกร้องให้ชาวโลกช่วย กันนำวิธีการทางการทูตควบคู่ไปกับบทลงโทษต่างๆมาใช้เพื่อให้อิหร่านยุติโครงการ อาวุธมหาประลัยดังกล่าว (สยามรัฐ24072008) **โอบามา ยกย่องอิสราเอลและเรียกร้องปาเลสไตน์ร่วมมือ** เมื่อวันที่ 23 ก.ค. 2008 หลังเสร็จสิ้นสุดสัปดาห์เยือน **จอร์แดน** นายบารัค โอบามา ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ของพรรคเดโมแครต ก็ได้เดินทางต่อไปยัง **อิสราเอล** ดินแดน แห่งพันธสัญญาทันที เมื่อช่วงกลางสัปดาห์นี้ นายโอบามา ได้ประกาศ ขอให้คำมั่นอย่างมั่นคงว่าจะรับรองความปลอดภัยต่ออิสราเอล คือ จะอยู่ เคียงข้างอิสราเอล ในการต่อสู้กับภัยคุกคามไม่ว่าจะมาจากกลุ่มก่อการร้ายต่างว่าที่ตัวแทนพรรคเดโมแครตซึ่งตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐให้คำมั่นต่ออิสราเอลและชาวอเมริกันที่หนุนหลังรัฐอิสราเอล ได้เขียนยออิสราเอลเป็น "ป้าวิหรีที่เติบโตและแบ่งบาน" มาตลอด 60 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ โอบามา ยังสวมหมวกขาวยิวและร่วมวางพวงหรีดสีขาว ณ ยาด วา มิมี อนุสรณ์สถานเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวในสงครามโลกครั้งที่ 2 พร้อมยืนยันว่าจะไม่กดดันการจัดทำข้อตกลงสันติภาพ ที่อาจทำให้ความมั่นคงของอิสราเอล สั่นคลอน โอบามาได้พบผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งชาวสหรัฐ ที่ให้การสนับสนุนเรื่องนโยบายต่ออิสราเอล และได้เดินทางไปยังเขตเซเดรอต อันเป็นเมืองเล็กๆ ทางตอนใต้ของอิสราเอล ที่โดนถล่มด้วยจรวดที่ยิงมาจากเขตเวสต์แบงก์ที่กลุ่มฮามาสยึดครองอยู่ โดยกล่าวว่า หวังจะสร้างสันติภาพในดินแดนแห่งนี้ แต่จะไม่ขึ้นำการจัดทำข้อตกลงอย่างแน่นอน **ขณะเดียวกันโอบามาเข้าพบประธานาธิบดีมูฮัมหมัด อับบาส และนายกรัฐมนตรีชาลัม พัยยัด** ระหว่างการเข้าพบ โอบามาเรียกร้องการสนับสนุนจาก 2 ผู้นำปาเลสไตน์ ที่ยืนยันให้อิสราเอลและปาเลสไตน์จัดทำข้อตกลงสันติภาพ เพื่อยุติความขัดแย้ง และให้ลดความสำคัญในการเจรจากับกลุ่มฮามาส หากกลุ่มติดอาวุธดังกล่าวไม่ยอมยุติความรุนแรงและรับรองสิทธิในการดำรงอยู่ของอิสราเอล ซึ่ง เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา จอห์น แมคเคน ตัวแทนพรรครีพับลิกันซึ่งตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐได้เดินทางมายังเมืองเซเดรอต แต่ไม่ได้ย่างกรายเข้าไป ณ ดินแดนเวสต์แบงก์ (เอเจเนซี 25072008)

โอบามาเข้าพบกับนายกรัฐมนตรีออร์ดอน บราวน์ของอังกฤษ อดีตนายกรัฐมนตรีโทนี่ แบลร์ ซึ่งตอนนี้ เป็นทูตพิเศษประจำตะวันออกกลาง รวมถึงผู้นำฝ่ายค้านจากพรรคอนุรักษนิยม เดวิด คาเมรอน ก่อนหน้านี้ ช่วงเช้าวันศุกร์ โอบามาได้เข้าพบกับ **ประธานาธิบดีนิโคลาส ซาร์โกซีของฝรั่งเศส** ที่กรุงปารีส และคาดกันว่า คนทั้งสองได้หารือในประเด็นอิหร่าน สงครามอิรักและอัฟกานิสถาน โลกร้อนรวมถึงประเด็นอื่นๆ โดยมีชาวฝรั่งเศสราว 1 พันคนมารอดูขบวนรถของโอบามาเดินทางมายังท่าเทียบเรือเซาท์ของผู้นำฝรั่งเศส น้อยกว่าตอนที่โอบามาไปปราศรัยที่กรุงเบอร์ลินของเยอรมนีเมื่อวันพฤหัสบดี ซึ่งมีชาวเยอรมันราว 2 แสนคนไปร่วมฟัง นอกจากนี้ **โอบามาเรียกร้อง**

อิหร่านยอมรับข้อเสนอนิวเคลียร์ของสหภาพยุโรป นายบารัค โอบามา ผู้สมัครชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ จากพรรคเดโมแครต กล่าวว่า อิหร่าน ครอบครองข้อเสนอนิวเคลียร์ของสหภาพยุโรปหรืออียู และยอมรับข้อเรียกร้องของประชาคมระหว่างประเทศ ที่ต้องการให้อิหร่านระงับการเสริมสมรรถนะยูเรเนียม (INN26072008)

นโยบายของรีพับลิกันต่อตะวันออกกลาง นายจอห์น แมคเคน ก็ได้ออกถ้อยแถลงนโยบายของนายโอบามา โดยนายแมคเคน ชิวเนมานน์ที่ปรึกษาด้านนโยบายต่างประเทศของนายแมคเคน กล่าวว่านโยบายถอนทหารออกจากอิรักของนายโอบามาที่เขาระบุว่า หากได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะถอนทหารออกมาภายในระยะเวลา 16 เดือนนั้น เป็นสิ่งไม่ถูกต้องสอดคล้องการให้สัมภาษณ์ของ พล.ร.อ.ไมค์ มุลเลน ที่ปรึกษาด้านกองทัพของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ที่เปิดเผยในรายการ "ฟอกซ์ นิวส์ ซันเดย์" ของ สถานีโทรทัศน์ฟอกซ์ นิวส์ ว่า ภายในระยะ 2 ปีนี้ ยังไม่สมควรที่จะถอนทหารสหรัฐฯ ออกจากอิรัก มิเช่นนั้นจะเกิดผลเสียตามมาอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความรุนแรงในอิรัก ที่สถานการณ์จะเลวร้ายมากขึ้นไปกว่านี้อีก (สยามรัฐ 21072008)

นอกจากนี้ จอห์น แม็กเคน คู่แข่งจากพรรครีพับลิกัน โจมตีโอบามาว่าไม่กล้าเดินทางไปเยือนอิรัก ขณะที่ตัวเขาเองเดินทางไปเยือนอิรักมาแล้วถึง 8 ครั้ง แต่โอบามาเคยเยือนเพียงหนเดียวเมื่อปี 2549 แม็กเคน กล่าวปกป้องนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน โดยระบุว่า การเสริมกำลังทหารในอิรักเมื่อปีที่แล้วช่วยสร้างเสถียรภาพในอิรักได้มาก ขณะเดียวกันก็กำหนดนโยบายการถอนทหารออกจากอิรักของพรรคเดโมแครตว่าเป็นนโยบายที่เสี่ยงอันตรายเมื่อวันอาทิตย์ทางการอิรักออกมาปฏิเสธข่าวที่ว่านายมาลิกีให้สัมภาษณ์นิตยสารของเยอรมนีว่าเขาสนับสนุนนโยบายของโอบามาที่ต้องการถอนทหารสหรัฐฯ ออกจากอิรักภายใน 16 เดือน ทางกรอิรักระบุว่าข่าวดังกล่าวเป็นเพียงความเข้าใจผิดที่เกิดจากการแปลภาษาที่ผิดพลาด ในกรกล่าวปราศรัยเมื่อวันอังคาร โอบามาบอกว่าการเน้นนโยบายอิรักเพียงอย่างเดียวทำให้สหรัฐฯ ลืมถึงภัยคุกคามอื่น ๆ พร้อมให้คำมั่นว่าหากได้เป็นประธานาธิบดีคนใหม่ จะโยกย้ายกำลังทหารจากอิรักไปสู่รบกับอัลกออิดะห์และตาลิบันในอัฟกานิสถานให้มากขึ้น ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช สั่งเพิ่มกำลังทหารในอิรักอีก 3 หมื่นนายเมื่อต้นปี 2550 เพื่ออยู่ตีความขัดแย้งต่งนิกายระหว่างสองชาวซุนนีกับซุนนี ผลการสำรวจความคิดเห็นของชาวอเมริกันของวอชิงตันโพสต์ร่วมกับเอบีซีนิวส์ ระหว่างวันที่ 10-13 ก.ค.ที่ผ่านมา ชี้ว่าชาวอเมริกันเชื่อมั่นในจุดยืนประเด็นอิรักของแม็กเคน 47% และโอบามา 45% ส่วนในประเด็นอิหร่านคนอเมริกันก็ยังให้ความเชื่อมั่นแม็ก เคนมากกว่าโอบามาอยู่ 46% ต่อ 44% เช่นเดียวกับประเด็นอิสราเอลและปาเลสไตน์ โอบามาก็ยังมีคะแนนนิยมตามหลังแม็กเคน. (ไทยโพสต์ 22072008)

นโยบายอังกฤษต่อตะวันออกกลาง มีรายงานว่า นายกอร์ดอน บราวน์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ เดินทางเยือนอิรักเพื่อพบหารือกับนายนูรี อัล-มาลิกี นายกรัฐมนตรีอิรัก เพื่อผลักดันการเสริมสร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็งให้บังเกิดขึ้นในอิรัก รวมถึงความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีของสองประเทศและการถอนทหารอังกฤษออกจากอิรักในอนาคต การเยือนอิรักของผู้นำอังกฤษยังมีขึ้นในขณะที่นายจอร์จ ดับเบิลยู. บุช ประธานาธิบดีสหรัฐฯ และนายกรัฐมนตรีอิรัก ได้บรรลุความเห็นชอบที่จะให้มีการกำหนดกรอบเวลาในการถอนทหารสหรัฐฯ ออกจากอิรักด้วย (CNN, BBC 20072008)

เกิดเหตุยิงปะทะหน้าสถานกงสุลสหรัฐฯ ในตุรกี สถานีโทรทัศน์เอ็นทีวีรายงานเกิดเหตุยิงปะทะกันหน้าสถานกงสุลสหรัฐฯ ในอิสตันบูล ประเทศตุรกี มีชายติดอาวุธ 3 คน ขับรถสี่ขา เปิดฉากยิงป้อมตำรวจนอกสถานกงสุลที่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหนาแน่น ในเขตอิสตินเย กองกำลังรักษาความมั่นคงได้ยิงตอบโต้ ทำให้มีผู้บาดเจ็บ 3 รายเสียชีวิตในทันที โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 นาย เสียชีวิตขณะยิงปะทะกัน ซึ่งรายหนึ่งเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ ส่วนอีกรายทนพิษบาดแผลไม่ไหว ไปสิ้นลมที่โรงพยาบาล ด้านสถานกงสุลได้ย้ายมาตั้งในสถานที่ที่ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในระดับสูงมาตั้งแต่ปี 2003 ขณะที่ ภารกิจของสหรัฐฯ ในต่างชาติทั่วโลกได้ปรับมาตรการความมั่นคงขึ้น หลังเกิดเหตุวินาศกรรมเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001 ที่โจมตีมหานครนิวยอร์ก สำหรับ การโจมตีล่าสุดที่เกิดกับหน่วยงาน

ต่างชาติในตุรกีมีขึ้นในปี 2003 เมื่อกลุ่มติดอาวุธอัลกออิดะห์ก่อเหตุคาร์บอมบ์ นอกสถานกงสุลอังกฤษ ในอิสตันบูล และก่อเหตุฆ่าข้อที่ธนาคารเฮสเปซีในเวลาไล่เลี่ยกันด้วย (เอเอฟพี09072008)

เกิดเหตุก่อการร้ายใกล้โรงแรมที่พักนายโอบามา เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 2008 ผู้บัญชาการตำรวจเยรูซาเลม รายงานว่า เกิดเหตุชายชื่อว่า กัสซาน อาบู เทียร์ถูกยิงและจับชีวิตลง หลังก่อเหตุขับแท็กซี่พุ่งเข้าชนยานพาหนะหลายคันบนถนนใกล้กับโรงแรมคิงเดวิด ในเยรูซาเลม ซึ่ง บาร์ค โอบามา จะใช้ค้างในอิสราเอลคืนวันที่ 22 ก.ค. 2008 ระหว่างโปรแกรมทัวร์ตะวันออกกลาง (CNN 22072008)

อิรักขอให้ญี่ปุ่นเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการบูรณะฟื้นฟูอิรัก รองประธานาธิบดีทาเรค อัล-ฮาเซมี ของอิรักกล่าวในการประชุมด้านธุรกิจระหว่างญี่ปุ่นกับอิรักในกรุงอัมมานของจอร์แดนวันนี้ ขอให้ญี่ปุ่นเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการบูรณะฟื้นฟูอิรัก รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมกับขอให้ทั้งสองประเทศดำเนินยุทธศาสตร์ในการทำธุรกิจอย่างโปร่งใสและชัดเจนด้วย การประชุมที่กรุง อัมมานครั้งนี้จัดขึ้นในวันเดียวกันกับที่ผู้นำประเทศในแถบตะวันออกกลางและญี่ปุ่นบรรลุข้อตกลงในโครงการจัดสร้างงานหลายพันตำแหน่งในเขตฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน หรือเวสต์แบงก์ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะกำหนดกรอบการทำงานเพื่อสถาปนารัฐเอกราชปาเลสไตน์ (กรมประชาสัมพันธ์ 02072008)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน

1.สถานการณ์ทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงานของราคาน้ำมันในช่วงเดือนก.ค.ที่ผ่านมา ราคาน้ำมันได้ปรับตัวลดลงที่ระดับต่ำสุดในรอบ 7 สัปดาห์ที่ 123 ดอลลาร์/บาร์เรล หลังจากที่ราคาได้ลดลงกว่า 23 ดอลลาร์ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา แม้ว่าจะยังคงมีความตึงเครียดในอิหร่านและไนจีเรีย ซึ่งนักวิเคราะห์ก็กล่าวว่า ความตึงเครียดจากเหตุการณ์ความรุนแรงมีอิทธิพลต่อตลาดน้อยกว่าความวิตกเกี่ยวกับความต้องการใช้น้ำมันที่ชะลอตัวลง แสดงว่า การบริโภคเชื้อเพลิงในสหรัฐและประเทศอุตสาหกรรมอื่นๆ เริ่มลดลง และส่งผลให้ราคาน้ำมันปรับตัวลงจากระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ระดับ 147 ดอลลาร์/บาร์เรลที่ทำไว้เมื่อวันที่ 11 ก.ค. ที่ต่างมีความวิตกกรณีกองทัพอิหร่านทดลองยิงขีปนาวุธครั้งใหญ่เป็นเวลาสองวันติดต่อกัน เป็นการซ้อมรบครั้งใหญ่เพื่อรับมือป้องกันการคุกคามของนาโต นิวเคลียร์ และสถานการณ์รุนแรงทางการเมืองในตะวันออกกลาง การคุกคามของกลุ่มกบฏต่อแหล่งน้ำมันของไนจีเรีย จนทำให้น้ำมันปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก

ใน *ความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปก* ที่น่าสนใจ เป็นความเห็นของโอเปกที่ยังคงเชื่อว่าราคาน้ำมันยังคงปรับสูงขึ้นต่อไปจากความต้องการที่ยังสูงอยู่ โดยเฉพาะอุปสงค์จาก จีนและอินเดีย ซึ่งโอเปกมีความรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับอุปสงค์ หรือความต้องการใช้น้ำมันที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ในขณะที่โอเปกเองยังไม่อยู่ในช่วงที่จะผลิตน้ำมันดิบเพิ่มขึ้น

ส่วน *ความเคลื่อนไหวอื่นๆ* ที่น่าสนใจได้แก่ ท่าทีที่ดีของอิหร่านต่อการเจรจาประเด็นนิวเคลียร์ หลังจากที่อิหร่านได้แสดงศักยภาพการยิงขีปนาวุธข้ามทวีปที่สามารถโจมตีพื้นที่หลายแห่งในยุโรปได้ และยุโรปตะวันออก การสำรวจและพบแหล่งน้ำมันขนาดใหญ่แห่งใหม่ของอิรักและอิหร่าน และความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างอิหร่านกับรัสเซีย

2. ความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมัน

ในช่วงเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา มีดังนี้ คือ

ราคาน้ำมันพุ่งสูงทำสถิติใหม่ เมื่อวันที่ 2 ก.ค. ราคาซื้อขายน้ำมันดิบในตลาดโลกได้ปรับสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ครั้งใหม่อยู่ที่ 144 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล โดยราคาน้ำมันดิบชนิดไลท์ที่จะส่งมอบเดือนส.ค. ปรับสูงถึง 144.32 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ส่วนราคาน้ำมันดิบชนิดเบรนท์แถบทะเลเหนือสูงขึ้นไปอยู่ที่ 144.26 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เนื่องมาจากการที่ปริมาณน้ำมันสำรองของสหรัฐลดลงถึง 2 ล้านบาร์เรล อยู่ที่ 299 ล้าน 8 แสนบาร์เรล ต่ำกว่า 300 ล้านบาร์เรลเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เดือนม.ค.ที่ผ่านมา และอีกปัจจัยหนึ่งคือค่าเดือนของอิหร่านที่จะปิดอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งน้ำมันในตะวันออกกลาง หากอิหร่านซึ่งมีความขัดแย้งกับชาติตะวันตกเกี่ยวกับโครงการพัฒนานิวเคลียร์ถูกโจมตี (เอฟที 03072008) **ราคาน้ำมันดิบดิ่งลง หลังวิกฤตินิวเคลียร์อิหร่านผ่อนคลาย** เมื่อวันที่ 4 ก.ค. ราคาน้ำมันดิบลดลงหลังจากที่อิหร่านตอบสนองในทางบวกต่อข้อเสนอที่หวังจะแก้ไขข้อขัดแย้งในโครงการเสริมสมรรถภาพแร่ยูเรเนียม โดยการซื้อขายน้ำมันดิบไลท์สวีท ของนิวยอร์ก มีราคาตกลง 1.19 ดอลลาร์มาอยู่ที่ 144.10 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ส่วน น้ำมันดิบเบรนท์ทะเลเหนือ ของลอนดอน มีราคาตกลง 1.15 ดอลลาร์ มาอยู่ที่ 144.93 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล หลังจากปรับขึ้นไปแล้วเป็นร้อยละ 4.25 ก่อนหน้านั้น (เอเอฟพี 05072008)

เมื่อวันที่ 11 ก.ค. ราคาน้ำมันดิบเบรนท์งวดส่งมอบเดือนส.ค. ที่ตลาดอังกฤษปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ครั้งใหม่อยู่ที่ 147.25 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ขณะที่ราคาน้ำมันดิบที่ตลาดนิวยอร์กก็ปรับขึ้น 3 ดอลลาร์อยู่ที่ 146.90 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เป็นผลมาจากเงินดอลลาร์ที่อ่อนค่าลงแล้ว สถานการณ์ตึงเครียดในตะวันออกกลางหลังกองทัพอิหร่านทดลองยิงขีปนาวุธสวนวันติดกัน ที่อิหร่านระบุว่าสามารถยิงได้ไกลถึงอิสราเอลและฐานทัพของสหรัฐในตะวันออกกลาง และการซ้อมรบของกองทัพอิสราเอลโดยใช้นานฟ้าของอิรัก ในขณะที่ โอบามาได้ประกาศว่า โอบามาไม่สามารถผลิตน้ำมันปริมาณมากเท่ากับอิหร่านเพื่อทดแทนให้ได้ และไม่ได้มีแผนรองรับหากเกิดสงคราม โดยอิหร่านเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับ 2 ของโอบามา มีปริมาณการผลิตวันละเกือบ 4 ล้านบาร์เรล (เอเอฟพี 12072008)

เมื่อวันที่ 19 ก.ค. สัญญาน้ำมันดิบตลาด NYMEX (New York Mercantile Exchange) ส่งมอบเดือนส.ค. ลดลง 41 เซนต์ ปิดที่ 128.88 ดอลลาร์/บาร์เรล ขณะที่สัญญาน้ำมันฮีทติ้งออยล์ส่งมอบเดือนส.ค. ลดลง 5.23 เซนต์ ปิดที่ 3.6915 ดอลลาร์/แกลลอน และสัญญาน้ำมันเบนซินส่งมอบเดือนส.ค. เพิ่มขึ้น 0.73 เซนต์ ปิดที่ 3.1709 ดอลลาร์/แกลลอน ส่วนสัญญาน้ำมันดิบเบรนท์ที่ตลาด ICE กรุงลอนดอน ส่งมอบเดือนส.ค. ปรับลดลง 88 เซนต์ ปิดที่ 130.9 ดอลลาร์/บาร์เรล จากผลพวงของวิกฤตซับไพร์มในสหรัฐส่งผลให้นักลงทุนตัดสินใจเทขายสัญญาน้ำมันดิบ และราคาลดลงต่ำกว่า 130 ดอลลาร์เป็นวันที่ 2 ติดต่อกัน ทั้งที่ เกิดเหตุระเบิดที่ท่อส่งน้ำมันของบริษัท Eni SpA ในพื้นที่ตอนใต้ของไนจีเรียส่งผลให้ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศลดลง นอกจากนี้ นักลงทุนยังคงจับตาดูความขัดแย้งระหว่างอิหร่านและอิสราเอล หลังจากกระทรวงกลาโหมสหรัฐเปิดเผยว่า อิหร่านมีศักยภาพในการยิงขีปนาวุธข้ามทวีปซึ่งสามารถโจมตีพื้นที่หลายแห่งในยุโรปได้และยุโรปตะวันออก.(เอฟที19072008)

เมื่อวันที่ 30 ก.ค. ราคาน้ำมันดิบได้ปรับลดลง 2.54 ดอลลาร์ มาปิดที่ 122.19 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล จากอุปสงค์ของการต้องการใช้น้ำมันในสหรัฐ ซึ่งเป็นประเทศที่บริโภคพลังงานมากที่สุดในโลกลดลง และยังเป็นการลดลงติดต่อกันเป็นสัปดาห์ที่ 14 ซึ่งก่อนหน้านี้นายซาอิด เคิลิล ประธานกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันเป็นสินค้าออกหรือโอเปค ระบุว่าในสภาวะการณ์ที่เหมาะสม ราคาน้ำมันดิบอาจปรับลดลงมาอยู่ที่ระดับ 78 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล โดยในช่วงปิดตลาด ราคาน้ำมันดิบนิวยอร์ก สหรัฐ รอบส่งมอบเดือนกันยายน ปรับลดลง 2.54 ดอลลาร์ มาปิดที่ระดับ 122.19

ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ส่วนราคาน้ำมันดิบเบรนต์ที่ตลาดลอนดอนของอังกฤษ รอบส่งมอบเดือนกันยายน ลดลง 3.13 ดอลลาร์ มาปิดที่ระดับ 122.71 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล (เอพี30072008)

3. ความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปค

ประธานโอเปคเชื่อว่าราคาน้ำมันยังคงปรับสูงขึ้นต่อไปจากความต้องการที่ยังสูงอยู่

เมื่อวันที่ 6 ก.ค. นายซาอิด เคิลิด ประธานกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) ได้กล่าวว่า ราคาน้ำมันโลกจะยังคงปรับสูงขึ้นต่อไป อันเป็นผลจากอุปสงค์ของความต้องการใช้น้ำมันที่ยังคงอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะจาก จีนและอินเดีย 2 ประเทศยักษ์ใหญ่ที่กำลังมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก และการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐ โดยเงินดอลลาร์อ่อนค่าลง 1% จะทำให้ราคาน้ำมันแพงขึ้น 4 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล และปัจจัยความขัดแย้งระหว่างอิหร่านและชาติตะวันตกเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ พร้อมย้ำว่า โอเปคในฐานะชาติผู้ผลิตน้ำมันยังเห็นว่า ปริมาณน้ำมันที่มีการผลิตในปัจจุบันยังอยู่ระดับเพียงพอต่อความต้องการ และการสร้างสมดุลด้านกำลังผลิต ถือเป็นเรื่องที่ดีต่อทุกฝ่าย และไม่ควรมีการทำลายความสมดุลนี้ และไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มกำลังผลิตเพื่อลดแรงกดดันราคาน้ำมัน นอกจากนี้ โอเปคยังต้องการให้มีการลงทุนสำรวจแหล่งน้ำมันใหม่ ๆ แต่เนื่องจากการคว่ำบาตรบางประเทศ อาทิ อิหร่าน ทำให้การลงทุนหยุดชะงักลง (เอพี 07072008)

โอเปคกังวลความต้องการใช้น้ำมันที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

เมื่อวันที่ 1 ก.ค. นายซาอิด เคิลิด ประธานกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันเป็นสินค้าออกหรือโอเปค กล่าวในระหว่างการประชุม "เวสต์ ปิโตรเลียม คอนเกรส" ที่กรุงมาดริด ประเทศสเปน ว่า โอเปคมีความรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับอุปสงค์ หรือความต้องการใช้น้ำมันที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต และเรื่องของความปลอดภัย ในขณะที่โอเปคยังไม่อยู่ในช่วงที่จะเพิ่มปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ เพื่อช่วยผ่อนคลายภาวะวิกฤตราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นแต่อย่างใด แม้ทั่วโลกจะรู้สึกโกรธเคืองที่ราคาน้ำมันได้สูงขึ้นอย่างมากจนส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อและการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย (เอเอฟพี 02072008)

อิหร่านนำโอเปคไม่เพิ่มการผลิตน้ำมัน

เมื่อ 22 ก.ค. เอเอฟพีรายงานว่า นายโกลัม ฮอสเซน โนซารี รัฐมนตรีน้ำมันอิหร่าน กล่าวว่า อิหร่าน ซึ่งเป็นชาติที่กำลังการผลิตน้ำมันสูงอันดับ 2 ในกลุ่มโอเปค เห็นว่า กลุ่มโอเปคไม่ควรเพิ่มโควตาการผลิตน้ำมันดิบ แม้ว่าราคาน้ำมันตลาดโลกจะปรับตัวสูงอย่างต่อเนื่องก็ตาม เพราะสภาวะตลาดน้ำมันขณะนี้อยู่ในจุดที่ดีอยู่แล้ว (เอเอฟพี 23072008)

โอเปคจะยังส่งออกน้ำมันเพิ่มขึ้น

นักวิเคราะห์จากบริษัทที่ปรึกษาด้านพลังงานของอังกฤษคาดการณ์ว่า ปริมาณการส่งออกน้ำมันของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) ที่ไม่รวมแองโกลาและเอกวาดอร์อาจพุ่งขึ้นกว่า 560,000 บาร์เรลต่อวันในช่วง 4 สัปดาห์ซึ่งสิ้นสุดวันที่ 2 ส.ค.(เอพี19072008)

4. ความเคลื่อนไหวอื่นๆที่น่าสนใจ มีดังนี้ คือ

อิหร่านยอมรับการเจรจานิวเคลียร์แต่จะไม่ยอมรับการคุกคามใดๆ ที่จะทำให้ระงับการเสริมสมรรถนะยูเรเนียม

อโยโตลาห์ อาลี คาเมเนอี ผู้นำสูงสุดของอิหร่าน กล่าวว่า อิหร่านพร้อมเจรจากรณีวิกฤตนิวเคลียร์ และยืนยันว่า ปกป้องกรรมดังกล่าวมีจุดประสงค์เพียงเพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าเท่านั้น แต่จะไม่ยอมรับการคุกคามใดๆ ที่จะทำให้

ระบับการเสริมสมรรถนะยูเรเนียม โดยถ่ายแถมของผู้นำสูงสุดอิหร่านมีขึ้น ก่อนที่จะเกิดการประชุมครั้งสำคัญระหว่างหัวหน้าผู้แทนเจรจานิวเคลียร์ของอิหร่าน และหัวหน้านโยบายต่างประเทศของสหภาพยุโรปหรืออียู จะเริ่มขึ้น โดยจะมีเจ้าหน้าที่ด้านการทูตของสหรัฐเข้าร่วมการประชุมด้วยเป็นครั้งแรก ซึ่งท่าทีของผู้นำสูงสุดอิหร่านมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 5 ปี นับตั้งแต่ชาติมหาอำนาจโลกได้เสนอเงื่อนไขพิเศษให้อิหร่าน เพื่อยุติโครงการนิวเคลียร์ หลังความตึงเครียดระหว่างอิหร่านและชาติตะวันตกในตะวันออกกลางตึงเครียดขึ้น จนทำให้ราคาน้ำมันดิบพุ่งสูงขึ้น (เอพี 17072008)

อิหร่านพบแหล่งน้ำมันใหม่

เมื่อวันที่ 13 ก.ค. นายโกลัม ฮอสเซน รอมว.กิจการน้ำมันของอิหร่าน แถลงว่า อิหร่านได้ค้นหาแหล่งน้ำมันแห่งใหม่ที่อุดมด้วยน้ำมันดิบกว่า 1,100 ล้านบาร์เรล ที่จังหวัดคุเซสถาน ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ โดยจะนำมาใช้ได้ 233 ล้านบาร์เรล สำหรับอิหร่านเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันใหญ่อันดับ 2 ของกลุ่มโอเปก และอันดับ 4 ของโลก โดยมีแหล่งน้ำมันใหญ่ที่สุดในเขตอาซาเดกัน ประเมินว่ามีน้ำมันดิบอยู่ 42 ล้านบาร์เรล แต่อิหร่านยังขาดแคลนศักยภาพในการลงทุนพัฒนาด้านน้ำมัน เพราะขาดการลงทุนจากต่างประเทศ (เอเอฟพี 14072008)

รัสเซียขยายธุรกิจก๊าซในตะวันออกกลาง- อิหร่านพร้อมมือกับรัสเซียให้มากที่สุด

รัสเซียเดินแผนพลังงานเชิงรุกด้วยการส่งบริษัท "ก๊าซพรอม" บริษัทยักษ์ใหญ่ด้านพลังงานของประเทศเดินสายเจรจาซื้อก๊าซจากประเทศผู้ส่งออกในตะวันออกกลาง แอฟริกา และแถบทะเลสาบแคสเปียน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับธุรกิจก๊าซของประเทศและคุมตลาดส่งออกไปยังยุโรป โดยเมื่อวันที่ 9 ก.ค. นายอเล็กซี มิลเลอร์ ประธานบริษัท ก๊าซพรอมของรัสเซียได้หารือกับประธานาธิบดีลิเบีย และบริษัทน้ำมันแห่งชาติลิเบีย ยื่นข้อเสนอซื้อน้ำมัน ก๊าซ และก๊าซธรรมชาติเหลวในสวนที่ลิเบียผลิตเพื่อการส่งออกไว้ทั้งหมด ซึ่งก๊าซพรอมจะร่วมมือกับลิเบียทำตลาดในยุโรป แต่ทางลิเบียยังขอพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวไว้ก่อน และวันที่ 12-13 ก.ค. นายมิลเลอร์ได้เข้าหารือกับนายมาห์มูด อาห์มาดิเนjad ประธานาธิบดีของอิหร่าน ซึ่งอิหร่านเป็นประเทศที่มีแหล่งก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่รองจากรัสเซีย และลงนามบันทึกความเข้าใจตั้งกลุ่มธุรกิจร่วมกัน เพื่อสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในอิหร่าน รวมถึงการสร้างสาธารณูปโภครองรับกระบวนการผลิตและลงทุนด้านระบบขนส่ง ในที่นี้รวมถึงโครงการสร้างท่อก๊าซเชื่อมอิหร่าน-ปากีสถาน-อินเดีย และการแปลงรูปก๊าซเป็นของเหลวส่งออกไปยังประเทศในยุโรป ซึ่งประธานาธิบดีอาห์มาดิเนjad กล่าวว่า รัฐบาลอิหร่านพร้อมขยายความร่วมมือด้านพลังงานกับประเทศรัสเซียให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ (เอเอฟพี 13072008)

อิรักเปิดประมูลบ่อน้ำมัน 6 แห่ง

เมื่อวันที่ 1 ก.ค. รัฐบาลอิรักได้ประกาศรายชื่อ 35 บริษัทต่างชาติที่มีคุณสมบัติเข้าร่วมประมูล สัมปทานเพื่อสำรวจขุดเจาะบ่อน้ำมัน 6 แห่ง และบ่อนก๊าซธรรมชาติ 2 แห่ง ซึ่งจะทำให้ประเทศอิรักผลิตน้ำมันได้เพิ่มอีก 1,500,000 บาร์เรลต่อวัน ขณะที่ปัจจุบันอิรักผลิตน้ำมันได้ราว 2,500,000 บาร์เรลต่อวัน และตั้งเป้าว่าจะผลิตเพิ่มเป็น 4,500,000 บาร์เรลต่อวันภายในปี 2556 ซึ่งการประมูลจะทราบผลในราวเดือนมี.ค. และเซ็นสัญญาทางธุรกิจได้ในเดือนมิ.ย.ปีหน้า โดยบริษัทที่ร่วมประมูลต้องมีชาวอิรักร่วมหุ้นอยู่ด้วย และต้องจ่ายเงินอย่างน้อยร้อยละ 25 ของมูลค่าสัญญาแก่บริษัทของชาวอิรัก (เอเอฟพี 01072008)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ

1. สถานการณ์เงินเฟ้อในตะวันออกกลาง

นักเศรษฐศาสตร์เตือนเงินเฟ้อในกลุ่มประเทศ จีซีซี ขึ้นเลขสองหลักแล้ว

ไบรอัน คูลตอน หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์สังกัด พิตช์ เรตติ้ง กล่าวว่า รายได้จากการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ทำให้สำรองเงินตราต่างประเทศของกลุ่มประเทศ จีซีซี เพิ่มขึ้น เนื่องจากการผูกค่าเงินติดกับดอลลาร์ อัตราแลกเปลี่ยนจึงไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงให้เพิ่มสูงขึ้นตามกลไกตลาด ดังนั้นกลุ่มประเทศเหล่านี้จึงจะต้องเผชิญกับเงินเฟ้อรุนแรง นักวิเคราะห์กล่าวว่า เงินเฟ้อในกลุ่มประเทศ จีซีซี จะสูงสุดในรอบ 30 ปี และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตราบเท่าที่ภูมิภาคมีรายได้เพิ่มขึ้นจากน้ำมัน ซึ่งคาดว่าในปี 2008 จะเพิ่มขึ้น 75 เปอร์เซ็นต์ มาอยู่ที่ 636 พันล้านดอลลาร์ ขณะนี้โอมาน กาตาร์ และ ยูเออี เงินเฟ้อขึ้นไปอยู่ที่ประมาณ 15-16 เปอร์เซ็นต์ ส่วนซาอุดี และคูเวต ก็อยู่ที่กว่า 10 เปอร์เซ็นต์ มีบาทเรนเท่านั้นที่ยังไม่ถึงเลขสองหลัก อยู่ที่ประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ ธนาคารกลาง ยูเออี กล่าวว่า สำรองเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นประมาณ 61.65 พันล้านดิแรม หรือประมาณ 51.4 % ขึ้นไปอยู่ที่ 181.67 พันล้านดิแรมในปี 2007 เทียบกับปีก่อนหน้าอยู่ที่ 120.02 พันล้านดิแรมเท่านั้น ขณะนี้ค่าเงินของกลุ่ม จีซีซี ต่ำกว่าค่าที่เป็นจริง เมื่อเทียบกับดุลบัญชีเดินสะพัด เงินเฟ้อ ราคาสินค้าและบริการ เงินดิแรมของ ยูเออี ต่ำกว่าค่าที่เป็นจริงประมาณ 10-15 % เงินริอัลของซาอุดีต่ำกว่าค่าที่เป็นจริงประมาณ 25-30 % ตามรายงานของ ดอยช์ แวงก์ เอจี. (คอลลิจ ไทมส์ 073008)

อัตราเงินเฟ้อใน 6 ประเทศ จีซีซี ในปีหน้าอาจชะลอตัวลง

รายงานข่าวอ้างรายงานจาก เอชเอสบีซี โฮลดิ้ง บจก. เปิดเผยเมื่อวันที่ 17 ก.ค. ระบุว่าคาดการณ์ว่าในปี 2009 ราคาผู้บริโภคในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับทั้ง 6 ชาติ จะเพิ่มสูงขึ้นเพียง 8.4 เปอร์เซ็นต์ เทียบกับ 10.2 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2008 ตามการประมาณการของนักวิเคราะห์ 4 สำนักสำรวจโดยบลูมเบิร์กในเดือนนี้ ตามรายงานการสำรวจ อัตราเงินเฟ้อในซาอุดีอาระเบีย ประเทศเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ เงินเฟ้อจะลดลงมาอยู่ที่ 7.1 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2009 จาก 9.7 เปอร์เซ็นต์ ในปีนี้ ในยูเออี ราคาผู้บริโภคจะเพิ่มขึ้น 10 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2009 เทียบกับ 12 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2008 กาตาร์จะยังคงเป็นประเทศที่มีเงินเฟ้อเพิ่มรวดเร็วที่สุดในภูมิภาคที่ 11.5 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2009 เทียบกับ 14 เปอร์เซ็นต์ ในปีนี้ ทั้งนี้รายงานระบุว่า ในปีหน้าอุปทานที่พัคอาศัยใหม่ๆ จะได้รับการปรับปรุง จะมีที่พัคอาศัยใหม่เข้าสู่ตลาด และคาดว่าราคาน้ำมันและอาหารก็จะลดลงต่ำลงมาด้วย นอกจากนี้ การสนองพื้นที่สำนักงานในดูไบก็จะเริ่มมากกว่าความต้องการในปี 2009 เมื่อโครงการก่อสร้างหริมทรีพีใหม่ๆ แล้วเสร็จออกสู่ตลาด ขณะเดียวกันรายงานระบุว่า ในอาบูดาบี อุปสงค์จะมากกว่าอุปทานต่อไปอีกจนถึงปี 2010 และว่า ราคาอาหารบางส่วนได้เริ่มลดลงแล้วด้วย (คอลลิจ ไทมส์ 071808)

อัตราเงินเฟ้อในซาอุดีอาระเบียปีนี้จะอยู่ที่เฉลี่ย 11-12 เปอร์เซ็นต์ และคาดว่าจะลดลงเล็กน้อยมาอยู่ที่ 10 เปอร์เซ็นต์ในปี 2009 รายงานจัดทำโดย แซมบา ไฟแนนเชียล กรุ๊ป กล่าวว่า รัฐบาลใช้จ่ายและความเป็นไปได้ที่สหรัฐจะเพิ่มดอกเบี้ยมีน้อยลงในระยะใกล้นี้ ก็หมายความว่าสภาพคล่องภายในประเทศจะยังมีอยู่ ราคาอาหารและค่าเช่าที่พักเป็นสาเหตุสำคัญของภาวะเงินเฟ้อในราชอาณาจักร (แซมบา ไฟแนนเชียล กรุ๊ป 073108) ในเดือน พ.ค. อัตราเงินเฟ้อของคูเวตขึ้นมายู่เหนือ 11 เปอร์เซ็นต์ แม้จะลดลงเล็กน้อยจากเดือน เม.ย. ซึ่งอยู่ที่ 11.4 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เนื่องจากราคาอาหารลดลงมาอยู่ที่ 10.8 เปอร์เซ็นต์ ในเดือน พ.ค. จาก 11.9 เปอร์เซ็นต์ในเดือน เม.ย. ขณะที่ราคาที่พักอาศัยไม่เปลี่ยนแปลงยังอยู่ที่ 14.9 เปอร์เซ็นต์ ราคาเครื่องดื่มและยาสูบขึ้นมายู่ที่ 15.2 เปอร์เซ็นต์ จาก 11.3 เปอร์เซ็นต์ ในเดือน เม.ย. (รอยเตอร์ 073008) อัตราเงินเฟ้อของโอมานเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 10.6 เปอร์เซ็นต์ ในไตรมาสแรกของปีนี้ โดยมีอัตราที่สูงสุดอยู่ในเดือน มี.ค. เดือนเดียวอยู่ที่ 11.3 เปอร์เซ็นต์ ตามรายงานของ

กระทรวงเศรษฐกิจแห่งชาติโอมานระบุว่า ภาวะเงินเฟ้อมาจากอุปสงค์ภายในประเทศแข็งแกร่ง สภาพคล่องขยายตัวสูง และการเชื่อมค่าลงอย่างต่อเนื่องของค่าเงินริอัลโอมาน เทียบกับกระแสเงินสกุลสำคัญที่เป็นคู่ค้าที่ไม่ใช่กลุ่ม ซีซีซี (เอเอ็มอี อินโฟ 072108)

ภาวะเงินเฟ้อในอียิปต์ มีรายงานข่าวว่า อัตราเงินเฟ้อในเขตพื้นที่ชนบทของอียิปต์เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 20.2 เปอร์เซ็นต์ ภายในปีเดียวซึ่งสูงสุดในเดือน มิ.ย. ทั้งนี้ได้รับการกระตุ้นโดยราคาอาหารและการบันเทิงที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวจะเพิ่มแรงบีบคั้นทางการเมืองต่อรัฐบาลอียิปต์ ซึ่งต้องเผชิญปัญหาการนัดหยุดงานและการประท้วง เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้นอยู่แล้ว (รอยเตอร์ 071008) **อัตราเงินเฟ้อรายปีของอิหร่านพุ่งขึ้นมาอยู่ที่ 26.4 เปอร์เซ็นต์** ขณะที่ราคาสินค้าบริโภคโตขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ธนาคารกลางอิหร่านประกาศราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้น 2.2 เปอร์เซ็นต์ นักวิเคราะห์หากล่าวว่า อิหร่านโทษว่าเงินเฟ้อมาจากการแข่งขันเขี้ยวกันในปัญหานิวเคลียร์ ทำให้บริษัทต่างชาติเบื่อกว่าที่จะเข้ามาลงทุนในอิหร่าน (รอยเตอร์ 070508)

2. สถานการณ์เศรษฐกิจในตะวันออกกลาง

เศรษฐกิจกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับจะขยายตัวถึง 35 เปอร์เซ็นต์ในปีหน้า

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 18 ก.ค. ระบุว่าคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน 6 ประเทศในอ่าวอาหรับ จะขยายตัวถึง 35 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากเงินรายได้จากน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างสำคัญ โดยซาอุดีอาระเบีย ประเทศส่งออกน้ำมันใหญ่สุดในวันออกกลางจะมีอัตราการเติบโตของ จีดีพี ปกติที่ 30.8 เปอร์เซ็นต์ เทียบกับ 6.7 เปอร์เซ็นต์ เมื่อปีก่อน Kuwait ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันใหญ่อันดับที่ 7 ของโลก เศรษฐกิจขยายตัวที่ 50.6 เปอร์เซ็นต์ เป็นอัตราการเติบโตที่รวดเร็วที่สุดในภูมิภาคนี้ ส่วนอัตราเงินเฟ้อในปีหน้าคาดว่าจะอยู่ที่ 9.8 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มขึ้นจากทำนายไว้เมื่อเดือน ก.พ. ที่ 6 เปอร์เซ็นต์ (มีนาเอฟเอ็น 071808)

ตะวันออกกลางจะเป็นจุดที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงสุดในปีหน้า

จากรายงานฉบับเดือน ก.ค. 2008 ของกลุ่มโอเปค ที่วิเคราะห์ความต้องการน้ำมันในภูมิภาคสำคัญๆ ของโลก ในปีหน้าและช่วงเวลาจากนี้ไป โดยรายงานระบุว่า ในปีหน้า อุปสงค์น้ำมันโลกจะขยายตัวประมาณ 0.9 ล้านบาร์เรลต่อวัน เฉลี่ยอยู่ที่ 87.71 ล้านบาร์เรลต่อวัน ต่ำกว่าปีปัจจุบันนี้อยู่ประมาณ 0.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน สาเหตุสำคัญที่ทำให้อัตราการขยายตัวของความต้องการน้ำมันปีหน้า อยู่ในระดับปานกลางนั้น มาจากอัตราค่าใช้จ่ายและภาษีพลังงานที่สูงขึ้น รวมทั้งอัตราการสำรองน้ำมัน ประสิทธิภาพ เชื้อเพลิงทางเลือก และปัจจัยอื่นๆ รายงานยังกล่าวด้วยว่า ในช่วงระยะ 20 ปีที่ผ่านมา อุปสงค์น้ำมันโลกมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยอยู่ที่ 1.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน อย่างไรก็ตาม โครงสร้างใหม่ของราคา และอัตราการขยายตัวที่ชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ได้ทำให้อุปสงค์น้ำมันโลกขยายตัวอ่อนลง โดยเฉพาะ การลดลงของอุปสงค์น้ำมันของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมพัฒนาแล้ว หรือ โออีซีดี ในปี 2009 จะอยู่ในระดับที่ต่ำสุดนับตั้งแต่ปี 2002 กล่าวคือ โออีซีดียุโรปอุปสงค์ไม่เพิ่มขึ้น และโออีซีดีแปซิฟิกลดลงเนื่องจากความต้องการของญี่ปุ่นชะลอตัว นอกจากนี้ ทั้งจีน และอินเดีย ซึ่งคาดว่าเศรษฐกิจจะยังคงขยายตัวดีอยู่ แต่จากการดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลประเทศทั้งสอง ก็จะทำให้อุปสงค์น้ำมันลดลงไปเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม รายงานของโอเปคระบุว่า ภูมิภาคที่จะมีอุปสงค์น้ำมันเพิ่มขึ้นคือตะวันออกกลาง ที่ภาวะเศรษฐกิจจะยังคงขยายตัวอย่างคึกคักในปีหน้า ซึ่งก็จะเป็นตัวผลักดันให้อุปสงค์น้ำมันในภูมิภาคนี้เพิ่มขึ้น คาดหาความต้องการน้ำมันในวันออกกลาง จะขยายตัวเพิ่มขึ้นอีก 0.29 ล้านบาร์เรลต่อวันในไตรมาส 3 ของปีนี้ เฉพาะซาอุดีอาระเบีย ความต้องการน้ำมันในไตรมาสที่ 2 ของปีนี้เพิ่มขึ้นประมาณ 0.18 ล้านบาร์เรลต่อวัน (คาลิเจอร์ 072808)

3. สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศต่างๆ

สหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ (ยูเออี)

มีรายงานข่าวในช่วงเดือน ก.ค. ที่น่าสนใจเช่น พบว่า **จำนวนผู้ถือสัญชาติจากประเทศ จีซีซี เข้ามาดำเนินธุรกิจใญเออีมากขึ้นเรื่อยๆ** และคาดว่าจะขยายตัวต่อไปอีกหลังจากที่การรวมเป็นกลุ่มตลาดรวมสามารถปฏิบัติได้ในปีนี้ รายงานจัดทำโดยกระทรวงการคลังของ ยูเออี กล่าวว่า จำนวนรวมของชนสัญชาติของกลุ่มประเทศ จีซีซี มีธุรกิจใญเออี เพิ่มขึ้นกว่า 211 เปอร์เซ็นต์ จาก 3,559 รายในปี 1997 มาเป็น 11,083 รายในปี 2007 โดยมีอัตราการเติบโตต่อปีมากกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ (กัลฟ์ นิวส์ 071508) ในดูไบ มีรายงานข่าวว่า ในช่วงครึ่งแรกของปี 2008 กรมการพัฒนาเศรษฐกิจของดูไบ (ดีอีดี) ประกาศจำนวนธุรกิจหลากหลายชนิดที่ได้ออกใบอนุญาตไปทั้งหมดมีประมาณ 7,961 ราย โดยเป็นภาคการพาณิชย์ 83 เปอร์เซ็นต์ ตามด้วยภาคอาชีพ 15 เปอร์เซ็นต์ และภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวอย่างละ 1 เปอร์เซ็นต์ ดีอีดี ยังได้ออกใบอนุญาตใหม่อีก 107 ใบให้แก่สาขาของบริษัทต่างประเทศจาก อินเดีย จีน เกาหลีใต้ สหรัฐ สหราชอาณาจักร เกาะบริติช เวอร์จิน ไอซ์แลนด์ และญี่ปุ่น (เอเอ็มอี อินโฟ 072108) นอกจากนี้ มีรายงานข่าวจากอาบูดาบีเกี่ยวกับการค้า ข่าวกล่าวว่า มูลค่าการค้าต่างประเทศที่ไม่ใช้น้ำมันของอาบูดาบีในครึ่งแรกของปี 2008 มีมูลค่ารวม 46.64 พันล้านดิแรม (12.7 พันล้านดอลลาร์) เพิ่มขึ้น 28.4 เปอร์เซ็นต์ เทียบกับ 36.33 พันล้านดิแรมในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว ตามสถิติตัวเลขของกรมศุลกากรของเอมิเรต ส่วนการนำเข้ารวมทั้งหมด 40.14 พันล้านดิแรม จนถึงสิ้นเดือน มิ.ย. เทียบกับ 30.68 พันล้านดิแรมเมื่อปีก่อน ขณะที่ การนำเข้าภาคไม่ใช้น้ำมันเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 3.34 พันล้านดิแรม จาก 2.71 พันล้านดิแรม (กัลฟ์ นิวส์ 071708) ขณะเดียวกันก็มีข่าวด้านอสังหาริมทรัพย์ พบว่า **ค่าเช่าอพาร์ทเมนต์คุณภาพดีในอาบูดาบีเพิ่ม 49 % ในช่วง 1 ปี** จากการเปิดเผยของรายงานที่รวบรวมโดย บริษัทบริหารอสังหาริมทรัพย์แอสเทโก ที่ทำการวิเคราะห์อุปสงค์อุปทานอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันระบุว่าอัตราค่าเช่าที่พักได้ไต่ระดับขึ้นมาแล้วถึง 49 % ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากอุปสงค์ในเมืองที่ธุรกิจกำลังขยายตัวอย่างขนานใหญ่ มีมากกว่าอุปทาน อย่างไรก็ตาม รายงานก็ได้วาดภาพที่สวยงามสำหรับอนาคต มีการก่อสร้างอาคารประเภทห้องเช่า 2 ห้องนอนก็มีเพิ่มขึ้น 66 % จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว นอกจากนี้ รายงานแอสเทโกระบุว่าไตรมาสที่ 2 ของปี 2008 ประมาณ 60 % ของที่พักอาศัยใหม่ๆ จะเป็นอพาร์ทเมนต์ สองห้องนอน สำหรับอยู่สองคนหรือเป็นครอบครัว และเกือบ 25 % ของที่พักอาศัยใหม่ๆ จะเป็นห้องเช่า 1 ห้องนอน และที่เหลือจึงเป็นห้องเช่าประเภท 3 และ 4 ห้องนอน (คาลิซ ไทมส์ 072908)

ซาอุดีอาระเบีย

มีคาดการณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หรือจีดีพีที่แท้จริงของซาอุดีอาระเบียในปีนี้จะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 5.1 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นไปตามการเพิ่มขึ้นของผลผลิตน้ำมันดิบ ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนในภาคไม่ใช่น้ำมัน คาดหมายว่าจะเพิ่มขึ้น ตามรายงานโดยธนาคารพาณิชย์ของรัฐ รายงานกล่าวว่า จากการที่ผลผลิตน้ำมันดิบเพิ่มสูงขึ้น และการลงทุนในการเพิ่มกำลังการผลิต จึงคาดว่า จีดีพีน้ำมันที่แท้จริง จะเพิ่มขึ้นประมาณ 5.6 เปอร์เซ็นต์ ในปีนี้ พร้อมกับกับการที่อัตราการขยายตัวในภาคเศรษฐกิจทั้งหมดก็ส่งเสริมด้านบวก โดยเศรษฐกิจภาคที่ไม่ใช่น้ำมันก็จะขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณ 4.8 เปอร์เซ็นต์ (อาหรับ นิวส์ 072208) นอกจากนี้ ในช่วงต้นเดือน ก.ค. มีรายงานว่า **สำรองเงินตราต่างประเทศของซาอุดีอาระเบีย จะเพิ่มขึ้น 65 เปอร์เซ็นต์ มาอยู่ที่ 595 พันล้านดอลลาร์ภายในปี 2010** ตามสถิติอัตรางบประมาณเกินดุลที่ทำไว้ ตามรายงานของ อีเอฟจี-แอมเอส ไฮลด์ิง การเกินดุลงบประมาณของราชอาณาจักรซาอุดี จะขึ้นถึงจุดสูงสุดที่ 23.5 เปอร์เซ็นต์ ของ จีดีพีในปี 2008 และจะขึ้นไปเป็นเหนือ 15 เปอร์เซ็นต์ ของ จีดีพี ในปี 2009 และ 2010 (บลูมเบิร์ก 070208)

ซาอุดีอาระเบีย อาจหาทางจัดการปัญหาทางการเงินในประเทศด้วยวิธีการออกพันธบัตรเพื่อลดข้อสภาพคล่อง รายงานข่าวกล่าวว่า องค์การการเงินซาอุดีอาระเบีย (ชามา) อาจออกพันธบัตรหลายระยะเพื่อลดข้อสภาพคล่องที่กำลังขึ้นสูงอยู่ในขณะนี้ ซึ่งอาจสามารถตัดลดอัตราเงินเฟ้อลงได้ ทั้งนี้เป็นผลการศึกษาที่จัดทำโดย บริษัทการเงินอาร์บารี (เอเอฟซี) นายซาอูด อัล ฮาซุซา ซีอีโอของบริษัท เอเอฟซี กล่าวว่า ผลการศึกษาชี้ว่า การปล่อยค่าเงินจากการผูกติดกับดอลลาร์ และหันไปใช้ระบบตะกร้าเงินนั้น ไม่อยู่ในการพิจารณาในขณะนี้ “การเพิ่มอัตราแลกเปลี่ยนเงินริอัลต่อดอลลาร์ จะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจของซาอุดี และก็จะไม่ด้านภาวะเงินเฟ้อ” รายงานกล่าว และมองทางแก้ปัญหาไปที่การรวมสกุลเงิน จีซีซี ในปี 2010 มากกว่า ผลการศึกษายังได้เรียกร้องให้รักษาอัตราแลกเปลี่ยนเงินริอัลไว้ตามเดิมเพื่อที่จะสามารถรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจของประเทศ และเสริมว่า เพื่อที่จะจำกัดอัตราเงินเฟ้อ การใช้นโยบายทางการเงินน่าจะได้ผลดีมากกว่า (คาลิจ ไทมส์ 072108)

ทางด้านตลาดหุ้นซาอุดีอาระเบีย มีผลประกอบการที่ดีในช่วงครึ่งแรกของปีนี้ ดัชนีทาดาวัลปิดที่ 9,352.32 จุด เมื่อวันสิ้นสุดเดือนของครึ่งปีแรก เพิ่มขึ้น 2,378.75 จุด หรือ 34.11 เปอร์เซ็นต์ เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ดัชนีปิดที่จุดสูงสุด 11,697.01 จุด เมื่อวันที่ 12 ม.ค. มูลค่าหลักทรัพย์รวมทั้งหมดถึงสิ้นเดือนครึ่งแรกของปีนี้ขึ้นถึง 1.77 ล้านล้าน ริอัล ซาอุดี (473.21 พันล้านดอลลาร์) เพิ่มขึ้น 59.49 เปอร์เซ็นต์ จากเมื่อสิ้นครึ่งปีแรกของปีที่แล้ว มูลค่าหุ้นที่มีการซื้อขายลดลง 13.54 เปอร์เซ็นต์ อยู่ที่ 1,286.87 พันล้านริอัลซาอุดี หรือ 343.17 พันล้านดอลลาร์ จำนวนหุ้นทั้งหมดที่ซื้อขายลดลง 3.88 เปอร์เซ็นต์ หรือเท่ากับ 33.48 พันล้านหุ้น เทียบกับ 34.83 พันล้านหุ้นในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า และจำนวนธุรกรรมที่มีการดำเนินการซื้อขายลดลง 19.77 เปอร์เซ็นต์ หรือ 31.25 ล้านครั้ง เทียบกับ 38.95 ล้านครั้งในช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน (อาหรับ นิวส์ 070708)

เศรษฐกิจคูเวต ธนาคารชาติคูเวตรายงาน ว่า **จีดีพีของคูเวตขยายตัว 8 เปอร์เซ็นต์ มาอยู่ที่ 31.8 พันล้าน دينار หรือ 112 พันล้านดอลลาร์ ในปี 2007** นับเป็นอัตราการขยายตัวเลขสองหลักเป็นปีที่สี่ต่อเนื่องกัน สถิติตัวเลขที่เพิ่งเปิดเผยจากสำนักงานสถิติกลาง ยังได้แสดงถึงอัตราการลดตัวของการเติบโตในภาคที่ไม่ใช่น้ำมันด้วย อยู่ที่ 13.3 เปอร์เซ็นต์ ล้าหน้ากว่าภาคน้ำมัน ทั้งๆ ที่มีการลดตัวแล้ว อัตราการขยายตัวของอุปสงค์ในประเทศยังเติบโตถึง 19 เปอร์เซ็นต์ (เอเอ็มอี อินโฟ 070908) **ด้านอัตราเงินเฟ้อเดือนเม.ย. ปีนี้ กระโดดขึ้นไปอยู่ที่ 11.4 เปอร์เซ็นต์** ตามเอกสารจากทางการคูเวตระบุว่า อัตราเงินเฟ้อของคูเวตเพิ่มขึ้นจาก 10.2 เปอร์เซ็นต์ ในเดือน มี.ค. จากราคาที่พักอาศัยและอาหารเพิ่มขึ้น 14.9 และ 11.9 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ (กัลฟ์ นิวส์ 072308)

เศรษฐกิจโอมาน มีข่าวว่า จีดีพีโอมานเมื่อปีที่แล้วพุ่งขึ้น 13 เปอร์เซ็นต์ จากอานิสงส์ของภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมัน แต่อัตราเงินเฟ้อก็พุ่งขึ้นมาอยู่ที่ 10.5 เปอร์เซ็นต์ รายงานข่าวเมื่อวันที่ 20 ก.ค. ชี้ว่า ตัวเลขทางการโอมานเปิดเผยว่า ราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้โอมานมีงบประมาณเกินดุลอย่างสำคัญในช่วง 5 เดือนแรกของปีนี้ถึง 19.7 เปอร์เซ็นต์ หรือเท่ากับ 813.8 ล้านริอัลโอมาน มาอยู่ที่ 3,353.4 ล้านริอัลโอมาน เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่เกินดุลอยู่ 2,801.2 ล้านริอัลโอมาน (คาลิจ ไทมส์ 072008)

เศรษฐกิจกาตาร์ รายงานข่าวเมื่อวันที่ 1 ก.ค. กล่าวว่า **กาตาร์ปรับแก้ประมาณการ จีดีพี ปี 2007 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 11 เปอร์เซ็นต์** หรือ 258.6 พันล้านริอัล (71.1 พันล้านดอลลาร์) คำแถลงกล่าวว่า ตัวเลขประมาณการนี้ยังอาจปรับแก้ได้อีก ขึ้นอยู่กับฐานของข้อมูลใหม่ที่สอดคล้องกัน สำนักงานสถิติของกาตาร์จะเริ่มจัดปรับข้อมูลเศรษฐกิจใหม่ในอีกสองสามสัปดาห์ ผลจะประกาศภายในสิ้นปีนี้ และข่าววันที่ 23 ก.ค. ระบุว่า **เศรษฐกิจกาตาร์ขยายตัวอยู่ที่ 84.3 พันล้านริอัล หรือ 23.1 พันล้านดอลลาร์ ณ ราคาปัจจุบันถึงสิ้นเดือน มี.ค.** เพิ่มขึ้นมา 15.3 เปอร์เซ็นต์จากไตรมาสที่ 4 ข้อมูลจากสำนักงานสถิติกาตาร์แสดงว่า จีดีพีไตรมาสแรกของปีนี้เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าจากประมาณ 44.7 พันล้านริอัลในช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า (เอเอ็มอี อินโฟ 070108, รอยเตอร์ 072308)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม

1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการแพทย์สาธารณสุข

ในรอบเดือนกรกฎาคมมีเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ 3 กลุ่มใหญ่ด้วยกัน กลุ่มแรกว่าด้วยการรณรงค์รวมทั้งการสัมมนา กลุ่มที่สองว่าด้วยยา และกลุ่มที่สามว่าด้วยการปรับปรุงมาตรฐานการแพทย์สาธารณสุข และจะนำรายงานเกี่ยวกับการสำรวจข้อบกพร่องทางยีนในโลกาหรับมาด้วย

ว่าด้วยการรณรงค์

ตั้งแต่ต้นเดือนจนถึงปลายเดือนกรกฎาคมมีการรณรงค์ที่สำคัญน่าจะกล่าวถึงดังนี้

1) เมื่อวันที่ 7 ก.ค. ยูเอชเปิดตัวการรณรงค์เพิ่มจิตสำนึกเรื่องโรคมะเร็งปากมดลูกและการป้องกัน ทั้งนี้สืบเนื่องจากทุกๆปีตั้งแต่ปี 2005-2006 มีสตรี 43 คนทั่วประเทศตายด้วยโรคมะเร็งปากมดลูก เป็นอันดับสองรองจากโรคมะเร็งเต้านม ซึ่งมีสตรีตายด้วยโรคนี้ 100 คนทุกปี

2) วันที่ 13 ก.ค.กระทรวงสาธารณสุขยูเอช และบริษัทบิโนสิยา ฟามาซี เปิดการรณรงค์ทั่วประเทศเพื่อการตรวจร่างกายเจ้าบ่าวก่อนการแต่งงาน การรณรงค์นี้มีเป้าหมายเพื่อป้องกันโรคที่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์และโรคติดต่อจากคนสู่คนต่างๆ การทดสอบจะครอบคลุมโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมและโรคจากเชื้อไวรัส เช่นไวรัสตับอักเสบบและโรคเอดส์เป็นต้น ตามสถิติ เด็ก 1 คนจาก 25 คน เป็นโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม

3) วันที่ 17 กรกฎาคม หนังสือพิมพ์คาลิฟ ไทม์รายงานว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกชนิดที่วางตลาดในกลุ่มประเทศจีซีซี จะต้องมีรูปภาพเตือนภัยที่เห็นชัดเจนโดยเริ่มในเดือนกุมภาพันธ์ 2009 โดยบุหรี่ที่นำเข้ามาขายจะต้องบังคับให้พิมพ์ภาพอวัยวะที่ถูกทำลาย เช่นปอด หัวใจ ไร่ที่หน้าของบุหรี่

4) วันที่ 23 กรกฎาคม มีการรณรงค์เกี่ยวกับโรคที่มากับความชื้นที่จังหวัดตราด อัล ไคมาห์ในยูเอช โดยมีการเปิดตัวโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึก หลังจากเกิดการเจ็บป่วยกันระนาวในหมู่ชาวเมืองนี้ เนื่องจากเกิดอุณหภูมิจึงและความชื้นสูงขึ้น การรณรงค์นี้จะเน้นในเขตพื้นที่ภูเขาที่ห่างไกลเป็นสำคัญ อันเป็นพื้นที่ที่การบริการด้านสุขภาพมีความจำกัด มวลชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้คำนึงถึงผลร้ายของการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เจ้าหน้าที่คนหนึ่งกล่าวว่าโรงพยาบาลและศูนย์อนามัยต่างๆในเอมิเรตแห่งนี้ต้องรับคนไข้ที่มีอาการขาดน้ำและไข้สูงเพิ่มขึ้น รวมทั้งอาการความดันโลหิตต่ำและสูง โรคเบาหวาน และความเครียดทางร่างกายอันเกิดขึ้นเนื่องจากอุณหภูมิอากาศสูงขึ้น

5) เป็นการรณรงค์ที่ค่อนข้างเป็นปัญหาได้แก่ยั้ง นั่นคือก่อนหน้านั้นมีการรณรงค์ให้จัดตั้งคลินิกที่ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และการตั้งครภภิในกลุ่มเยาวชนที่ยังไม่ได้แต่งงาน แต่หนังสือพิมพ์กัลฟ์ นิวส์ รายงานเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคมว่า มีสมาชิกสภาในบาห์เรนกล่าวประนามการเรียกร้องนี้ โดยให้เหตุผลว่าคลินิกดังกล่าวขัดต่อกฎของอิสลาม และอาจกลายเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเพศที่เป็นบาป

6) ท้ายสุดเป็นเรื่องการประชุมสัมมนา หนังสือพิมพ์คูเวต ไทม์ส์รายงานเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคมว่า ได้มีการจัดประชุมสัมมนาพยาบาลอาหรับเป็นครั้งแรกที่กรุงอัมมาน โดยมีตัวแทนพยาบาลจากยูเอช บาร์เรน ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย โอมาน ปาเลสไตน์ กาตาร์ โมร็อกโก จอร์แดน และคูเวตเข้าร่วม ที่ประชุมเสนอให้มีการรวมตัวพยาบาลขึ้นเป็นสหพันธ์พยาบาลในภูมิภาค

ว่าด้วยเรื่องยา

มีเรื่องที่น่าสนใจดังนี้

1) วันที่ 2 กรกฎาคมหนังสือพิมพ์เดอะ เนชั่นรายงานข่าวว่ายูเออีกำลังสร้างห้องทดลองมูลค่า 25 ล้านดอลลาร์ หรือ 6.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อทดสอบยาที่ขายตามร้านขายยาว่าเป็นยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือยาปลอม หรือเป็นยาที่อาจมีอันตราย ห้องทดลองนี้จะสร้างในชาร์จาห์และติดตั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีครบวงจร เพื่อทดสอบส่วนผสมและความเป็นไปได้ของผลร้ายจากตัวยา

2) ราคาจะเพิ่มขึ้นในยูเออี กัลฟ์ นิวส์รายงานว่ กระทรวงสาธารณสุขกับได้ทำข้อตกลงกับผู้ค้าส่งยา ซึ่งจะทำให้ยา 1,129 ชนิด ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.25 เมื่อคิดเป็นเงินยูโร ทั้งนี้จะเริ่มแต่วันที่ 15 ต.ค. เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่นเบาหวานจะจ่ายเพิ่มเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้น

3) ปัญหายาปลอมในอียิปต์ หนังสือพิมพ์ อียิปต์เดียน กาเซตต์ รายงานว่า สมาคมสหพันธ์อุตสาหกรรมยาแห่งยุโรปได้ดำเนินการสำรวจสถานการณ์ยาในอียิปต์ พบว่าชาวอียิปต์ใช้จ่ายเงินประมาณ 187 ล้านดอลลาร์ไปในการซื้อยาปลอม อัตรานี้คิดเป็นร้อยละ 10 ต่อปี ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการซื้อของต่างประเทศ

4) แนะนำด้วยโรคเกิดจากการบิน ศูนย์บำบัดรักษา เวลแคร์ แนะนำด้วยยาบำบัดโรคจากการบิน ยารักษาโรคแบบนี้ถือเป็นสาขาหนึ่งของยาป้องกันโรคเกิดจากการประกอบอาชีพ ใช้บำบัดอาการโรคที่เกิดขึ้นบ่อยกับผู้มีโอกาสีการบินและผู้เดินทางโดยเครื่องบิน ตั้งแต่มาตรการช่วยชีวิต จนถึงเครื่องปิดหูเด็กเล็ก ในฤดูร้อนที่เป็นฤดูการท่องเที่ยว จะมีคนไข้ป่วยด้วยโรคทางหูมากขึ้น

5) การนำวิธีการรักษาโรคแบบใหม่ หนังสือพิมพ์กัลฟ์ นิวส์ รายงานวันที่ 22 กรกฎาคมว่า ศูนย์สร้างภาพโมเลกุล ณ โรงพยาบาลในอัลเอินของยูเออีกำลังติดตั้งระบบอุปกรณ์รักษาแบบใหม่ที่สามารถตรวจพบโรคมะเร็ง โรคเส้นเลือดเลี้ยงหัวใจตีบ และโรคประสาทในขั้นแรกๆได้ กำหนดจะแล้วเสร็จในปี 2009 ซึ่งจะทำให้ศูนย์นี้สนองการบำบัดคนไข้โรคร้ายทั้งสามได้ในขั้นแรกๆ

เรื่องการปรับปรุงมาตรฐานการแพทย์

มีการเคลื่อนไหวที่น่าสนใจดังนี้

1) วันที่ 1 กรกฎาคม หนังสือพิมพ์คาลิฟ ไทม์สรายงานว่า จะมีการทดสอบทางการแพทย์แบบใหม่สำหรับผู้เดินทางเข้ามาทำงานในยูเออี ก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตการทำงานและที่พักอาศัย การทดสอบจะดำเนินการในลักษณะทดลอง และจะมีการปรับปรุงในเดือนถัดๆไป จนกว่าจะลงตัว เข้าเกณฑ์มาตรฐานที่ต้องการ และไม่ยุ่งยากต่อผู้เกี่ยวข้องเกินไป

2) วันที่ 2 กรกฎาคม หนังสือพิมพ์กัลฟ์ นิวส์รายงานว่ องค์การสาธารณสุขอาบูดาบี (เอชเอเอดี) ได้ร่วมกับคณะกรรมการความร่วมมือนานาชาติ (Joint Commission International – JCI) อันเป็นองค์กรสากลเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยของคนไข้โดยการออกคำรับรองและประกาศนียบัตรให้แก่บริการที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งให้คำแนะนำและบริการทางการศึกษาและสถานพยาบาลต่างๆในเรื่องนี้ ได้ให้การรับรองแก่โรงพยาบาลทั่วทั้งยูเออี 14 แห่งปฏิบัติการนี้เป็นกรณีเริ่มเพื่อประกันมาตรฐานที่ให้แก่โรงพยาบาลต่างๆ รวมทั้งระบบดูแลคนไข้ฉุกเฉินและการดูแลอย่างต่อเนื่อง

3) วันที่ 6 กรกฎาคม รัฐมนตรีสาธารณสุขซาอุดีฯ ประกาศว่าจะมีการตรวจสอบการตรวจโรคของราชอาณาจักรใหม่หมด ทั้งนี้ทางกระทรวงมีแผนที่จะสร้างคลินิกตรวจโรคระดับชุมชนกว่า 2,000 แห่งทั่วประเทศ ประกันการมีหมอรักษาโรค 1 คนต่อคนป่วยทุกๆ 2,000-3,000 คน แผนนี้จะเน้นที่การป้องกันรักษา การบำบัดและการฟื้นฟูสุขภาพเป็นสำคัญ

4) วันที่ 10 กรกฎาคม ยูเออีเปิดตัวสภาพสุขภาพ ผู้ปกครองดูไบออกพระราชกฤษฎีกาสถาปนาสภาพสุขภาพแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการบริการทางสุขภาพในยูเออี สภาพจะประกอบด้วยตัวแทนจากกระทรวงสาธารณสุข องค์การสุขภาพอาบูดาบี องค์การสุขภาพดูไบ เมืองสุขภาพดูไบ ภาคบริการด้านการแพทย์ของกระทรวงมหาดไทย และจากกองทัพบก เช่นเดียวกับตัวแทนจากภาคสาธารณสุขเอกชนด้วย

5) วันที่ 12 กรกฎาคม เมืองการแพทย์ชีค คาลิฟา (Sheikh Khalifa Medical City) ที่ตั้งบนเกาะแห่งหนึ่งของเมืองอาบูดาบี ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการความร่วมมือนานาชาติ (เจซีไอ) ทั้งด้านการรักษา การผ่าตัด และคลินิกพิเศษสำหรับคนไข้นอก

6) วันที่ 14 กรกฎาคมหนังสือกัลฟ์ นิวส์รายงานข่าว องค์การสุขภาพอาบูดาบีประกาศว่าจากนี้ไปเภสัชกรทุกคนที่ทำงานทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชนจะต้องมีใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาต จะต้องผ่านการอบรมโครงการการศึกษาการเภสัชต่อเนือง หรือ ซีพีอี ทั้งนี้ในอาบูดาบีมีเภสัชกรประมาณ 565 คนที่จะต้องผ่านการอบรมดังกล่าวหากพวกเขาต้องการต่อใบอนุญาตเภสัชกร

7) สภาพสุขภาพเปิดตัวในจอร์แดน สภาเร่งรัดการดูแลสุขภาพ (เอชซีเอซี) เปิดตัวในจอร์แดน โดยผ่านการริเริ่มร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับองค์การยูเนสโกของสหรัฐ สภาพแห่งนี้จะดำเนินงานในฐานะบริษัทเอกชนที่ไม่หวังกำไร เพื่อดูแลระดับคุณภาพและความปลอดภัยของการบริการด้านสุขภาพในจอร์แดน

การศึกษาเรื่องการผิดปกติทางยีนในโลกอาหรับ

ศูนย์กลางเพื่อการศึกษาจีโนมอาหรับ (Centre for Arab Genomic Studies in Dubai) กำลังเร่งศึกษาความผิดปกติทางยีนในโลกอาหรับ ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อเท็จจริงประจักษ์มากขึ้นว่าความผิดปกติทางยีนในโลกอาหรับเป็นสาเหตุของการตาย ทูพลงภาพ และการป่วยเรื้อรังหลายโรค เช่น มะเร็งเต้านม เบาหวาน ความดันเลือดสูง โรคความดันโลหิต และความผิดปกติทางโลหิต เช่น ธาลัสซีเมีย ซึ่งในบางประเทศปรากฏมากถึงขั้นกล่าวได้ว่าเป็นการระบาด ก่อนหน้านั้นโลกอาหรับสนใจเกี่ยวกับโรคอันเนื่องมาจากความผิดปกติของยีนไม่มาก การสาธารณสุขมักเน้นหนักในเรื่องโรคติดเชื้อ ซึ่งเป็นสาเหตุการตายสำคัญที่สุด จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง อย่างไรก็ตาม เมื่อโรคติดเชื้อสามารถควบคุมได้มากขึ้น ความสนใจจึงหันไปยังเรื่องโรคอันเกิดจากความผิดปกติทางยีน ซึ่งในปัจจุบันกลายเป็นสาเหตุการตายสำคัญที่สุดของเด็กแรกเกิดในโลกอาหรับ และได้มีการเคลื่อนไหวจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน 2003 เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการระบาดของโรคอันเกิดจากความผิดปกติทางยีนอย่างจริงจัง เพื่อลดภาระทางการเงินและความทุกข์เจ็บป่วยของคนไข้และญาติ

ศูนย์นี้ได้เริ่มศึกษาจีโนมของ 3 ประเทศอาหรับก่อน ได้แก่ ยูเออี บาห์เรน และโอมานที่อยู่ใกล้กับยูเออี และน่าจะมียีนกรรมพันธุ์ใกล้ชิดกัน ผลการศึกษาพบว่าในยูเออี มีโรคจากความผิดปกติทางยีนถึง 240 โรค ในบาห์เรนมี 109 และที่มากที่สุดได้แก่โอมาน พบความผิดปกติทางยีนถึง 271 ประการ สูงสุดในโลกอาหรับ (ตัวเลขเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อมูลเพิ่มเติม) ศูนย์กลางเพื่อการศึกษาจีโนมของโลกอาหรับได้ขยายการศึกษาไปยังประเทศต่างๆ ทั่วอาหรับ แต่ก็ยังมีสิ่งที่จะต้องศึกษาอีกมาก สัดส่วนตัวอย่างที่นำมาใช้ก็น้อย การหาความสัมพันธ์ระหว่างโรคกับความผิดปกติทางยีนก็ทำได้บางส่วนเท่านั้น

สาเหตุที่เกิดโรคจากความผิดปกติทางยีนค่อนข้างสูง นี้เข้าใจว่าน่าจะเกิดจากวัฒนธรรมของชาวอาหรับที่นิยมแต่งงานในหมู่คนที่ร่วมบรรพบุรุษกัน (Consanguineous Marriage) ซึ่งถือปฏิบัติตั้งแต่ก่อนมีศาสนาอิสลาม ตามวิถีดำเนินชีวิตแบบชนเผ่าเร่ร่อนที่อยู่โดดเดี่ยว เกิดความรู้สึกว่าการแต่งงานเช่นนั้นจะช่วยให้เกิดความเหนียวแน่นช่วยเหลือกันและกันในชุมชน ดังนั้นรูปแบบการแต่งงานดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับฐานะ การตั้งถิ่นที่อยู่ การศึกษาของเจ้าสาวเจ้าสาวเอง (middleeasthealthmag.com กรกฎาคม 2008)

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

ในรอบเดือนกรกฎาคม พบการเคลื่อนไหวที่น่าสนใจดังนี้

1) ปัญหาค่าเล่าเรียนราคาสูงขึ้น จนทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่ดูไบ องค์การเพื่อการศึกษาแห่งดูไบกล่าวว่า จะไม่มีการอนุญาตให้ขึ้นค่าเรียนในโรงเรียนเอกชนในดูไบอีกในปีการศึกษาหน้า เนื่องจากสถาบันเหล่านี้ได้รับอนุญาตให้ขึ้นไปแล้วถึงร้อยละ 16 ในปีการศึกษา 2007-08 และ 2008-09 อย่างไรก็ตาม โรงเรียนต่างๆ ในดูไบกล่าวว่า พวกตนควรได้รับโอกาสในการขึ้นค่าเรียนให้สอดคล้องกับระดับตลาดที่เป็นจริง (คาลิฟ ไทมส์ 080708) ที่ยูเออี โรงเรียนเอกชนบางแห่งในยูเออีได้รับอนุญาตให้เพิ่มค่าเรียนสูงถึงร้อยละ 30 ในปีการศึกษาหน้า ทั้งนี้เป็นไปตามกฎใหม่ที่แก้ไขกฎกระทรวงศึกษาธิการเดิมที่ใช้มานานก่อนหน้านั้น ที่จำกัดการขึ้นค่าเรียนไว้ไม่เกินร้อยละ 20 โดยมีระยะห่างไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา (กัลฟ์ นิวส์)

2) มีการเปิดโครงการและหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่เฉพาะทางจำนวนมาก ได้แก่

ก) **กลุ่มชาวโวลกาได้จัดตั้งสถาบันค้าปลีก** ซึ่งจะเปิดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรและวุฒิมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ที่มีความต้องการจะมีความชำนาญด้านการค้าปลีก สถาบันค้านี้เป็นส่วนหนึ่งร่วมกับบริษัทฝึกอบรมด้านอาชีพและเทคโนโลยีวิชาการ และจะมีสาขาทั่วประเทศ (อาหรับ นิวส์ 140708)

ข) **สถาบันการเงินและการธนาคารบาร์เรน เปิดโครงการสอนใหม่ 2 โครงการ** เป็นโครงการในบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย บิโอบีเอฟ-เดอปอล (เดอปอลเป็นมหาวิทยาลัยในซิดคาโก) ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการเงินอิสลาม และสาขาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อรองรับความต้องการของตลาดมืออาชีวด้านอสังหาริมทรัพย์และการเงิน โดยจะเปิดเรียนเป็นภาษาบาร์เรนเป็นครั้งแรก กำหนดเริ่มเดือนมกราคม 2009

ค) **มหาวิทยาลัยอาบูดาบี ลงนามข้อตกลงการพัฒนาวิชาการและอาชีพร่วมกับศูนย์การศึกษานานาชาติด้านการเงินอิสลามของมาเลเซีย** (อินซีอีไอเอฟ) เพื่อสนองโครงการด้านการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพในยูเออี ศูนย์การศึกษาอินซีอีไอเอฟนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในสถาบันการศึกษาเฉพาะทางที่ใหญ่ที่สุดในด้านการเงินและภาคการธนาคารอิสลามนอกระบบยุโรป

ง) **ซีดีแบงก์ฝึกอบรมนักศึกษาบาร์เรน** ธนาคารซีดีแบงก์ได้คัดเลือกกลุ่มนักศึกษา 25 คนจากมหาวิทยาลัยบาร์เรนและมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในต่างประเทศ เพื่อเข้าศึกษาความรู้พื้นฐานด้านการธนาคารในช่วงหยุดเรียนภาคฤดูร้อนในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ธนาคารหวังว่า โครงการนี้จะเสริมสร้างได้ขึ้นหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กนักศึกษาเหล่านี้ จะก้าวเข้าไปสู่งานอาชีพในภาคการเงินต่อไป

จ) **การจัดฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีข่าวสาร** สถาบันออราเคิลได้จัดทำโครงการฝึกอบรมด้านความชำนาญในเทคโนโลยีข่าวสาร โดยมีสมาชิกอาจารย์กว่า 120 จาก 14 ประเทศทั่วยุโรป ตะวันออกกลาง และแอฟริกา (เอเอ็มอี เอ) สมาชิกครูอาจารย์ที่เข้าร่วมเป็นผู้ที่กำลังสอนอยู่ในโครงการวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ หรือไม่กี่โครงการธุรกิจ ซึ่งโปรแกรมปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของออราเคิลจะสนองผู้เข้าร่วมอบรมในเรื่องความชำนาญด้านธุรกิจและเทคโนโลยีที่กำลังเป็นที่ต้องการในเศรษฐกิจทั่วโลก อาจารย์และนักการศึกษาที่เข้าร่วมจะได้รับโอกาสฝึกความชำนาญในเทคโนโลยีใหม่ และเสริมความแข็งแกร่งให้กับความรู้ที่เรียนมาอีกด้วย

ฉ) **มหาวิทยาลัยคูเวตลงนามเป็นหุ้นส่วนกับ เอสเอพี ตะวันออกกลางและนอร์ทแอฟริกา** เพื่อตั้งศูนย์ความร่วมมือมหาวิทยาลัยเอสเอพีแห่งแรกในประเทศ ศูนย์แห่งนี้จะออกไปประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีข่าวสาร เพื่อรองรับความต้องการที่ขยายเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในคูเวต ศูนย์มุ่งหวังให้นักศึกษาของคูเวตมีความรู้ด้านไอที และความชำนาญในการบริหารธุรกิจซึ่งมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคบริการของคูเวต

3. การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเชื่อมต่อวัฒนธรรมอาหาร มีที่เด่นได้แก่

ก) แผนกห้องสมุดสาธารณะ สำนักงานนครดูไบ จะเปิดชั้นเรียนสอนภาษาอาหรับเบื้องต้นโดยไม่คิดค่าเรียน สำหรับผู้ที่ไม่พูดภาษาอาหรับ โดยจะเปิดสอนตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคมถึง 7 สิงหาคม 2008 ที่หอสมุดสาธารณะอัล ซาฟาและอัลทวาร์ ระหว่างเวลา 20.00 น. ถึง 21.30 น. ชั้นเรียนที่เปิดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์คุ้มครองภาษาอาหรับ

ข) การจัดการสอบภาษาอาหรับแบบใหม่ สำนักงานการศึกษาแห่งยูเออีประกาศว่า จะจัดให้มีการสอบภาษาอาหรับแบบใหม่ ทั้งในโรงเรียนภาครัฐและภาคเอกชน โดยเทียบมาตรฐานเท่ากับการสอบโทเฟิลในภาษาอังกฤษ ผู้สอบจะได้วุฒิตริอิตี (DHAD) ซึ่งจะได้รับรางวัลรองวิทยฐานะระดับนานาชาติ การจัดสอบแบบใหม่เป็นการเน้นความสำคัญของอาหรับในยูเออี

ค) กระทรวงศึกษาธิการคูเวตประกาศว่า จะตัดรายวิชาที่สอนในโรงเรียนจาก 35 เหลือ 30 รายวิชาต่อสัปดาห์ และในแต่ละวันให้สอนเพียง 6 รายวิชา ลดลงจากเดิมที่มี 7 รายวิชา ทั้งนี้ยังคงมีเวลาเรียนเท่าเดิม การตัดนี้ก็เพื่อให้ นักเรียนมีเวลาพัก เพื่อมีการชุมนุมและการสวดมนต์มากขึ้น

ง) การสร้างหุ่นยนต์สอนภาษา คณะผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์สื่ออินฟินิตาแห่งใหม่ของวิทยาลัยเทคโนโลยีการ สื่อที่มหาวิทยาลัยยูเออี กำลังพยายามสร้างหุ่นยนต์ที่เลียนแบบมนุษย์ พูดภาษาอาหรับได้ ดร.นิโคเลาส์ มาวรติส หัวหน้าทีมกล่าวว่าหุ่นยนต์นี้จะช่วยส่งเสริมการสื่อสารสองทางให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

4. การให้ทุน มีข่าวที่น่าสนใจ เช่น

ก) การตั้งทุนอีตาอัดในเบรุตและดูไบ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนนิสิตศาสตร์ในยูเออี 40 โครงการนี้เป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเซนต์โจเซฟและคณะนิสิตศาสตร์ ผู้ที่ได้รับทุนจะสามารถเข้ามาใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนภายในยูเออี ไม่ได้เรียนในสถาบันต่างประเทศ

ข) คณะกรรมการการศึกษารัฐสภาอิรัก กำลังพิจารณากฎหมายอนุญาตให้นักศึกษามหาวิทยาลัยได้รับเงิน ค่าใช้จ่ายในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรีและโทจะได้รับเงินเดือน 100,000 ดินาร์ นักศึกษาระดับปริญญาเอกได้รับเงินเดือน 150,000 ดินาร์ สำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูจะได้รับเงินเดือน 50,000 ดินาร์ การริเริ่มนี้เป็นความพยายามที่จะต่อสู้กับสภาพการทิ้งการศึกษากลางคันของนักศึกษาอิรัก

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

(โดยการสนับสนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัทสำนักพิมพ์ สวีส์ดี และตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการอาวุโสด้านตำราเรียน บริษัทสำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนาค และได้เป็นประธาน คณะอนุกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่าย โครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตร บัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่ายี่สิบปี โดยทำงาน ประจำกองบรรณาธิการนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ก่อนที่จะมาทำงานเป็น บรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ นอกจากนั้นยังเคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการ สื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นนักเขียน บรรณาธิการและนักแปลอิสระ
3. **ผศ. ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด** ตำแหน่งนักวิจัยประจำโครงการ จบการศึกษาดุษฎี บัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยจอร์จ เมสัน สหรัฐอเมริกา เป็นอาจารย์ประจำภาควิชา สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2527 ถึงปัจจุบัน ได้รับ รางวัลเกียรติคุณรางวัลชมเชยวิทยานิพนธ์สาขาวิทยาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งเคยมีผลงานบทความ และตำราที่ได้รับการตีพิมพ์ หลายชิ้น ปัจจุบัน นอกจากเป็นอาจารย์ประจำแล้ว ยังดำรงตำแหน่งอนุกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติด้านการ ปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนา บุคลากร กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (ปี 2549-2552)
4. **นายสุรัตน์ โชคประจักษ์ชัด** นักเขียนรับเชิญ จบปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารธุรกิจ จาก Strayer University, U.S.A เคยทำงานเป็นนักวิชาการเกษตร ประจำชมรมถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก 2

แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา

เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า ในระยะใกล้นี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้แสดงบทบาทที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในเอเชีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1997 ตามมาด้วยเหตุการณ์วินาศภัยอาคารเวิลด์เทรดในสหรัฐ ปี ค.ศ. 2001 อันนำไปสู่การประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการบุกโจมตีอิรักของสหรัฐและพันธมิตร รวมทั้งการประกาศทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาคส่วนนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวและการรู้จักภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบัน จึงมีความสำคัญมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงได้ร่วมมือและให้การสนับสนุนแก่โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project- MEMP) จัดทำโครงการตะวันออกกลางศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้พื้นฐานที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านพลังงาน ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง

เพื่อศึกษา เรียนรู้ และเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างกลุ่มบุคคลและองค์กรเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจทั่วไป

โครงการ MEMP ในระยะเริ่มต้น (Pilot Phase) กำหนดเวลา 3 เดือน (เม.ย. – มิ.ย. 2549) จัดทำรายงานประจำเดือน 2 ฉบับ คือ 1) ตะวันออกกลางในบริบทโลก (นำเสนอ 24 พ.ค. 2549) และ 2) ตะวันออกกลางในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (กำหนดนำเสนอ กรกฎาคม 2549)

โครงการเต็มรูปแบบของ MEMP กำหนดเริ่มต้นในเดือน ก.ค. 2549 จะมีรายงานสังเคราะห์ข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางทุกเดือน และรายงานสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งออกมาเป็นระยะๆ โดยมีผลที่คาดหวังว่าจะออกมาภายใน 2 ปี คือ

- ได้องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ครบถ้วนและทันสมัย
- สาธารณชน และกลุ่มบุคคล/ องค์กรหน่วยงานเป้าหมาย มีความรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ยิ่งขึ้น ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อโลกปัจจุบัน
- องค์กร / หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ผู้นำและผู้บริหารทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรประชาชน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน และครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และสาธารณชนที่สนใจทั่วไป
